

Jihočeský kraj

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji

2024

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji byl schválen usnesením Zastupitelstva Jihočeského kraje č. 210/2024/ZK-34 ze dne 20. 6. 2024.

Zpracoval Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje v souladu s § 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

OBSAH

Obsah	3
Úvod	4
1 Rozvoj společnosti a vzdělávání v JČK	5
Charakteristika území a ekonomiky JČK	5
Demografický vývoj	6
2 Priority kraje	9
3 Strategie rozvoje regionálního školství v kraji – průřezová opatření	11
Vzdělávání pro udržitelnost	11
Digitální vzdělávání	11
Vzdělávání dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka	12
Well-being, duševní zdraví a podpora pohybových aktivit	12
Rovnost příležitostí ve vzdělávání	13
Zajištění potřebných kapacit	13
4 Strategie rozvoje regionálního školství v kraji	15
A. Předškolní vzdělávání	15
B. Základní vzdělávání	17
C. Střední a vyšší odborné vzdělávání	19
D. Podpora profesního rozvoje pedagogických a nepedagogických pracovníků	21
E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu	26
F. Prevence a náhradní výchovná péče	30
G. Inovace ve vzdělávání, systémová podpora a řízení škol	32
H. Vzdělávání v celoživotní perspektivě	34
Základní umělecké vzdělávání	34
Jazykové vzdělávání	35
Zájmové vzdělávání	37
Další vzdělávání	39
I. Vlastní témata kraje – Kariérové poradenství, Digitální vzdělávání	41
Kariérové poradenství	41
Digitální vzdělávání	42
5 Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení	44
Seznam použitých zdrojů	49
Seznam použitých zkratk	50
Přílohy	55

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihočeského kraje (dále jen DZ JČK) je zpracován na období 2024–2028 na základě § 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění a aktualizuje Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihočeského kraje z roku 2020 (DZ JČK 2020), který byl zpracován s výhledem do roku 2024.

Postup, časový harmonogram práce na DZ JČK a příslušné projednávání upravuje vyhláška č. 15/2005 Sb., ve znění pozdějších doplňků, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv.

DZ JČK představuje jeden z významných nástrojů formování vzdělávací soustavy v kraji, zakotvuje záměry, cíle a kritéria vzdělávací politiky. Je sestavován v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na roky 2023 až 2027 (DZ ČR) a dalšími strategickými dokumenty MŠMT, kdy trendy a cíle stanovené na úrovni ČR dále rozpracovává a navrhuje svá konkrétní řešení doprovázená koncepční, metodickou i finanční podporou v rozvojových programech.

Obsahové členění odpovídá požadavkům výše uvedené vyhlášky, při zpracování byla využita upravená šablona, kterou připravilo MŠMT. Vlastní DZ JČK obsahuje 5 kapitol, z nichž jsou zásadní kapitola č. 4 Strategie rozvoje regionálního školství v kraji a kapitola č. 5 Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení. Kapitola č. 1 Rozvoj společnosti a vzdělávání v JČK popisuje hlavní trendy rozvoje ekonomiky a společnosti v kraji, které se týkají oblasti vzdělávání, kapitoly č. 2 a 3 popisují priority Jihočeského kraje ve vzdělávání a průřezová témata. Součástí DZ JČK jsou rovněž přílohy, zejména příloha č. 1 Vyhodnocení dosaženého stavu a naplňování Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji 2020–2024 a příloha č. 3 Vzdělávání ve školách a školských zařízeních, které zřizuje kraj. Souhrnný přehled opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje (2024–2028) je uveden v příloze č. 4.

DZ JČK se zabývá vzdělávací soustavou, jak ji definuje školský zákon, tedy bez rozdílů jednotlivých zřizovatelů. Úkoly vyplývající z dokumentu jsou navrženy tak, aby byly splnitelné v rámci střednědobých finančních limitů, pokud není uvedeno jinak. DZ JČK vychází z DZ ČR a dále specifikuje cíle stanovené na národní úrovni, z pozice MŠMT je sledován soulad DZ ČR s DZ jednotlivých krajů.

CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ A EKONOMIKY JČK¹

Jihočeský kraj je s rozlohou 10 058 km² druhým největším krajem v České republice (rozprostírá se na 12,8 % území ČR). Více než třetinu území pokrývají lesy, 4 % vodní plochy, přibližně 20 % území kraje tvoří chráněná území, a to nejen přírodního, ale i památkového charakteru.

Území kraje mělo vždy spíše charakter rekreační s potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu než průmyslově vyspělé oblasti. K nejvýznamnějším chráněným přírodním územím patří Národní park Šumava, chráněné krajinné oblasti Šumava, Třeboňsko a Blanský les. Městské památkové rezervace se nacházejí především v historických centrech měst České Budějovice, Český Krumlov (zapsán mezi památky UNESCO), Jindřichův Hradec, Prachatice, Slavonice, Tábor a Třeboň. Kromě toho se v kraji nachází řada dalších historických pamětihodností. Mezi památky UNESCO byla dále zařazena náves v Holašovicích reprezentující lidovou architekturu, tzv. „selské baroko“.

K 31. 12. 2022 zde žilo 652 303 obyvatel, což ukazuje, že se jedná o kraj s nejnižší hustotou zalidnění z celé České republiky, odpovídající přibližně 64,9 obyvatel na 1 km². Z jeho sedmi okresů má největší hustotu obyvatelstva okres České Budějovice, kde žije cca 30 % obyvatel kraje. Obce do 200 obyvatel tvoří zhruba 36 % z celkového počtu obcí, žijí v nich přibližně 4 % obyvatel kraje. Ukazuje se tak vysoce roztržštěná sídelní struktura, spíše venkovského charakteru, jež patří mezi specifika regionu.

Obyvatelstvo kraje je ve srovnání s celou Českou republikou nepatrně starší. Od demografické struktury kraje se výrazněji odlišuje pohraniční okres Český Krumlov s pestřejším národnostním složením a mladší věkovou strukturou. Spolu s okresem České Budějovice obvykle mívá nejvyšší porodnost a nejnižší úmrtnost v kraji.

Na tvorbě hrubého domácího produktu České republiky se kraj podílí přibližně 5 % a v přepočtu na počet obyvatel se trvale pohybuje pod republikovým průměrem.

Z hlediska zdrojů surovin patří Jihočeský kraj k těm chudším, nacházejí se zde ložiska písků a štěrkopísků, cihlářské hlíny, kameniva a sklářských písků. Z ostatních surovin je nejvýznamnější rašelina a v některých lokalitách také vápenec, křemelina a grafit. Na území kraje se nenacházejí žádné zdroje energetických surovin. Významným přírodním bohatstvím jsou již zmiňované lesy, a to především smrkové a borové. Na lesní porosty v posledních letech ovšem nepříznivě působí různé extrémní situace (např. intenzivní sucho) a hmyzí škůdci.

V zemědělství převažuje v rostlinné výrobě pěstování obilovin, olejnin a píce, významná je též produkce brambor. V živočišné výrobě se jedná především o chov skotu a drůbeže. Celkově se zde vytváří zhruba 10 % zemědělské produkce celé republiky. Dlouholetou tradici má v kraji rybníkářství. Celková plocha rybníků, v nichž se chovají ryby, se pohybuje kolem 25 000 ha. Vytváří se v nich polovina produkce ryb České republiky, významný je také podíl chovu vodní drůbeže (kachen a hus).

Průmyslová výroba je koncentrována především v českobudějovické aglomeraci. Jihočeský kraj však nepatří mezi rozhodující průmyslové oblasti České republiky. Stavební podniky kraje zajišťují především práce na inženýrských stavbách. V regionálním srovnání podle objemu stavebních prací patří Jihočeský kraj ke krajům střední důležitosti. Zásadní význam však mají jižní Čechy pro českou energetiku. Především díky jaderné elektrárně Temelín a její plánované dostavbě kraji náleží druhé místo ve výrobě elektřiny s pětinovým podílem na celorepublikové hodnotě.

V kraji je zaznamenávána stále se zvyšující intenzita dopravy, zejména silniční. Přes jeho území sice nevedou hlavní železniční koridory, přesto je zde několik důležitých uzlů. Silniční síť zajišťuje dostatečnou základní dopravní dostupnost sídel, území kraje však v současné době dosud není napojeno na republikovou dálniční síť, v posledních letech se ale dálniční síť rozšiřuje včetně napojení na Rakousko.

Příhraniční charakter kraje poskytuje možnosti efektivní přeshraniční spolupráce ve výrobní oblasti i v oblasti služeb spolu s rozvojem cestovního ruchu, kde je využívána celková atraktivita kraje s méně narušenou přírodou a množstvím kulturních památek.

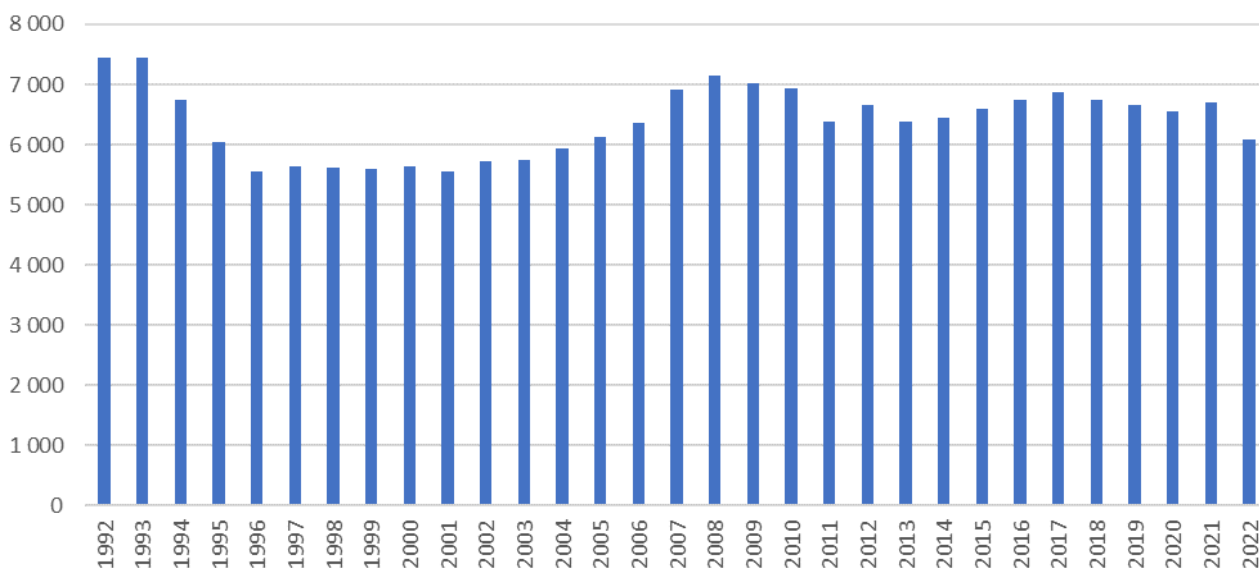
¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Statistická ročenka Jihočeského kraje 2023*, 2023.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR vymezilo v Jihočeském kraji celkem 5 hospodářsky a sociálně ohrožených území (HSOÚ), z toho jsou 4 ORP a 1 oblast bývalého vojenského újezdu. Konkrétně se jedná o ORP Blatná, ORP Dačice, ORP Milevsko, ORP Soběslav a oblast bývalého vojenského újezdu Boletice (Polná na Šumavě).²

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Strukturu vzdělávací soustavy významným způsobem ovlivňuje demografický vývoj. Vývoj počtu živě narozených byl od počátku 90. let minulého století ovlivněn změnami chování mladé generace v reprodukčním věku. Od tohoto období začala klesat porodnost.

Graf 1 Počet živě narozených v JČK

Zdroj: Věkové složení obyvatel podle jednotek věku (ČSÚ, 2023)

Poté, co na počátku 90. let minulého století docházelo k postupnému poklesu počtu narozených dětí na území Jihočeského kraje (JČK) z 8 tis. na 5,5 tis., projevila se na začátku tohoto tisíciletí zvýšená plodnost způsobená odkládaným rodičovstvím silných populačních ročníků 70. a 80. let minulého století. V roce 2008 dosáhla porodnost v JČK 7 tis. narozených dětí. V tomto roce byla zaznamenána nejvyšší porodnost i v rámci celé ČR (119,6 tis.) a vize budoucnosti byla optimistická. Nástup ekonomické krize, která se bohužel stala krizí dlouhodobou, však snížil plodnost na úroveň, která se dosud nevyrovnala situaci z roku 2008. Rokem 2017 kulminovalo pětileté období stoupajícího počtu živě narozených, jejichž počty se blížily hodnotám z konce předchozího desetiletí. Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2070 (ČSÚ, 2019) předpokládala setrvalý populační pokles, který by se měl stabilizovat kolem roku 2033 na hodnotách kolem 5,5 tis. živě narozených. Uvedená projekce nicméně nemohla postihnout důsledky nepředvídatelných událostí celospolečenského dopadu, jako jsou pandemie koronaviru, válka na Ukrajině a následná ekonomická krize.³

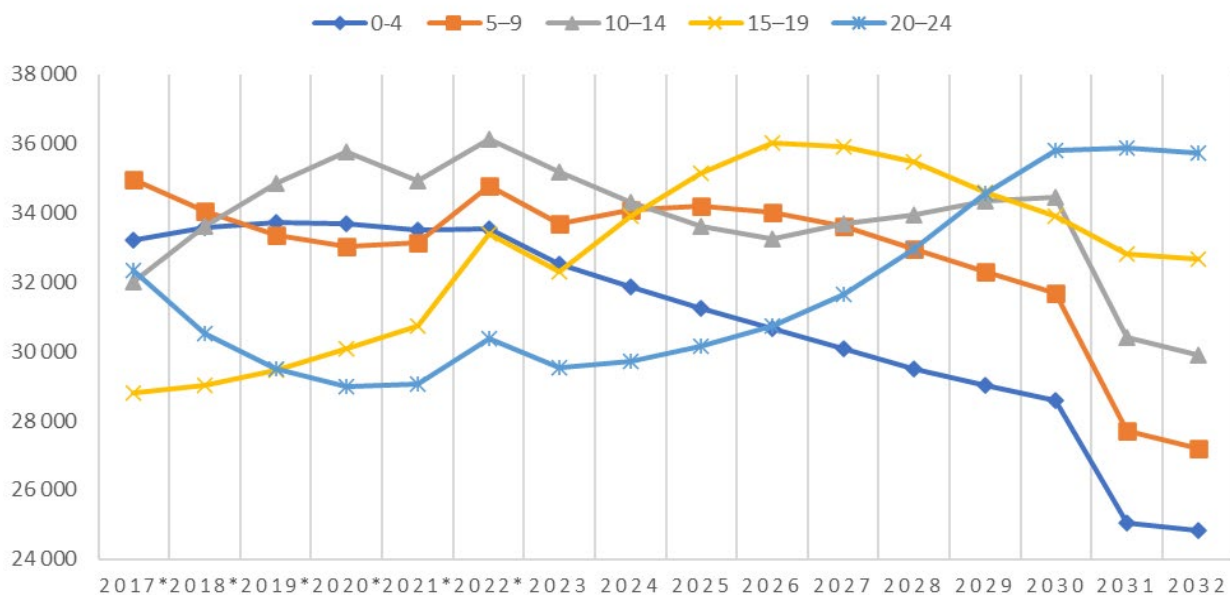
Počet dětí navštěvujících mateřské školy (MŠ) od roku 2013 stagnuje na hodnotě okolo 23 tis. V průběhu příštích let lze z důvodu předpokládaného dalšího postupného poklesu počtu živě narozených očekávat, že se bude počet dětí v MŠ snižovat.⁴

² SEKRETARIÁT REGIONÁLNÍ STÁLÉ KONFERENCE PRO ÚZEMÍ JIHOČESKÉHO KRAJE, *Případová studie HSOÚ v Jihočeském kraji*, 2022, str. 4.

³ JIHOČESKÝ KRAJ, *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2022/2023*, 2024, str. 5.

⁴ JIHOČESKÝ KRAJ, *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2022/2023*, 2024, str. 6.

Graf 2 Demografická projekce věkových skupin v JČK

Zdroj: ČSÚ Věkové složení obyvatel podle jednotek věku, ČSÚ Projekce obyvatelstva JČK do 2070

* reálná data vycházející z Věkového složení obyvatel dle jednotek věku, údaje pro rok 2022 z Věkového složení obyvatel k 31. 12. 2022

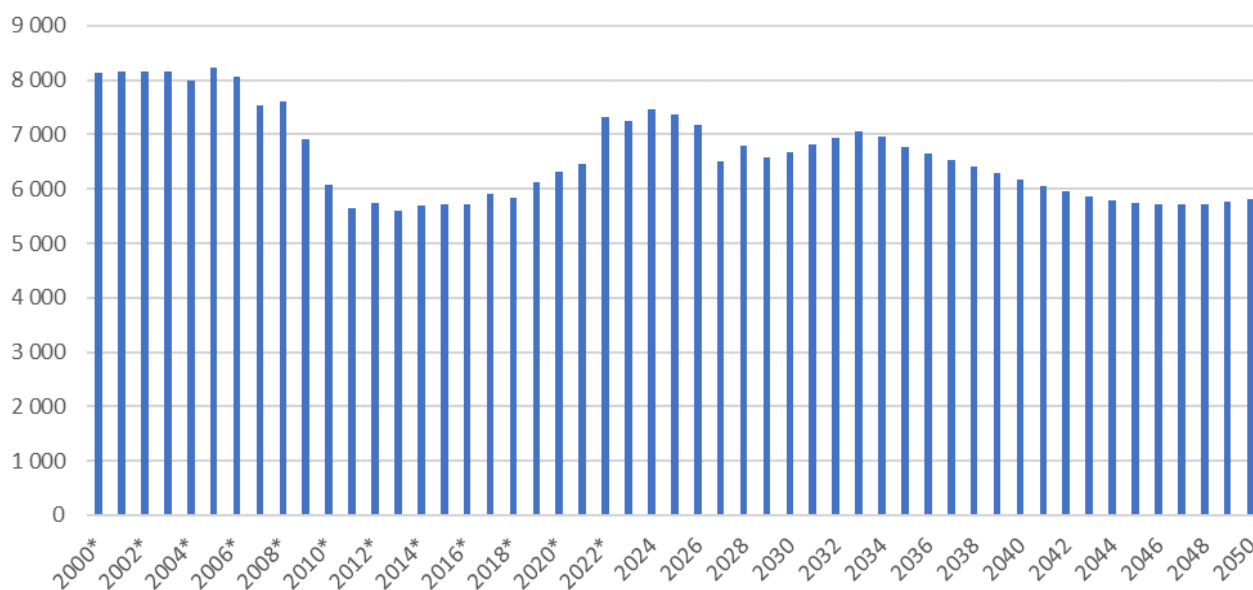
Klesající trend celkového počtu žáků v základních školách (ZŠ) ustal kolem roku 2011, kdy se na 2. stupni ZŠ pokles zastavil a na 1. stupeň začaly nastupovat populačně silnější ročníky z MŠ. Nejvyšší dosažený celkový počet žáků navštěvujících ZŠ byl dosažen ve školním roce 2020/2021 (54 tis. žáků v roce 2015; 58 tis. žáků v roce 2020), ale již v tomto roce se projevil mírný pokles žáků 1. stupně ZŠ. Tento trend lze s ohledem na demografické predikce očekávat i do budoucna.⁵

Počínaje rokem 2007 došlo k postupnému, avšak zřetelnému snižování populačního ročníku ve věku 15 až 16 let tradičně vstupujícího do středních škol (graf č. 3). Prudký meziroční demografický propad v počtech žáků vstupujících do středních škol (SŠ) se počátkem minulého desetiletí zastavil a nyní se otáčí. Důsledkem populačního růstu mezi léty 2002 až 2008 byl počínaje rokem 2018 zvyšující se počet žáků vstupujících na střední školu. Z údajů o mladších věkových skupinách je zřejmé, že během následujících tří let bude celkový počet žáků středních škol přibývat. V dalších letech dojde opět k přechodnému mírnému poklesu.⁶

⁵ JIHOČESKÝ KRAJ, Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2022/2023, 2024, str. 6.

⁶ JIHOČESKÝ KRAJ, Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2022/2023, 2024, str. 7.

Graf 3 Demografická projekce věkové skupiny 15letých v JČK

Zdroj: ČSÚ Věkové složení obyvatel podle jednotek věku, ČSÚ Projekce obyvatelstva JČK do 2070

* reálná data vycházející z Věkového složení obyvatel dle jednotek věku, údaje pro rok 2022 z Věkového složení obyvatel k 31. 12. 2022

Věková skupina devatenáctiletých a starších tvoří potenciál studentů vstupujících do terciárního vzdělávání, kterému v regionálním školství odpovídá studium vyšší odborné školy (VOŠ). Na této věkové kategorii se do roku 2023 nejvíce projevoval pokles počtu potenciálních studentů, stejně jako se dříve dotkl segmentu SŠ. Kvantitativní expanze zejména vysokých škol (VŠ) a demografický pokles odpovídajících věkových skupin bude mít pravděpodobně za následek další snížení zájmu uchazečů o studium na VOŠ ve prospěch studia na VŠ, ačkoliv i VŠ se potýkají s nepříznivým demografickým vývojem.⁷

⁷ JIHOČESKÝ KRAJ, Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2022/2023, 2024, str. 6–7.

ÚVOD

Pro nadcházející období 2024–2028 stanovuje Jihočeský kraj v oblasti vzdělávací politiky pět níže uvedených priorit. Přispívají jednak k dlouhodobým cílům a naplnění Strategie 2030+, jednak k stanoveným cílům v rámci strategických dokumentů Jihočeského kraje. Jejich naplňování je podmínkou pro zvyšování kvality ve školství a dosažení efektivního vzdělávacího systému.

Inovace ve vzdělávání

Inovace ve vzdělávání jsou nové a efektivní způsoby, jak zlepšit kvalitu a přínos vzdělávacího procesu pro všechny zúčastněné. Inovace mohou zahrnovat změny v obsahu, metodách, prostředcích, organizaci nebo hodnocení vzdělávání. Inovace ve vzdělávání přináší řadu výhod, jako je zvýšení motivace, zapojení a úspěchu žáků, podpora rozvoje klíčových kompetencí a dovedností pro 21. století, zlepšení spolupráce mezi školami a dalšími partnery nebo zvýšení atraktivity a prestiže učitelské profese.

Jihočeský kraj se rozhodl podpořit inovace ve vzdělávání prostřednictvím projektu Jihoskop, který má za cíl vytvořit školský portál pro sdílení dobré praxe a inspirace mezi školami a dalšími zájemci o vzdělávání. Portál bude určen pro veřejnost, školy, žáky, odbornou veřejnost i rodiče. Na portálu budou prezentovány informace ze škol, akce a materiály pro inovativní vzdělávání, možnosti financování inovací nebo odkazy na další zdroje a organizace zabývající se inovacemi ve vzdělávání, novinky pro školy i veřejnost – např. k přijímacímu řízení, kreativnímu učení, podnikavosti. Cílem portálu je podpořit rozvoj inovativního a kvalitního vzdělávání v Jihočeském kraji, propojit vzdělávání na všech úrovních od předškolního po celoživotní.

Hodnocení vzdělávání

Hodnocení vzdělávání může mít různé účely a formy, například sumativní, formativní, interní nebo externí. V Jihočeském kraji plánujeme podporu zavádění formativního hodnocení, které je zaměřeno na zpětnou vazbu a rozvoj žáků i učitelů, podporuje rozvoj kompetencí a motivuje k dalšímu učení. V Jihočeském kraji chceme podpořit zavádění formativního hodnocení, které je zaměřeno na průběžné sledování pokroku žáků a jejich zapojení do hodnocení. Další aktivitou je sdílení příkladů dobré praxe, kdy si učitelé mohou navzájem ukázat, jak efektivně hodnotit a jak využít hodnocení pro zlepšení výuky. Všechny tyto aktivity mají za cíl podpořit kvalitu vzdělávání a spokojenost učitelů i žáků v Jihočeském kraji.

Kariérové poradenství

Kariérové poradenství je důležitou součástí vzdělávacího procesu, která pomáhá žákům a studentům objevovat své silné stránky, zájmy a možnosti uplatnění na trhu práce. Ve školství se kariérové poradenství provádí formou individuálních nebo skupinových konzultací, testování, informačních materiálů, workshopů, exkurzí nebo stáží. Jihočeský kraj je jedním z předních regionů v České republice podporující kvalitu a dostupnost kariérového poradenství pro všechny úrovně vzdělání. Kraj spolupracuje s Jihočeskou hospodářskou komorou (JHK), která nabízí odborné školení, metodickou pomoc a zprostředkování kontaktů s potenciálními zaměstnavateli pro výchovné a kariérové poradce. Tímto způsobem se zvyšuje efektivita a relevance kariérového poradenství pro potřeby současného i budoucího trhu práce.

Digitální vzdělávání

Digitální vzdělávání je důležitou součástí rozvoje dovedností a kompetencí pro 21. století. Jihočeský kraj se aktivně zapojuje do podpory digitálního vzdělávání na všech úrovních školství. V rámci Strategie 2030+ kraj investuje do vybavení škol moderními pomůckami virtuální reality, které umožňují zajímavé a interaktivní formy učení. Kraj také poskytuje školení pedagogů, jak efektivně využít virtuální realitu ve výuce různých předmětů a oborů. Cílem je, aby digitální vzdělávání přispívalo k rozvoji klíčových kompetencí pro 21. století, jako je kritické myšlení, spolupráce, kreativita a digitální gramotnost.

Kyberbezpečnost

Kyberbezpečnost je důležitá oblast, která se týká ochrany informačních systémů a dat před kybernetickými útoky. Ve školství je kyberbezpečnost nejen součástí vzdělávacího programu, ale také zárukou bezpečného a efektivního využívání digitálních technologií ve výuce. Proto je také nutné vzdělávat budoucí generace o kyberbezpečnosti a rozvíjet jejich digitální dovednosti a kompetence. V Jihočeském kraji se tomu věnuje projekt Haxagon, který spolupracuje s krajem a několika školami zaměřenými na IT obory. Projekt nabízí školám možnost využít kybernetický polygon, který je virtuálním prostředím pro simulaci a testování kybernetických scénářů. Školy tak mohou procvičovat různé situace, jako je například ochrana sítě, detekce útoků nebo reakce na incidenty. Projekt také organizuje kybernetické soutěže pro žáky i pedagogy, které jsou motivující a zábavnou formou učení o kyberbezpečnosti. Kyberbezpečnost ve školství je tedy nejen otázkou prevence a ochrany, ale také příležitostí pro rozvoj a inovaci.

VZDĚLÁVÁNÍ PRO UDRŽITELNOST

Vzdělávání pro udržitelnost je důležité pro budoucnost naší planety. Evropská komise podporuje členské státy EU v jejich úsilí o to, aby byli účastníci vzdělávání a pedagogičtí pracovníci vybaveni znalostmi, dovednostmi a postoji potřebnými pro ekologičtější a udržitelnější hospodářství a společnost. Evropský rámec kompetencí pro udržitelnost („GreenComp“) byl zveřejněn v lednu 2022. Tento rámec lze použít v programech a politikách vzdělávání a odborné přípravy ve formálním, neformálním i informálním prostředí. Vzdělávací instituce a instituce odborné přípravy by měly dostat podporu v zájmu zařazování tématu udržitelnosti do výuky a vzdělávání a do všech aspektů jejich činnosti. Rámec vymezuje čtyři skupiny kompetencí vztahující se k udržitelnosti, které by měli získat účastníci vzdělávání všech věkových kategorií, každá kompetence má tři dílčí části:

1. Ztělesnění hodnot udržitelnosti: oceňování udržitelnosti, podpora spravedlnosti, podpora přírody
2. Přijetí složitosti v oblasti udržitelnosti: systémové myšlení, kritické myšlení, rámování problému
3. Konání v zájmu udržitelnosti: politická činnost, kolektivní akce, individuální iniciativa
4. Představy o udržitelné budoucnosti: gramotnost ohledně budoucnosti, přizpůsobivost, průzkumné myšlení⁸

Základem vzdělávání pro udržitelný rozvoj je takový koncept, který nepřidává další předmět vzdělávání do nabitého kurikula. Nabízí metody jak vzdělávat jiným způsobem. Předpokladem k tomu je vytváření pestrých příležitostí pro vzdělávání. Cíle vzdělávání pro udržitelný rozvoj tak můžeme naplňovat propojováním souvislostí různých předmětů lidské činnosti / vyučovacích předmětů (tzv. interdisciplinární přístup) a podporou kompetencí k udržitelnému jednání. Vzdělávání pro udržitelný rozvoj je zaměřeno na dlouhodobé důsledky lidských rozhodnutí (ohled na budoucí generace), klade na člověka morální zodpovědnost. Nabízí orientaci, způsob, jak nahlížet na rozporuplné situace z různých úhlů pohledu a vytvořit si tak vlastní názor zohledňující udržitelný rozvoj. Dalšími aspekty jsou vzájemné propojování, síťování, tedy spolupráce, propojování různých oborů lidské činnosti a zároveň schopnost vidět síť vztahů jako celek, a také motivace pro budoucnost.⁹

Podpoře vzdělávání pro udržitelný rozvoj se věnuje Operační program Jan Amos Komenský (OP JAK) formou projektů zjednodušeného vykazování a podpora tématu je plánována i v dalších výzvěch OP JAK.¹⁰

Jihočeský kraj velmi intenzivně podporuje dekarbonizaci škol a dalších vzdělávacích zařízení, využívá všechny dostupné dotační programy ke zvyšování energeticky šetrné vzdělávací infrastruktury. Stejně jako v minulém období se i nyní školy a školská zařízení zapojují do jednotlivých výzev v rámci Operačního programu Životní prostředí 2021–2027, Národního plánu obnovy a Národního programu Životní prostředí.

Tématem, které velmi nabývá na důležitosti, je kritická a efektivní práce s informacemi a posilování mediální gramotnosti. Toto téma, stejně jako další problematiku oblasti vzdělávání pro udržitelnost chce Jihočeský kraj zařadit na program setkávání platformy pro střední školy, která budou naplánována v navazujícím implementačním projektu.

DIGITÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Základní dovednosti, jako čtenářská, matematická či digitální gramotnost, jsou naprosto zásadní pro další profesní i osobní rozvoj. Schopnost ovládat technologie se čím dál více stává nezbytností pro každodenní život. Jsou totiž nutné pro to, abychom mohli být úspěšní v různých oblastech života. Digitálně zdatní a kompetentní občané jsou nezbytným předpokladem budoucího úspěšného rozvoje České republiky. Celkově je zapotřebí rozšiřovat příležitosti pro digitální vzdělávání pro všechny věkové skupiny občanů tak, aby se každý dobře orientoval v digitálním prostoru, dokázal bezpečně a správně využívat dostupné digitální technologie a mohl plně využít přínosy digitalizace. Rovněž je důležité

⁸ EVROPSKÁ KOMISE, *Učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje*, 2022.

⁹ VOŠAHLÍKOVÁ, *Základy vzdělávání pro udržitelný rozvoj*, 2011.

¹⁰ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 29.

zajistit přístup k digitalizovaným službám, tedy předcházet digitálnímu vyloučení. Zároveň se již dlouho potýkáme s nedostatkem odborníků v oblasti digitálních technologií. Vše zmíněné platí i ve vzdělávání.¹¹

Vhodné a věku adekvátní využívání digitálních technologií by mělo být samozřejmostí ve všech oblastech vzdělávání. Díky technologickým trendům, které ovlivňují vzdělávání, mohou učitelé zefektivnit a zkvalitnit výuku, ale také snadněji rozvíjet inovativní metody a formy vzdělávání. Cílem je, aby digitální vzdělávání přispívalo k rozvoji všech klíčových kompetencí pro 21. století.¹²

MŠMT poskytlo školám finanční prostředky z Národního plánu obnovy na digitalizaci. Školám byly poskytnuty prostředky na podporu digitálních kompetencí a digitálního vzdělávání dětí, žáků a pedagogů také prostřednictvím projektů Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV), podpora dále pokračuje i prostřednictvím Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK).¹³

Digitální vzdělávání je jednou z priorit DZ JČK. Jihočeský kraj mimo jiné investuje do vybavení škol moderními pomůckami virtuální reality, které umožňují zajímavé a interaktivní formy učení, samozřejmostí je školení pedagogů, jak virtuální realitu efektivně využít ve výuce různých předmětů a oborů. V připravovaném navazujícím implementačním projektu je naplánován rozvoj digitálních kompetencí na školách jak pro pedagogy, tak pro žáky, nebude chybět ani podpora v oblasti kybernetické bezpečnosti.

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A ŽÁKŮ S NEDOSTATEČNOU ZNALOSTÍ VYUČOVACÍHO JAZYKA

S účinností od 1. září 2021 je nastaveno systémové řešení vzdělávání cizinců ve školách, a to vyhláškou č. 271/2021 Sb. V předškolním vzdělávání je vzdělávání těchto dětí závaznou součástí Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a uskutečňuje se přímo v mateřské škole, kterou dítě navštěvuje. V základním a středním vzdělávání funguje systém škol určených krajským úřadem, které poskytují jazykovou podporu prezenční nebo distanční formou. Informační a metodická podpora školám je průběžně poskytována MŠMT, NPI ČR a ČŠI, ať již prostřednictvím webových portálů, vzdělávacích akcí či konzultací. Podporu pro vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem je možné čerpat rovněž v rámci zjednodušených projektů OP JAK.¹⁴

Krajský úřad každý rok aktualizuje seznam určených škol: po 31. březnu dle počtu žáků cizinců vyhodnocuje, jaké školy budou určené pro bezplatnou jazykovou přípravu pro příští školní rok. V Jihočeském kraji je ve správním obvodu obce s rozšířenou působností vždy určena alespoň 1 základní škola a v každém okrese minimálně jedna střední škola.

WELL-BEING, DUŠEVNÍ ZDRAVÍ A PODPORA POHYBOVÝCH AKTIVIT

Well-being ve školách pokládáme za základní podmínku pro to, aby žáci, vyučující i ostatní aktéři mohli vést spokojený a plnohodnotný život, umět pracovat se svými emocemi, udržovat respektující vztahy, uplatnit své silné stránky, plánovat, řešit problémy či zvládat stres. Zároveň je cestou k duševnímu zdraví. Doba, ve které žijeme, je plná výzev a možností, vlivu sociálních sítí, celkové společenské akcelerace, tlaku na výkon a schopnosti v konkurenčním prostředí. Často jsou pak důsledkem různé psychické problémy, dlouhodobý stres a taky izolace a ztráta sociálního kontaktu, a to nejen u dnešní mládeže.

Prostředí a kvalita života ve školství ovlivňují optimální učení žáků, výkon učitelů i spolupráci s rodiči. Mělo by být v zájmu všech věnovat mu pozornost jako jednomu z výrazných faktorů ovlivňujících učení. K podpoře duševního zdraví a well-beingu dětí, dospívajících a všech ostatních ve vzdělávání je zapotřebí meziresortní i multioborová spolupráce. Pokud mluvíme o duševním zdraví, velmi důležitá je prevence a všeobecné povědomí o této problematice ve

¹¹ ÚLOVEC, *Vzdělávání: klíč k naší budoucnosti*, 2023.

¹² FRYČ et al., *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*, 2020, str. 31.

¹³ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 31.

¹⁴ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 33.

společnosti, tzv. duševní gramotnost. Pro zvýšení duševní gramotnosti je nezbytná podpora rozvoje sociálně-emočních dovedností.

S well-beingem i duševním zdravím dětí a žáků je významně spojena také úroveň jejich fyzické kondice a pohybových dovedností. Odborníci již velmi dlouho upozorňují na skutečnost, že pohybová aktivita velkého množství mladých lidí je dlouhodobě zcela nedostatečná, což s sebou samozřejmě přináší řadu komplikací nejen v oblasti zdraví a zdravého životního stylu. V rámci vzdělávacího procesu je tedy potřeba reflektovat také rovinu podpory pohybových aktivit dětí a žáků ve školách, a to nejen v rámci hodin tělesné výchovy, ale v rámci různých činností během dne tráveného ve škole. Současně je potřeba podporovat také mimoškolní pohybové aktivity organizovaného charakteru.¹⁵

Podpoře well-beingu a psychohygieny na straně pedagogů i žáků se věnuje i OP JAK formou projektů zjednodušeného vykazování a podpora tématu je plánována i v dalších výzvěch OP JAK.¹⁶

Jihočeský kraj zahrnul do navazujícího implementačního projektu podporu aktivit školských poradenských pracovišť zaměřených na třídní a školní klima. Zařadil do něj rovněž témata well-beingu a duševního zdraví, a to v rámci aktivity podpora profesního rozvoje pedagogických pracovníků, připravuje workshopy pro pedagogické pracovníky zaměřené na problematiku „zdravotní gramotnosti“ (zdravý pohyb ve výuce, well-being, duševní zdraví, zdravá strava dětí, zdravotní tělesná výchova).

Jihočeský kraj rovněž podporuje krajským dotačním programem (Pomáháme s kroužky pro jihočeské děti) dostupnost zájmového vzdělávání pro všechny děti/žáky a to včetně těch zaměřených na pohybové aktivity. Mezi volnočasové organizace, které se do programu zapojují, patří i sportovní kluby.

ROVNOST PŘÍLEŽITOSTÍ VE VZDĚLÁVÁNÍ

Jednou z priorit strategických dokumentů ve vzdělávání je vedle proměny obsahů a forem vzdělávání i nastavení rovných příležitostí ve vzdělávání. Bohužel i přes významný posun jsou nerovnosti ve vzdělání přetrvávajícím rysem naší vzdělávací soustavy, včetně jejích regionálních specifik. A současně jedním z jejích dlouhodobých problémů, který se nepodařilo v předchozích letech vyřešit.

Je stále třeba dbát na rovný přístup všech ke vzdělávání a zároveň ve vzdělávání reflexivně pracovat s genderovými stereotypy, abychom umožnili rozvoj nadání/talentu každého bez ohledu na pohlaví. Podpora rozmanitosti ve školách a respekt k odlišnostem zase pomáhají vytvářet bezpečné a respektující prostředí a podporují též well-being žáků a studentů, stejně jako jejich schopnost udržitelně participovat na podpoře a rozvoji demokratické společnosti.¹⁷

Rovnosti příležitostí a podpoře tématu genderové rovnosti ve vzdělávání se také věnuje OP JAK formou projektů zjednodušeného vykazování a podpora tématu je plánována i v dalších výzvěch OP JAK.¹⁸

Jihočeský kraj podporuje krajskými dotačními programy (Pomáháme s kroužky pro jihočeské děti a Obědy pro jihočeské děti) dostupnost zájmového vzdělávání pro všechny žáky a stravování pro děti/žáky ohrožené chudobou. Rovněž v navazujícím implementačním projektu podporuje rozvoj pedagogů v rovných příležitostech, stejně tak kariérové poradenství.

ZAJIŠTĚNÍ POTŘEBNÝCH KAPACIT

Oblast, na kterou je třeba se zaměřit vzhledem k její aktuálnosti a celospolečenskému dopadu, je potřeba navýšení kapacit škol ve středním vzdělávání. Po dobu zhruba 4 let (do roku 2027) se navýšení počtu přijímaných (15letých) nevyhne žádnému z krajů. Po přibližně pěti letech se počet (15letých) uchazečů opět vrátí na úroveň roku 2020.

¹⁵ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 34.

¹⁶ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 34.

¹⁷ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 36.

¹⁸ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 37.

S vyšším početním stavem žáků středních škol je však třeba počítat i v následném období tak, jak budou početně silnější ročníky postupně procházet středními školami. Z tohoto důvodu je dobré nejen navýšit kapacity oborů škol/oborů vzdělání zajišťujících následné studium a vhodné uplatnění na trhu práce, ale také učinit taková opatření, která zajistí následnou udržitelnost a racionalizaci sítě středních škol zejména přiměřenou modernizací struktury oborové sítě středních škol v krajích.¹⁹

Kapacity středních škol v Jihočeském kraji jsou dostatečné, přesto se jako reakce na vývoj ve školství otevírají v kraji obory technického lycea, které rozšíří nabídku směrem ke všeobecnému vzdělávání na odborných školách. Jihočeský kraj pravidelně a pečlivě vyhodnocuje veškeré žádosti o otevření nových oborů tak, aby skutečně reagovaly na demografický vývoj v regionu, poptávku žáků, studentů a zaměstnavatelů. Plánovaná dostavba jaderné elektrárny Temelín a globální trendy jako je prodloužení délky života, stárnutí populace a zrychlený rozvoj technologií s postupující automatizací (digitalizací a robotizací) a nastupující umělou inteligencí budou mít v dlouhodobém horizontu dopad do oborové struktury středních škol.

¹⁹ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 38.

A. PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Popis cíle

Předškolní vzdělávání (PV) tvoří důležitou součást českého vzdělávacího systému. Hraje rovněž významnou roli v celkovém procesu socializace dítěte. Kvalitní předškolní vzdělání má nezpochybnitelný vliv na úspěšnost dítěte (žáka) na vyšších stupních vzdělání. Tento efekt je ještě výraznější u dětí z méně podnětného sociokulturního prostředí. Účast na předškolním vzdělávání po dobu dvou až tří let podle mnoha studií snižuje riziko předčasného odchodu ze vzdělávání mnohem výrazněji než pouhý jeden rok. Hlavním cílem této priority je zvýšení kvality a dostupnosti předškolního vzdělávání a zapojení do něj co nejvyššího počtu dětí, a to již od tří let věku. Vzdělávání v raném dětství hraje klíčovou roli nejen pro kognitivní a emocionální rozvoj dětí, ale i pro jejich připravenost na celoživotní učení a well-being.²⁰

Zdůvodnění potřeby

Národní i mezinárodní výzkumy a šetření ukazují, že úspěšnost žáků významně ovlivňuje délka předškolního vzdělávání (např. závěry PISA 2018). Totéž dokládají i závěry OECD, podle nichž v zemích OECD žáci, kteří navštěvovali mateřskou školu (dále jen „ECEC“) po dobu tří let a déle, zaznamenali lepší výsledky v oblasti čtení, matematiky a přírodních věd ve srovnání s těmi, kteří se účastnili ECEC méně než jeden rok. Investice do včasného zapojování dětí do institucionální péče se ukazuje jako nejúčinnější v porovnání s těmi ve vyšším věku, protože se její pozitivní efekty v dalších letech nabalují. Vyšší efektivitu mají programy pro znevýhodněné děti.

Děti, které se účastní kvalitní organizované výuky v raném věku, mají vyšší pravděpodobnost lepších výsledků a nižší pravděpodobnost předčasných odchodů ze vzdělávání. To platí zejména pro děti ze znevýhodněného socioekonomického prostředí, protože mají často méně příležitostí tyto schopnosti rozvíjet v jejich domácím rodinném prostředí.

Předškolní vzdělávání zaznamenalo v uplynulém období velké množství legislativních změn. Školským zákonem byla stanovena povinnost předškolního vzdělávání pro děti, které do začátku školního roku před zahájením povinné školní docházky dosáhnou pěti let věku, a bylo upraveno přednostní přijímání k předškolnímu vzdělávání v mateřských školách zřizovaných obcemi u těch dětí, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně třetího roku věku. Stanovena byla i pevná hranice pro přijímání dětí nejdříve od dvou let věku. Dále legislativa umožnila zápis lesních mateřských škol do rejstříku škol a školských zařízení. V souvislosti s novelami školského zákona došlo také v průběhu uplynulého období k několika změnám v RVP PV, které se týkaly úpravy podmínek vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných, zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let včetně podmínek pro jejich vzdělávání a zajištění překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů. Přínosem pro zkvalitnění předškolního vzdělávání byla možnost škol čerpat finanční prostředky z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, v rámci výzvy Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování – šablony pro MŠ a ZŠ, a to jak na personální podporu, tak na vzdělávání pedagogů.

Analýza

K 1. 9. 2023 bylo v Jihočeském kraji v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno 338 mateřských škol. Největší počet – 302 mateřských škol zřizují obce (90 %), soukromé osoby zřizují 23 mateřských škol (6,8 %), 4 mateřské školy jsou zřízeny církví (1,2 %), 8 mateřských škol zřizuje kraj (2,4 %) a 1 mateřská škola je zřízena MŠMT (0,3 %). Z celkového počtu je 11 mateřských škol speciálních, v rámci běžných škol všech zřizovatelů je zřízeno 8 speciálních tříd.²¹

²⁰ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 35.

²¹ Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol.

V mateřských školách všech zřizovatelů se vzdělává ve školním roce 2023/2024 celkem 23 191 dětí. Počty dětí v mateřských školách mezi lety 2019 a 2023 průběžně klesají a stoupají: rok 2019/2020 22 849 dětí; 2020/2021 22 472 dětí; 2021/2022 22 559 dětí; 2022/2023 23 342 dětí.²² Celková kapacita mateřských škol zřizovaných obcemi, ve kterých se vzdělává převážná většina dětí ve věku od 3 do 6 let, je v současné době více než 25 tisíc míst. Kapacita je zhruba využita na 87 %. Tento počet míst v MŠ je zárukou, že celkové kapacity postačí případnému dalšímu nárůstu dětí. Pouze ojediněle mohou kapacity mateřských škol nedostačovat v místech s rozsáhlou bytovou výstavbou. U mateřských škol zřizovaných obcemi nemá kraj podle znění zákona zásadní vliv na jejich zřízení či rušení. Kraj zabezpečuje mateřské školy zřizované obcemi i ostatních zřizovatelů v oblasti přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu na platy zaměstnanců a s tím související výdaje.

Počet dětí se speciálně vzdělávacími potřebami v běžných třídách škol zřizovaných obcemi významně narůstá. Děti se zdravotním postižením vzdělávající se v běžných třídách v roce 2019/2020 bylo 279, v roce 2023/2024 již 374. Mezi druhy postižení jednoznačně převládají závažné vady řeči. V běžných a speciálních MŠ všech zřizovatelů se vzdělává celkem 959 dětí cizinců, což je dvojnásobně více než minulých letech. Nárůst je v souvislosti s ozbrojeným konfliktem, který vypukl na Ukrajině. Z tohoto počtu je 465 dětí s trvalým pobytem a 426 dětí s postavením azylanta. Počet dětí v MŠ s jiným státním občanstvím má v posledních letech stále vzrůstající tendenci. Největší zastoupení mají každoročně děti z Ukrajiny (593), Vietnamu (193) a Slovenska (46). Děti cizinců tvoří 4,0 % z celkového počtu dětí v MŠ.²³

Dlouhodobě také roste počet odkladů povinné školní docházky. V roce 2019/2020 činil počet žádostí o odklad povinné školní docházky 1 426, další rok 1 587 žádostí, v roce 2022/2023 to bylo 1 518 žádostí a pro rok 2023/2024 to je 1 616 žádostí. Podíly odkladů se pohybují v rozmezí 23–25 % (viz kapitola Základní vzdělávání).²⁴

Dlouhodobě také roste počet individuálního vzdělávání v rámci běžných MŠ všech zřizovatelů: rok 2019/2020 118 dětí; 2020/2021 148 dětí; 2021/2022 182 dětí; 2022/2023 144 dětí; 2023/2024 190 dětí.²⁵

Zřizovatelům obecních škol, kteří žádají o navýšení kapacity v rejstříku škol a školských zařízení, bylo povolováno navýšení kapacit v místech, kde kapacity spádových MŠ nepostačovaly k přijetí všech dětí ve věku 3–6 let. Dále pak v místech, kde bylo vzhledem k demografickému vývoji předpokládáno, že kapacity budou v příštích pěti letech nedostatečné. V případě MŠ soukromých zřizovatelů bylo navýšení povoleného počtu dětí schvalováno v těch lokalitách, v nichž nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více než 1 % v souladu s DZ. Počet žádostí všech zřizovatelů se meziročně pohybuje v přibližně stejné výši.

Plnění kritéria snížení počtu dětí na třídu bylo v tomto školním roce negativně ovlivněno nutností umístit v předškolních zařízeních maximální počet dětí prchajících před válkou na Ukrajině.

Opatření

Jednou ze strategických priorit současné vzdělávací politiky je zvyšování kvality předškolního vzdělávání. Vzhledem k tomu, že se v ČR dlouhodobě vyskytuje vysoký počet odkladů školní docházky, je nutné podporovat důslednou diagnostiku dítěte a zintenzivnit působení pedagogů pro dosažení školní zralosti dětí. Kromě zajištění dostatečných kapacit poskytujících předškolní vzdělávání je důležitou prioritou především zkvalitňování profesní úrovně předškolních pedagogů. Nabídku a realizaci vzdělávání zajistí zejména Národní pedagogický institut ČR (NPI ČR) i další subjekty poskytující DVPP. Vzdělávání se bude týkat těchto prioritních témat: pedagogická diagnostika, individualizace vzdělávání, formativní hodnocení, podpora nadání/talentu, řečová výchova, grafomotorika, rozvoj gramotností, digitálních kompetencí, polytechniky a EVVO, práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí cizinců a dětí s potřebou jazykové podpory, komunikace se zákonnými zástupci, podpora managementu škol.

²² Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol.

²³ Dtto

²⁴ Dtto

²⁵ Dtto

Přehled opatření

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
A.1 Zvyšování kvality předškolního vzdělávání a eliminace odkladů povinné školní docházky	A.1.1 Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v PV	Semináře a kurzy pro pedagogické pracovníky	2024–2028	Fondy EU: OP JAK, SR	Vzdělávací instituce – NPI ČR, ZVaS, ŠPZ, Jihočeská univerzita, JČK, MŠMT
	A.1.2 Podpora pedagogické diagnostiky v MŠ				
A.2 Rozvoj potenciálu všech dětí včetně rozvoje jejich tvořivosti	A.2.1 Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v PV	Semináře a kurzy pro pedagogické pracovníky	2024–2028	Fondy EU: OP JAK, SR	Vzdělávací instituce – NPI ČR, ZVaS, ŠPZ, Jihočeská univerzita, JČK, MŠMT
	A.2.2 Zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků v MŠ ke vzdělávání dětí z odlišného sociokulturního prostředí				

B. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Popis cíle

Cílem základního vzdělávání je organizovat způsob vzdělávání tak, aby odrážel potřeby budoucího života žáků. Během plnění povinné školní docházky je potřeba umožnit žákům získat znalosti, dovednosti a postoje využitelné v osobním, občanském i profesním životě. To je potřeba propojit se vzděláváním, které klade důraz na získávání kompetencí důležitých pro uplatnění každého člena ve společnosti.

Je také potřeba efektivně pracovat s aktualizovaným vzdělávacím obsahem, používat moderní metody ve výuce a formy vzdělávání tak, aby bylo dosaženo co největšího rozvoje individuálního vzdělávacího potenciálu každého žáka. Pomoci tomu má i rozšíření formativního hodnocení na školách, které poskytuje zpětnou vazbu, podporuje rozvoj kompetencí a motivuje k dalšímu učení.

Součástí vzdělávacího procesu v základních školách je i kariérové poradenství, které pomáhá žákům objevovat své silné stránky, snižuje počet předčasných odchodů ze vzdělávacího procesu a zvyšuje možnosti uplatnění na trhu práce.

Zdůvodnění potřeby

Současné vzdělávání je třeba zaměřit tak, aby reagovalo na současné trendy, které přeměňují mnoho oborů lidské činnosti. Jednotlivec musí umět na tyto změny reagovat. Je proto třeba adekvátně měnit vzdělávací systém. Žáci, kteří jsou v tomto systému vzdělávání, by pak měli lépe obstát ve světě plném společenských proměn. Měli by se umět orientovat v oblasti digitalizace, automatizace, pracovat s informacemi, novými způsoby komunikace, řešit problémy, uplatnit se na trhu práce, reagovat na environmentální změny a přijímat požadavky na udržitelný rozvoj.

Z těchto důvodů už vzdělávání nemůže být zaměřeno jen na předávání znalostí a poznatků, ale musí naučit žáky je spíše prakticky používat, propojovat témata a obory, hledat souvislosti, pracovat samostatně i kooperovat v kolektivu, průběžně sledovat pokrok v učení.

Analýza

Základní vzdělávání probíhá ve 224 základních školách zřizovaných obcemi, 20 ZŠ zřizovaných krajem, 2 ZŠ zřizovaných MŠMT, dále ve 4 církevních ZŠ a 23 ZŠ soukromých zřizovatelů. Z celkového počtu 273 ZŠ je jich pouze 26 samostatně zřízených pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, protože v současné době je upřednostňováno společné vzdělávání ve školách běžného vzdělávacího proudu. V základních školách všech zřizovatelů (kromě MŠMT) plní ve školním roce 2023/2024 povinnou školní docházku 59 428 žáků.²⁶

Od roku 2010 počet žáků v základních školách každoročně narůstá. Teprve v letošním školním roce počet meziročně nepatrně klesl. Celková kapacita základních škol zřizovaných obcemi je v současné době více než 77 tisíc míst a je využita zhruba na 77 %.²⁷

Počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných třídách škol zřizovaných obcemi významně narůstá. Od roku 2014 se více než zčtyřnásobil (rok 2014/2015 1 213 žáků; rok 2019/2020 3 740 žáků; rok 2023/2024 4 948 žáků). Mnoho žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných třídách potřebuje individuální podporu v takové míře, že je třeba, aby ve třídě pracoval i asistent pedagoga. Počet asistentů pedagoga se každoročně zvyšuje. Stejně tak se zvyšuje i počet dětí vzdělávaných v přípravných třídách (rok 2019/2020 2 třídy, 2023/2024 9 tříd). Dlouhodobě také roste počet odkladů povinné školní docházky, který se teprve v roce 2023/2024 zastavil.²⁸ Problematiku odkladů povinné školní docházky řeší DZ ČR.

Stabilizovaný je počet žáků, kteří plní povinnou školní docházku v zahraničí (ročně okolo 400 žáků). Zvyšuje se ale počet žáků, kteří plní povinnou školní docházku individuálně (školní rok 2019/2020 39 žáků, rok 2023/2024 101 žák). Navyšuje se i počet žáků cizinců, kteří plní povinnou školní docházku v ČR.²⁹

Opatření

Hodnocení vzdělávání – opatření směřuje k hodnocení vzdělávání jednotlivých žáků. Škola svou činností musí motivovat žáky k dosahování co nejlepších výsledků podle jejich schopností. Dále škola vede žáky k tomu, aby uměli své vědomosti a schopnosti uplatnit v průběhu vzdělávání i v praktickém životě. Formativní hodnocení průběžné a závěrečné sumativní hodnocení přináší žákům potřebnou zpětnou vazbu. Je potřeba provádět metodickou podporu pro učitele ke změnám v oblasti hodnocení žáků, téma formativního hodnocení vést jako součást vzdělávání učitelů.

Opatření zaměřené na naplňování tohoto cíle je uvedeno v podkapitole 4.D Podpora profesního rozvoje pedagogických a nepedagogických pracovníků.

Kariérové poradenství – opatření, které vede žáky k tomu, aby rozpoznávali své silné stránky. Ve školství se toto poradenství provádí např. formou konzultací, testování, dále účasti na workshopech a exkurzích. Nutná je spolupráce výchovných a kariérových poradců s potencionálními zaměstnavateli. Tímto způsobem dochází nejen k cílenějšímu výběru střední školy, ale i lepšímu budoucímu uplatnění žáků na trhu práce. Nutná je metodická podpora pro učitele k rozvoji kariérového poradenství.

Opatření zaměřené na naplňování tohoto cíle je uvedeno v podkapitole 4.I Vlastní témata kraje – Kariérové poradenství, Digitální vzdělávání.

Digitální vzdělávání – podpora digitálních kompetencí na základní škole je klíčová. Žijeme v digitálním věku, kde technologie ovlivňují každý aspekt našeho života. Žáci, kteří jsou digitálně gramotní, jsou lépe připraveni na budoucí pracovní trh. Pedagogové musí být také schopni používat digitální nástroje k výuce a komunikaci s žáky. Navíc, digitální

²⁶ Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

²⁷ Dtto

²⁸ Dtto

²⁹ Dtto

kompetence mohou podporovat kritické myšlení a problémové řešení. Proto je důležité podporovat aktivity zaměřené na rozvoj těchto dovedností.

Opatření zaměřené na naplňování tohoto cíle je uvedeno v podkapitole 4.I Vlastní témata kraje – Kariérové poradenství, Digitální vzdělávání.

Kyberbezpečnost – důležitá oblast týkající se ochrany informačních systémů a dat před kybernetickými útoky. Je nutné vzdělávat budoucí generace v oblasti kyberbezpečnosti, protože v proměně společnosti ovlivněné rozvojem digitálních technologií je nutný i rozvoj lidského faktoru, tedy učitelů a žáků. Je nutné, aby se školy věnovaly tématům jako např. ochrana sítě, detekce útoků, reakce na incidenty. Kyberbezpečnost je ve školství otázkou ochrany a zároveň příležitostí pro rozvoj a inovaci, proto je nutná metodická podpora pro učitele.

Opatření zaměřené na naplňování tohoto cíle je uvedeno v podkapitole 4.I Vlastní témata kraje – Kariérové poradenství, Digitální vzdělávání.

C.STŘEDNÍ A VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Střední všeobecné vzdělání rozvíjí všeobecné vědomosti, dovednosti a klíčové kompetence potřebné pro soukromý, občanský a pracovní život mladých lidí a pro jejich další vzdělávání.

Odborné vzdělávání kromě výše uvedených kompetencí také poskytuje mladým lidem vědomosti, dovednosti a kompetence potřebné pro výkon povolání nebo skupiny povolání a pracovních činností, které jim umožňují kvalifikovaně se uplatnit na trhu práce a dále se rozvíjet v celoživotním vzdělávání včetně připravenosti na změny povolání.

Potřebám trhu práce a společenskému, technologickému a ekonomickému vývoji společnosti musí odpovídat oborová skladba.

Modernizace cílů a obsahu vzdělávání a forem i metod učení je spolu se zajištěním spravedlivého přístupu ke kvalitnímu vzdělání a snížením nerovností ve vzdělávání nezbytným předpokladem pro zajištění plnohodnotného života a dlouhodobé uplatnitelnosti jednotlivce ve společnosti a na trhu práce.

Popis cíle

Prevence předčasných odchodů žáků ze vzdělávání

Zdůvodnění potřeby

Předčasné odchody mladistvých ze vzdělávání bez dosažení dostatečné kvalifikace nesou rizika spojená s budoucí neúspěšností na trhu práce. U osob, které se namísto do pracovního procesu zařadí mezi příjemce sociálních dávek, se zvyšuje riziko hrozby následné sociální exkluze a současně se zvyšuje tlak na potřebu navyšování sociálních výdajů státu.

Žákům středních (odborných) škol, u kterých je potencionální předpoklad předčasného odchodu ze vzdělávání, škola poskytne potřebnou konzultační pomoc. Jihočeský kraj podpoří rozvoj personálně zabezpečených školních poradenských pracovišť (ŠPP), metodiků prevence, výchovných poradců a školních psychologů a systém včasného diagnostikování problémů těchto žáků. Podpoří další vzdělávání pedagogických pracovníků v otázkách prevence předčasných odchodů.

Analýza

Předčasné odchody žáků ze vzdělávání se týkají nejvíce oborů kategorie E (17 %) a nástavbového studia (21 %). V předchozím období bylo cílem JČK podpořit a rozvíjet kariérové poradenství (zajištění metodické podpory kariérovým poradcům, vznik a využití kariérových nástrojů pro poradce a žáky a tematická setkávání kariérových poradců).

Stanovený cíl byl naplňován prostřednictvím aktivit projektu IKAP III, kdy Jihočeská hospodářská komora jako partner projektu v rámci Asistenčního centra Impuls pro kariéru a praxi podporuje kariérové poradenství prostřednictvím následujících aktivit: mentoring pro kariérové poradce, workshopy pro kariérové a výchovné poradce, workshopy pro žáky jihočeských škol a zájmové testování žáků základních škol prostřednictvím screeningového kariérového nástroje v otázkách volby povolání a osobnostního rozvoje. Aktivita stále probíhají a budou pokračovat i v dalším období (viz kapitola I Vlastní témata kraje), zároveň budou doplněny o další opatření.

Přehled opatření

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
C.1 Opatření k eliminaci předčasných odchodů	C.1.1 Vytipování žáků, oslovení rodičů, setkání s rodiči	Počet setkání	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, PPP
	C.1.2 Semináře vedoucí k součinnosti PP s pracovníky ŠPP a všemi zainteresovanými subjekty včetně pomoci a metodického vedení	Počet seminářů			

Popis cíle

Hodnocení ve vzdělávání

Zdůvodnění potřeby

Každodenní život ve školách je často více ovlivněn způsobem závěrečného hodnocení než stanovenými vzdělávacími cíli. Žáci i jejich rodiče přirozeně chtějí dobré známky (nejenom) na vysvědčení, rodiče očekávají, že škola žáky dobře připraví na přijímací zkoušky na střední, popřípadě vysokou školu či na maturitní zkoušku, chtějí vědět, jak si jejich škola stojí v porovnání s ostatními. Školy se s těmito očekáváními musejí vyrovnávat. Nastavené hodnotící procesy a způsoby ověřování znalostí tedy zásadním způsobem ovlivňují to, co se ve školách učí. Z tohoto důvodu je nutné inovativně rozvíjet průběžné hodnocení a změnit koncept jednotné přijímací zkoušky a společné části maturitní zkoušky, aby v mnohem větší míře ověřovaly míru osvojení kompetencí stanovených konkrétním vzdělávacím programem. Ověřování vzdělávacího pokroku se musí stát součástí každodenního pedagogického procesu. Chceme-li zlepšit učení žáků, potřebujeme stále zlepšovat práci učitele a rozvíjet ho. Na rozdíl od posouzení znalostí je přitom posouzení pokroku v dosažených kompetencích obtížnější a je třeba v tomto poskytnout učitelům užitečnou podporu. Jednou ze žádoucích změn je i práce s chybou, která nemá být vnímána jako důvod k trestu, nýbrž jako přirozená součást procesu učení, hledání řešení a osvojování si efektivních postupů.

Analýza

Hodnocení ve vzdělávání může mít různé účely a formy, například sumativní, formativní, interní nebo externí. V Jihočeském kraji plánujeme podporu zavádění formativního hodnocení, které je zaměřeno na zpětnou vazbu a rozvoj žáků i učitelů, podporuje rozvoj kompetencí a motivuje k dalšímu učení. Chceme podpořit zavádění formativního hodnocení, které je zaměřeno na průběžné sledování pokroku žáků a jejich zapojení do hodnocení. Další aktivitou je sdílení příkladů dobré praxe, kdy si učitelé mohou navzájem ukázat, jak efektivně hodnotit a jak využít hodnocení pro zlepšení výuky. Všechny tyto aktivity mají za cíl podpořit kvalitu vzdělávání a spokojenost učitelů i žáků v Jihočeském kraji.

Opatření zaměřené na naplňování tohoto cíle je uvedeno v podkapitole 4.D Podpora profesního rozvoje pedagogických a nepedagogických pracovníků.

Popis cíle

Inovace ve vzdělávání

Zdůvodnění potřeby

Inovace ve vzdělávání jsou nové a efektivní způsoby, kterými lze zlepšit kvalitu a přínos vzdělávacího procesu pro všechny zúčastněné. Inovace mohou zahrnovat změny v obsahu, metodách, prostředcích, organizaci nebo hodnocení vzdělávání. Inovace ve vzdělávání přináší řadu výhod, jako je zvýšení motivace, zapojení a úspěchu žáků, podpora rozvoje klíčových kompetencí a dovedností pro 21. století, zlepšení spolupráce mezi školami a dalšími partnery nebo zvýšení atraktivity a prestiže učitelské profese.

Analýza

Jihočeský kraj se rozhodl podpořit inovace ve vzdělávání prostřednictvím projektu Jihoskop, který má za cíl vytvořit školský portál pro sdílení dobré praxe a inspirace mezi školami a dalšími zámci o vzdělávání. Portál bude určen pro veřejnost, školy, žáky, odbornou veřejnost i rodiče. Na portálu budou prezentovány informace ze škol, akce a materiály pro inovativní vzdělávání, možnosti financování inovací nebo odkazy na další zdroje a organizace zabývající se inovacemi ve vzdělávání, novinky pro školy i veřejnost – např. k přijímacímu řízení, kreativnímu učení, podnikavosti. Cílem portálu je podpořit rozvoj inovativního a kvalitního vzdělávání v Jihočeském kraji, propojit vzdělávání na všech úrovních od předškolního po celoživotní. V uplynulém období JČK podpořil rozvoj nových technologií a vybavenost škol a podporoval zvýšení zájmu o studium techniky a přírodovědně zaměřených oborů s důrazem na specifika JČK. SŠ se zapojovaly do projektu IKAP II. Účastí škol na realizovaných projektech z fondů EU (DigiKoalice, DIGI, Jihočeský Digi Hub) byly do výuky začleňované nové technologie.

Opatření zaměřená na naplňování tohoto cíle jsou uvedena v následujících podkapitolách: 4.G Inovace ve vzdělávání, systémová podpora a řízení škol – opatření G.1, školský portál JIHOSKOP; 4.D Podpora profesního rozvoje pedagogických a nepedagogických pracovníků – opatření D1, D2, D3, D4, vzdělávání pedagogických pracovníků v inovativních metodách průřezově pro všechny školy/obory.

D. PODPORA PROFESNÍHO ROZVOJE PEDAGOGICKÝCH A NEPEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Popis cíle

Cílem je zajistit možnosti podpory včetně dalšího vzdělávání pro rozvoj kompetencí pedagogů i nepedagogických pracovníků takovým způsobem, aby mohly školy a školská zařízení v souladu s prvním strategickým cílem Strategie 2030+ zaměřit vzdělávání na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život.

Zdůvodnění potřeby

Pedagogičtí pracovníci i nepedagogičtí pracovníci kombinující pedagogické i nepedagogické profese se významným způsobem podílejí na vzdělávání generací dětí, žáků a studentů, kteří jsou budoucím zdrojem nejen duševního bohatství našeho regionu, případně státu. Současná doba přináší celou řadu rychle se vyvíjejících technologií, nových pracovních metod a postupů, jejichž vývojové trendy jsou dány celosvětovým společenským, ale hlavně vskutku dynamickým ekonomickým rozvojem. V rámci našeho kraje je nezbytné podporovat pedagogy a zejména učitele, aby nepodlehli syndromu vyhoření a čistě rutinním metodám a postupům v procesu vzdělávání, ale naopak je významným způsobem motivovat, aby oni sami v sobě našli touhu po dalším vědění; proto je zásadní je podporovat v profesním růstu. Rozvíjení profesních kompetencí učitelů se projevuje již při přípravě plánů a materiálů a v následném zkvalitnění výuky, která má v důsledku přinést realizaci kurikula ve výuce, lepší výsledky žáků a inovaci v jejich hodnocení.

S tím souvisí i nastavení bezpečného prostředí na školách, k jehož zabezpečení mimo jiné slouží funkční systém primární prevence rizikového chování.

Analýza

Na národní úrovni není současný legislativní stav zcela vyhovující, což dokládá rozvolňující novela zákona o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb. (novela č. 183/2023 Sb.), která umožnila pracovníkům z praxe bez příslušného pedagogického vzdělání a odpovídající aprobační doby, vykonávat činnost pedagogických pracovníků, učitelů.

Na regionální úrovni došlo k plnění celé řady cílů vytyčených v letech 2020–2024, někdy v důsledku příznivé ekonomické situace v celonárodním hospodářství a za přispění prioritizace Vlády ČR v rámci sektoru veřejných služeb – podpory regionálního školství. V tomto období se projevila také celá řada velmi zásadních legislativních změn, viz novela školského zákona č. 564/2004 Sb., která měla za následek reformu financování regionálního školství včetně přílivu finančních zdrojů do regionálního školství, a zákona o pedagogických pracovnících 563/2005 Sb., jež přinesla do systému některé prvky dlouhodobě školami a odbornou veřejností požadovaného kariérního řádu, jako je např. Institut provázejícího učitele.

Učitelé pobírali dle šetření ČSÚ v roce 2020 průměrnou hrubou mzdu 43 418 Kč, v roce 2022 se již jednalo v průměru o hrubou mzdu ve výši 47 731 korun měsíčně.³⁰

Vyloženě na regionální, tedy krajské úrovni se podařilo na základě významného příspěví vedení kraje navázat spolupráci s univerzitami a vysokými školami zaměřenými na vzdělávání budoucích učitelů a ostatních pedagogických pracovníků (např. Pedagogická fakulta JU, Přírodovědná fakulta JU, Filozofická fakulta JU).

Často dnes chybí pedagogičtí pracovníci, kteří mají možnost optimálně se věnovat oblasti primární prevence na konkrétní škole. Větší důraz by měl být kladen také na oblast duševního zdraví, tj. zajištění jak odpovídajícího metodického vedení a provázení v této oblasti pro metodické pracovníky a pedagogy, tak vytváření podmínek pro podporu well-beingu, např. ve formě supervizí jako další formy vzdělávání pro tyto pracovníky. Nedostatky v této oblasti řeší plán podpory, který zahrnuje opatření pro rozvoj pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání, podporu vedení škol, hledání nástrojů a metod, které podporují zdravé školní prostředí, péči o duševní zdraví či prevenci rizikového chování.

Opatření

Jedná se o kompletní podporu moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí a podporu rozvoje základních a oborových gramotností. Kritéria plnění bude JČK monitorovat především prostřednictvím vyhodnocování vzdělávacích aktivit v rámci navazujícího implementačního projektu.

Popis cíle

Cílem je zajistit takové aktivity, které povedou k prevenci rizikového chování a k péči o well-being a duševní zdraví.

Zdůvodnění potřeby

Nastavení bezpečného prostředí na školách je nezbytné pro moderní vzdělávací systém. K jeho zabezpečení slouží mimo jiné funkční systém primární prevence rizikového chování, jehož funkčnost je možné zajistit prostřednictvím koordinačních, legislativních a finančních opatření.

Celosvětovým trendem se stal důraz na well-being a duševní zdraví, a to jak dětí, žáků, studentů, tak i učitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání. Aktivity by měly spočívat především v podpoře sociálně-emočních dovedností a strategií zvládnání stresu.

³⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Mzdy učitelů v regionálním školství, 2012–2022, 2023*, str. 7.

Abychom předcházeli problémům v oblasti duševního a fyzického zdraví a pohody, je třeba přijmout komplexní opatření k jeho podpoře. V oblasti primární prevence je třeba se věnovat podpoře sebezvoje, schopnosti efektivní komunikace v oblasti mezilidských vztahů, které se pozitivně promítají do oblasti třídního klimatu, schopnosti a dovednosti zvládat konfliktní situace, prevenci šikany (i té v kyberprostoru), ale i schopnosti rozpoznávat stres a nepohodu a kompetencím, jak se s takovými situacemi efektivně vyrovnat. Primární prevence pomáhá pozitivně ovlivňovat klima školy. To souvisí s potřebou budovat celoškolské přístupy, které zajišťují vytváření bezpečného a podnětného prostředí, smysluplných aktivit podporujících rozvoj sociálních a charakterových dovedností žáků, evaluaci aktivit a podporu cílených opatření pro případ, kdy už k rizikovému chování dochází.

Analýza

V minulém období se JČK zaměřil především na specifickou primární prevenci (SPP), jež cílí zejména na rizikovou populaci, u které lze v případě absence aktivit očekávat rizikový vývoj. Snaha o nastavení efektivní, systémové, provázané, jednotné a kooperující spolupráce všech subjektů participujících v oblasti primární prevence stále trvá.

Opatření

Prevence rizikového chování. Kritéria plnění bude JČK monitorovat především prostřednictvím vyhodnocování aktivit v rámci navazujícího implementačního projektu.

Přehled opatření

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
D.1 Rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků SŠ	D.1.1 Workshopy pro PP SŠ a VOŠ se zaměřením na spolupráci, sdílení dobré praxe v oblasti metodických kompetencí, aplikace učební látky na konkrétní problémy, seznámení se s novými trendy ve vzdělávání, rozvoj komunikačních a osobnostních dovedností	Počet workshopů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, ZVaS
D.2 Rozvoj kompetencí učitelů odborných předmětů SŠ	D.2.1 Oborové workshopy pro učitele odborných předmětů	Počet workshopů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, JHK
D.3 Rozvoj kompetencí a gramotností	D.3.1 Kurzy Symetrická komunikace a Odpovědné učení (kooperativní učení s oporou formativního hodnocení + společné profesní učení a kolegiální spolupráce) pro pedagogy (PP) ZŠ, SŠ	Počet kurzů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, ZVaS

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
	D.3.2 Vzdělávací programy rozvíjející matematickou gramotnost pro PP ZŠ, SŠ	Počet programů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	
	D.3.3 Vzdělávací programy rozvíjející čtenářskou gramotnost pro PP ZŠ, SŠ; čtenářské konzultace a otevřené hodiny čtenářství	Počet programů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	
D.4 Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání	D.4.1 Workshopy: oborová i nadoborová setkávání pro pedagogy ZŠ, SŠ i celé sborovny (nadoborová zaměřena na zvyšování dovedností v soft skills)	Počet workshopů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, ZVaS
	D.4.2 Půldenní, jednodenní a dvoudenní workshopy/metodická oborová i nadoborová setkávání pro pedagogické pracovníky ZŠ, SŠ – podpora profesního rozvoje, nové výukové trendy, sdílení zkušeností, podnětí inovativního myšlení; oborová setkání – moderní metody a formy vhodné pro jednotlivé obory, zaměření na kompetenční model vzdělávání; práce s chybou ad.; nadoborová setkání sledující zejm. požadavky vzdělávací Strategie 2030+*	Počet workshopů/metodických setkání, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	
	D.4.3 Vícedenní educamp pro pedagogické pracovníky ZŠ, SŠ zaměřený na nové znalosti, dovednosti, inspiraci pro jejich profesní růst a podporu vytváření komunity pedagogů	Počet educampů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	
	D.4.4 Cyklus workshopů pro asistenty pedagoga včetně facilitované kolegiální podpory zaměřené na soft skills a odborná témata speciální pedagogiky a psychologie (ZŠ, SŠ)	Počet workshopů	2024–2025		

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
	D.4.5 Vzdělávací semináře pro asistenty pedagoga (ZŠ, SŠ)	Počet seminářů	2024–2025		
D.5 Podpora hledání nástrojů a metod, které podporují zdravé školní prostředí	D.5.1 Workshopy pro pedagogické pracovníky ZŠ, SŠ v oblasti „zdravotní gramotnosti“ (zdravý pohyb ve výuce, duševní zdraví, well-being, zdravá strava dětí, metodika zdravotní tělesné výchovy, práce s agresivitou, podpora při sebepoškozujícím chování)	Počet workshopů	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, ZVaS
D.6 Projekt Prevence duševního zdraví dětí v Jihočeském kraji	D.6.1 Vznik a práce týmů pro duševní zdraví (včetně spolupráce s dětským psychiatrem, klinickým psychologem, psychoterapeutem, školami a poradenskými zařízeními)	Počet týmů	2024–2025	Fondy EU: OPZ+, JČK	JČK (OSOV), sociální služby
	D.6.2 Web Duše v pohodě	Web projektu			
D.7 Odborná podpora pro vedení škol, včetně zaměření na mentorské dovednosti a strategické plánování	D.7.1 Vzdělávací aktivity pro vedení škol (případně pro vedoucí předmětových komisí)	Počet podpořených škol	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, ZVaS
D.8 Prevence rizikového chování	D.8.1 Diagnostika třídního kolektivu	Počet tříd	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, PPP
	D.8.2 Konzultační a metodická činnost pro pedagogy ZŠ a SŠ	Počet konzultací	2025–2028		
	D.8.3 Přímá intervenční činnost s třídními kolektivy	Počet podpořených tříd	2025–2028		

* V rámci této podaktivity budou pedagogičtí pracovníci vyhodnocovat vhodné postupy, jak pracovat se žáky s odlišným sociálním a kulturním zázemím. Jakým překážkám ve škole čelí dítě procházející z chudé nebo sociálně znevýhodněné rodiny. Jak odlišné jsou jeho potřeby a jak s takovým dítětem může pracovat škola. Jaká jsou specifika vzdělávání dětí s odlišným kulturním zázemím. Jak postupovat, pokud má žák odlišný mateřský jazyk, a jaké materiály při tom používat. Workshopy budou také zaměřeny na práci s heterogenní skupinou žáků.

E. ROVNÝ PŘÍSTUP A EFEKTIVNÍ PODPORA PRO VŠECHNY ŽÁKY BEZ ROZDÍLU

Rovný přístup ke vzdělání pro všechny žáky bez rozdílu je základním kamenem spravedlivého vzdělávání. Možnost získat kvalitní vzdělání a maximálně rozvíjet svůj potenciál by měly mít všechny děti bez ohledu na to, z jaké rodiny pocházejí a v jakém prostředí se narodily. Každý žák, bez ohledu na své zdravotní dispozice, socioekonomické zázemí, etnický původ nebo jakékoliv jiné rozdíly, by měl mít stejnou možnost získat kvalitní vzdělání a plně se rozvíjet.

Popis cíle

Aby mohlo být dosaženo rovného přístupu pro všechny žáky, je zapotřebí minimalizovat nerovnosti ve vzdělávání způsobené socioekonomickým statusem rodiny, podporovat speciální podpůrné profese, stejně tak podporovat rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí a zvyšovat odbornost pracovníků ŠPZ.

Zdůvodnění potřeby

Socioekonomický status rodiny stále významným způsobem ovlivňuje to, jakých výsledků dítě ve škole dosahuje. Žáci ze sociálně slabého a nepodnětného prostředí jsou mnohem více ohroženi školním neúspěchem a předčasným ukončením vzdělávacího procesu, na který pak často navazuje sociální vyloučení. Distanční výuka způsobená pandemií covid-19 problémy sociálně slabých rodin ještě prohloubila. Školy se snaží nerovnost u svých žáků dorovnávat a znevýhodněné žáky ve vzdělávání podpořit. K tomu, aby mohla být podpora dětí co nejefektivnější, potřebují školy stabilní a dlouhodobou finanční i metodickou podporu. Nejedná se pouze o podporu ve vzdělávacím procesu jako takovém, ale jde i o pomoc mimo výuku ve formě pomoci s financováním školního stravování, zájmového vzdělávání a nabídky volnočasových aktivit. Mezioborová spolupráce s rodinou a motivace k předškolní přípravě dětí z rodin s nízkým socioekonomickým statusem je zásadní pro úspěšné zvládnutí dalších stupňů vzdělávání a pro prevenci předčasných odchodů ze škol.

Válka na Ukrajině a příchod ukrajinských dětí do našeho vzdělávacího systému prohloubil potřebu pracovat s třídními kolektivy a vyrovnávat rozdíly nejen sociální, ale i kulturní.

Pro dostatečnou podporu dětí ve školách jsou klíčové právě podpůrné profese, jako jsou školní psychologové a speciální pedagogové, kteří hrají důležitou roli v poskytování podpory a pomoci žákům, kteří se potýkají s různými vzdělávacími a emocionálními překážkami. Tito pracovníci by měli mít dostatečnou podporu a školy by měly disponovat i materiálním zázemím pro výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně bezbariérového přístupu. Narůstající potřeba odborných pracovníků způsobuje trvalou poptávku po těchto zaměstnancích, kterých je dlouhodobý nedostatek.

Analýza

V Jihočeském kraji nedochází ke značným rozdílům mezi okresy, co se týče výsledků žáků či negativních jevů ve výuce. Výsledky v Jihočeském kraji se pohybují kolem hodnoty celorepublikového průměru. Slabší a podprůměrné výsledky některých šetření vykazují pouze okresy Strakonice a Český Krumlov. Nejvíce škol, které čelí sociálnímu znevýhodnění, se nachází v okresech Strakonice, Prachatice a Český Krumlov. Zde je nejvíce potřeba cílená podpora speciálních podpůrných profesí ve vzdělávání. Je důležité zajistit dostatečné počty pracovníků speciálních podpůrných profesí ve vzdělávání ve všech regionech dle potřeb škol s ohledem na rodinné zázemí a sociální status žáků.

V Jihočeském kraji je podprůměrný počet úvazků školního psychologa (ve školním roce 2022/2023 23 úvazků, ve školním roce 2023/2024 29 úvazků). Obdobně nízký je i počet úvazků speciálních pedagogů (ve školním roce 2022/2023 26 úvazků, ve školním roce 2023/2024 42 úvazků), kteří se zaměřují na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a pracují na vytváření individuálních vzdělávacích plánů (IVP), které jsou přizpůsobeny potřebám konkrétních žáků na školách hlavního vzdělávacího proudu. Školních psychologů a speciálních pedagogických pracovníků je méně v těch regionech, které se vyznačují nižší kvalitou života. V těchto oblastech mívají školní psychologové a speciální pedagogové na starost více žáků než v oblastech, kde je kvalita života vyšší. Problém lze nalézt hlavně v oblastech vzdálenějších od okresních měst. Ačkoliv je v Jihočeském kraji poměrně vysoké procento aprobované odučených hodin a kvalifikovaných učitelů, procento školních psychologů a speciálních pedagogů je oproti ostatním krajům ČR nižší. Podpoře podpůrných personálních pozic se věnuje i OP JAK formou projektů zjednodušeného vykazování a implementace institucionalizace specializovaných pozic je jedním z opatření v DZ ČR.

Nezastupitelnou roli v inkluzivním vzdělávání mají i asistenti pedagoga. Počet asistentů pedagoga v MŠ a ZŠ narůstá. Jihočeský kraj je krajem s nejnižším počtem úvazků asistenta pedagoga v MŠ. Ve školním roce 2023/2024 bylo v Jihočeském kraji v MŠ zaměstnáno na pozici asistenta pedagoga celkem 371 fyzických osob na 266,3 plných úvazků. Oproti tomu ve školním roce 2019/2020 bylo v Jihočeském kraji v MŠ zaměstnáno na pozici asistenta pedagoga celkem 216 fyzických osob na 153,5 plných úvazků. To znamená za 3 roky nárůst v MŠ o zhruba 73 %. Situace na ZŠ je v Jihočeském kraji v průměru totožná s republikovým počtem úvazků asistentů pedagoga na ZŠ. Ve školním roce 2023/2024 bylo v Jihočeském kraji v ZŠ zaměstnáno na pozici asistenta pedagoga celkem 1 520 fyzických osob na 1037,1 plných úvazků. Oproti tomu ve školním roce 2019/2020 bylo v Jihočeském kraji v ZŠ zaměstnáno na pozici asistenta pedagoga celkem 1 005 fyzických osob na 692,6 plných úvazků. To znamená za 3 roky nárůst v ZŠ o zhruba 49 %.

Poradenské služby dětem, žákům a studentům, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízeními poskytují pedagogicko-psychologická poradna (PPP), speciálně pedagogická centra (SPC), školy a střediska výchovné péče (SVP). PPP v Českých Budějovicích s odloučenými pracovišti ve všech okresech JČK zajišťuje odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost, preventivně výchovnou péči a napomáhá při volbě vhodného vzdělávání dětí, žáků a studentů a přípravě na budoucí povolání. PPP využívá jednotný model vedení dokumentace, jednotlivých vyšetření a postupy stanovené příslušnou legislativou. Odloučená pracoviště v Písku a Táboře se zaměřují na identifikaci mimořádného nadání u dětí a metodickou pomoc učitelům. PPP poskytla ve školním roce 2022/2023 poradenské služby celkem 15 437 klientům. Komplexní poradenské služby v péči o děti, žáky a studenty se znevýhodněním poskytuje v JČK celkem 6 SPC specializovaných podle druhu znevýhodnění: SPC pro vady řeči při ZŠ logopedické, Týn n. Vltavou, SPC pro mentálně postižené, souběžné postižení více vadami a autismus při MŠ, ZŠ a PrŠ, Č. Budějovice, SPC pro mentálně postižené při ZŠ a MŠ, Strakonice, SPC pro zrakově postižené při MŠ pro zrakově postižené, Č. Budějovice, SPC pro sluchově postižené při MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené, Č. Budějovice a SPC pro tělesně postižené při MŠ, ZŠ a PrŠ ARPIDA, Č. Budějovice. SPC působí při školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. SPC poskytla ve školním roce 2022/2023 poradenské služby celkem 4 023 klientům. PPP se věnuje i výchovným a kariérovým poradcům, odkladům povinné školní docházky a dalším činnostem, za posledních 5 let vzrostl počet klientů PPP o 50 %. ŠPZ na základě vyšetření a v souladu s vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, vydávají doporučení, přičemž postupují vždy v souladu s nejlepším zájmem žáka.

Tabulka 1 Počet klientů PPP a SPC, jimž byla v daném školním roce poskytnuta péče

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
PPP	10 253	7 026	10 191	14 242	15 437
SPC	3 555	3 353	4 041	4 260	4 023

Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

Počet mimořádně nadaných žáků je v posledních letech stejný. Převážná většina mimořádně nadaných žáků se vzdělává na 1. stupni ZŠ, a to konkrétně ve třídách 1. až 5. ročníku zřízených pro mimořádně nadané žáky i v běžných třídách v Základní škole Máj II, M. Chlajna 23, České Budějovice. Ve školním roce 2022/2023 bylo v základních školách všech zřizovatelů vzděláváno 80 mimořádně nadaných žáků. Od roku 2022 podporuje nadané Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a Středisko služeb školám, České Budějovice (ZVaS), které pořádá semináře pro pedagogické pracovníky, ředitele škol a veřejnost či setkání rodičů nadaných dětí. Dalším subjektem, který v JČK pečuje o nadané, je Národní pedagogický institut ČR. Základem je Systém podpory nadání, který zahrnuje oblasti formálního, zájmového i neformálního vzdělání. Páteří systému je Krajská síť podpory nadání.

Z Analýzy příčin vyššího podílu romských žáků vzdělávajících se ve třídách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona vypracované společností PAQ Research a STEM vyplývá, že podíl romských žáků ze všech žáků základních škol v České republice se pohybuje mezi 3,5 a 3,7 %. V roce 2022 existovalo 129 škol (z celkového počtu více než 4 300 základních škol), na kterých tvořili romští žáci více než třetinu, z toho na 69 školách se jednalo dokonce o více než polovinu, a na 31 více než tři čtvrtiny. V roce 2022 základní školy navštěvovalo 35 tisíc romských žáků a podíl zůstává od počátku jeho sledování stabilní, resp. v posledních pěti letech nedošlo ke snížení podílu romských žáků ve speciálních třídách, ani k jejich desegregaci v rámci běžných tříd a škol. Stejně tomu je i na dalších sledovaných úrovních vzdělávání, tedy v mateřských i středních školách, kde také zůstává v průběhu let 2017 až 2022 počet i podíl Romů bez významných změn. Segregované běžné školy najdeme typicky v oblastech s výrazným zastoupením romské populace (Ústecký, Moravskoslezský kraj). Segregované školy zřízené podle § 16 odst. 9 jsou ve většině krajů včetně oblastí bez výrazného

zastoupení romského obyvatelstva.³¹ Jihočeský kraj nemá k dispozici regionální data k této tématice, pouze ze Závěrečné zprávy Koncepce integrace romské menšiny v Jihočeském kraji za rok 2022 známe odhad početního zastoupení obyvatel romské menšiny v Jihočeském kraji (na základě terénní sociální práce romských poradců a terénních pracovníků), který činí 9 032 osob. Nejpočetnější romské komunity žijí ve všech bývalých okresních městech našeho kraje. Dále je ve zprávě uvedeno, že v rámci základního školství probíhala intenzivní spolupráce především s vedením základních škol Máj II a Nová ulice (České Budějovice), které navštěvuje vyšší počet romských žáků. Z dotačního programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy „Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol, konzervatoří a studentů vyšších odborných škol“ bylo v roce 2022 podpořeno celkem 6 žáků a studentů, přičemž podpora sloužila především jako příspěvek na úhradu vzdělávání, stravování, ubytování, cestovného a nákup učebních pomůcek.³²

V reakci na hlavní zjištění a doporučení zmíněné analýzy připravilo MŠMT soubor opatření, která jsou rozdělena do tří tematických okruhů: Posílení metodického řízení školského poradenského systému, Etnická desegregace, Podpora škol. Jihočeský kraj bude na zajištění opatření dle svých možností spolupracovat a účastní se i případného pilotního projektu MŠMT, který by směřoval ke změně financování ŠPZ. Nicméně již nyní má v navazujícím implementačním projektu připravené aktivity zaměřené na zvýšení odbornosti pracovníků ŠPZ a profesní připravenost pedagogických pracovníků na vzdělávání žáků z odlišného sociálního a kulturního prostředí (a obecně heterogenních kolektivů), viz opatření níže, které analýza identifikovala jako aktivity střednědobého a dlouhodobého horizontu.

Opatření

Zvýšení kvality poradenských služeb – opatření je určeno pro zvýšení odbornosti pracovníků ŠPZ.

Rozvoj základních kompetencí v nematuritních oborech vzdělání středního odborného vzdělávání – toto opatření vede k rozvoji funkční gramotnosti žáků nematuritních oborů SOV.

Podpora nadání – toto opatření zahrnuje podporu nadaných žáků, jejich rodičů a pedagogických pracovníků.

Rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí – toto opatření cílí hlavně na pedagogické pracovníky včetně asistentů pedagoga a podporu pedagogických pracovníků přímo na školách při práci s žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami.

Podpora dostupnosti mimoškolního vzdělávání – Jihočeský kraj podpoří nízkopříjmové domácnosti v tom, aby jejich děti mohly účelně využít svůj volný čas.

Podpora dostupnosti školního stravování – Jihočeský kraj podpoří bezplatné školní stravování pro děti, žáky a studenty ve věku od 2 do 26 let, kteří navštěvují mateřské, základní a střední školy, resp. využívají internáty nebo domovy mládeže v Jihočeském kraji, a jejichž rodiny se ocitly v nepříznivé finanční situaci.

Vytvoření materiálních a prostorových podmínek pro práci pracovníků poradenských pracovišť – bude vybudováno nové zázemí pro pracoviště pedagogicko-psychologické poradny, Centrum prevence

Přehled opatření

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
E.1 Zvýšení kvality poradenských	E.1.1 Odborné semináře pro pracovníky ŠPZ (zvyšování odbornosti)	Počet seminářů	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, PPP

³¹ HOŘENÍ et al., *Analýza příčin vyššího počtu romských žáků vzdělávajících se dle RVP ZV UV ve třídách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona a návrh souboru opatření pro oblast vzdělávání a další relevantní oblasti*, 2022, str. 9–10.

³² KRŠÍKOVÁ, *Koncepce integrace romské menšiny v Jihočeském kraji 2022–2024, Závěrečná zpráva za rok 2022, 2023*, str. 2 a 9.

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
služeb	E.1.2 Supervizní setkání pro pracovníky ŠPZ	Počet supervizí			
E.2 Rozvoj základních kompetencí v nematurit. oborech středního odbor. vzděl.	E.2.1 Workshopy funkční gramotnosti pro žáky nematuritních oborů SOV – žáci SŠ nematuritních oborů středního odborného vzdělávání	Počet workshopů	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, JHK
E.3 Rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí, podpora nadání	E.3.1 Setkávání rodičů nadaných žáků	Počet setkání	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, ZVaS
	E.3.2 Setkávání nadaných žáků ZŠ, SŠ se stejnými zájmy	Počet setkání	2024–2028		
	E.3.3 Workshopy pro pedagogické pracovníky s cílem prohloubení profesních dovedností v oblasti rovných příležitostí	Počet setkání	2024–2028		
	E.3.4 Setkávání pedagogických pracovníků nadaných žáků (ZŠ/SŠ) s cílem kolegiální podpory a sdílení příkladů dobré praxe	Počet setkání	2024		
E.4 Podpora dostupnosti mimoškolního vzdělávání	E.4.1 Dotační program JČK Pomáháme s kroužky pro jihočeské děti	Počet podpořených dětí a žáků	2024–2028 (dle podmínek ovlivňujících situaci potřebných rodin)	JČK	JČK, ÚP
E.5 Podpora dostupnosti školního stravování	E.5.1 Dotační program JČK Obědy pro jihočeské děti	Počet podpořených dětí, žáků a studentů	2024–2028 (dle podmínek ovlivňujících situaci potřebných rodin)	Fondy EU: OP Z+, SR, JČK	JČK, ÚP
E.6 Vytvoření materiálních a prostorových podmínek pro práci pracovníků poradenských pracovišť	E.6.1 Vybudování Centra prevence PPP	Centrum prevence	2024–2026	Fondy EU: IROP + SR, JČK	JČK, PPP

F. PREVENCE A NÁHRADNÍ VÝCHOVNÁ PÉČE

Prevence a ústavní výchovná péče hrají důležitou roli v ochraně a podpoře dětí a mládeže v České republice. Systém péče o ohrožené děti zahrnuje 3 hlavní skupiny dětí ohrožených tím, že jejich potřeby nejsou naplňovány v dostatečné míře, a to děti ohrožené zanedbáváním či špatným zacházením (týráním či zneužíváním), děti s náročným chováním a děti se zdravotním postižením. Náhradní výchovná péče se snaží zajistit dítěti podporu v co nejpřirozenějším prostředí uvnitř běžné komunity. Prevence se zaměřuje na identifikaci a omezení rizikových faktorů, které mohou ohrozit vývoj dětí. Další možností zaměření prevence je rovněž bezpečnost ve školách či školských zařízeních.

Popis cíle

Cílem mezioborového tématu je podpora rozvoje dítěte v jeho přirozeném rodinném prostředí. Je potřeba zefektivnit systém péče o ohrožené děti a zlepšit spolupráci všech subjektů, které se do péče o ohrožené děti zapojují. Je potřeba zajistit dostatečné kapacity všech služeb tak, aby pomyslnou síť prevence nepropadlo žádné dítě a každé mělo v případě potřeby dostupnou odbornou pomoc prostřednictvím systému primární prevence. Vzhledem k vysokému počtu dětí, které končí v ústavní výchově, je potřeba nastavit taková opatření, která budou směřovat k prevenci umístění dětí do ústavní výchovy. V případě že se vyčerpají všechny možnosti prevence a sanace rodiny, je potřeba minimalizovat dobu, kterou stráví dítě v zařízení ústavní výchovy. Tato zařízení by měla dětem v případě umístění zajistit vhodné zázemí, ve kterém budou co nejpřirozeněji naplňovány jejich potřeby a zajištěna ochrana práv.

Dalšími cíli jsou prevence rizikového chování, resp. předcházení vzniku rizikového chování u osob, u kterých se ještě rizikové chování nevyskytlo, a zvýšení bezpečnosti škol, dětí, žáků a studentů, pedagogů a zaměstnanců při mimořádných bezpečnostních událostech ve školách a školských zařízeních.

Zdůvodnění potřeby

Na psychické zdraví jednotlivce má velký vliv klima v kolektivu, ve kterém se nachází. V rámci primární prevence je nutné zaměřit se na diagnostiku třídního kolektivu a práci s pedagogickými pracovníky a kvalitní spolupráci s metodikou prevence a školskými poradenskými zařízeními. Součástí je i podpora odborného vzdělávání učitelů, školních metodiků prevence a jiných aktérů, a podpora kvalitních programů primární prevence (garantem systému kvality v oblasti prevence je MŠMT, které k této oblasti poskytne potřebné nástroje). Pro monitoring aktivit primární prevence lze využít systém evidence preventivních aktivit (SEPA). Z hlediska bezpečnosti ve školách a školských zařízeních je zapotřebí podporovat preventivní opatření a zvýšení bezpečnostního povědomí při mimořádných událostech.

Systém péče o ohrožené děti se v současnosti potýká s řadou dlouhodobých problémů. Preventivní služby jsou nuceny řešit poskytování specializované intervence na úkor krátkodobé efektivní a cílené diagnostiky a prevence, zejména absentuje odborná diagnostika dětí s náročným chováním před umístěním do zařízení, pokrytí preventivně výchovné péče je podhodnocené a nesystémové. Děti jsou umísťovány dle volných kapacit zařízení, nikoliv dle jejich potřeb.

Pro děti opouštějící náhradní péči není dostatečná podpora (není kapacita na efektivní poskytování následné péče po odchodu ze zařízení) a není jednoznačné ustanovení ochranné výchovy v zákoně, zároveň absentuje třetí institut pro děti, které jsou stíhané pro trestný čin.

Školská poradenská zařízení se potýkají s nedostatkem kvalifikovaného personálu a velkým nárůstem poptávky po službách.

Analýza

Z tematického šetření ČŠI Hodnocení rizikového chování žáků základních a středních škol se zaměřením na oblast kyberšikany vyplývá, že v posledních třech letech byla v některé z forem alespoň jednou řešena šikana na více než polovině oslovených základních i středních škol. Z údajů Pedagogicko-psychologické poradny v Českých Budějovicích vyplývá, že v průběhu tří let významně narostl počet krizových intervencí, které PPP řešila: z 267 ve školním roce 2020/2021 na 664 ve školním roce 2022/2023, tedy téměř 2,5krát. Přitom dosud chybí aktivity zaměřené na třídní a školní klima, rovněž chybí pedagogičtí pracovníci, kteří mají možnost optimálně se věnovat oblasti primární prevence na konkrétní škole.

V posledních letech přibývá počet ohrožení a bezpečnostních incidentů zaměřených na různé typy měkkých cílů, přičemž se nevyhýbají ani školám. Měkké cíle čelí široké škále hrozeb různého typu ze strany jednotlivců i skupin s různou motivací. Je proto zapotřebí posílit preventivní opatření, především zvýšením bezpečnostního povědomí.

Ústavní a ochrannou výchovu v JČK zajišťuje kromě soustavy devíti dětských domovů (z toho je 7 zřizovaných krajem, 1 zřizovaný MŠMT a 1 zařízení je soukromé) i Diagnostický ústav, dětský domov se školou, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna Homole a Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna Jindřichův Hradec.

Všechny dětské domovy zřizované krajem jsou v současné době plné (celková kapacita 274 dětí na 34 rodinných skupinách), přičemž každodenní poptávka po volných kapacitách ze strany OSPOD z celé České republiky je velmi vysoká, což vytváří tlak na všechny účastníky systému. Všechny dětské domovy zřizované Jihočeským krajem jsou technicky dobře zajištěné a prošly přestavbou z internátního typu na více či méně samostatné rodinné skupiny. Přes veškerou snahu vedení i zaměstnanců se ve stávajících budovách nedaří zajistit dostatečně individuální péči všem dětem dle jejich potřeb. Proto dalším krokem, který povede ke zkvalitnění péče o děti v dětských domovech, bude postupná transformace části dětských domovů zřizovaných Jihočeským krajem.

V souvislosti s reformou psychiatrické péče v ČR a současným nárůstem psychických a psychiatrických problémů u dětí vyvstává problém s dostupností psychologické a psychiatrické péče včetně nedostatku lůžkových kapacit. Tento problém se přelévá i do dalších oblastí vzdělávání. Projevuje se například ve školách, kde chybí školní psycholog a kde čím dál častěji musí řešit závažné problémy dětí (např. sebepoškození). Nedostatkovou péči klinických psychologů do určité míry supluje školská poradenská zařízení, na která je proto vytvářen velký kapacitní tlak.

V současné době je často zmiňovaným problémem ústavní výchovy skutečnost, že v DD se dramaticky navyšuje počet dětí, které do tohoto typu zařízení nepatří. Dětem, které mají závažné poruchy chování nebo které pro svou přechodnou nebo trvalou duševní poruchu vyžadují výchovně léčebnou péči a pro děti s uloženou ochrannou výchovou, zřizuje MŠMT dětské domovy se školou. V rámci Jihočeského kraje je ministerstvem zřízen jeden dětský domov se školou (DDŠ), který sídlí v Šindlových Dvorech; jeho kapacita je 16 chlapců a 8 dívek, což dlouhodobě nestačí.

Opatření

Podpora aktivit zaměřených na třídní a školní klima – do aktivit jsou např. zahrnuty diagnostika třídního kolektivu a intervenční činnost, důraz by měl být kladen na zajištění odpovídajícího metodického vedení a provázení v této oblasti pro metodické pracovníky a pedagogy.

Podpora zvýšení bezpečnosti ve školách a školských zařízeních – preventivně vzdělávací akce zaměřené na postupy při mimořádných bezpečnostních událostech s cílem prevence útoků a omezování jejich dopadů včetně praktických rad a doporučení k přijetí systémových a technických opatření.

Transformace péče o ohrožené děti v dětských domovech – transformace DD znamená souhrn postupů přinášejících změny v oblasti řízení, financování, vzdělávání, místa a formy poskytování péče o děti s cílem zajistit ji v běžných životních podmínkách. S transformací úzce souvisí deinstitucionalizace ústavní péče, tedy změna v poskytování péče pro děti s nařízenou ústavní výchovou z pobytu v ústavu na podporované bydlení v běžném prostředí, aby děti mohly žít způsobem života obvyklým pro jejich vrstevníky. Cílem procesu je postupná restrukturalizace stávajících zařízení tak, aby se ústavní zařízení změnila z velkokapacitních domovů na malé bytové jednotky v běžných zástavbách. Tím by se život dětí v DD co nejvíce přiblížil životu v běžných rodinách. Důraz je kladen hlavně na to, aby děti byly připravovány na život v domácnosti. Další opatření zaměřená na transformaci dětských domovů vyplynou z právě zpracovávané krajské komplexní analýzy celé transformace, kterou zpracováváme ve spolupráci s Nadací J&T.

Přehled opatření

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
F.1 Podpora aktivit zaměřených na třídní a školní klima	F.1.1 Diagnostika třídního kolektivu	Počet tříd	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, PPP
	F.1.2 Konzultační a metodická činnost pro pedagogy ZŠ a SŠ	Počet konzultací			

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
	F.1.3 Přímá intervenční činnost s třídními kolektivy vykazujícími formy rizikového chování či nevhodného třídního klimatu	Počet podpořených tříd			
F.2 Podpora zvýšení bezpečnosti ve školách a školských zařízeních	F.2.1 Preventivně vzdělávací akce zaměřené na postupy při mimořádných bezpečnostních událostech	Počet akcí	2024–2028	JČK, MV ČR	MV ČR, MŠMT
F.3 Transformace péče o ohrožené děti v dětských domovech	F.3.1 Nákup samostatných domů a bytů	Počet bytových jednotek	2024–2028	Fondy EU: NPO, OPZ+, SR, JČK	MŠMT, MPSV
	F.3.2 Vytvoření transformačního plánu pro dětské domovy na území JČK	Transformační plán	2025		
	F.3.3 Podpora procesu transformace (odborné konzultace, vzdělávání a vedení zapojených aktérů, předávání příkladů dobré praxe atd.)	Počet akcí	2024–2028		

G. INOVACE VE VZDĚLÁVÁNÍ, SYSTÉMOVÁ PODPORA A ŘÍZENÍ ŠKOL

Popis cíle

Hlavním cílem priority je rozvoj funkčního systému podpory škol a jejich zřizovatelů. Opatření navazují na první implementační období Strategie 2030+ a jejich obsahem je efektivně řídit a koordinovat vzdělávací systém regionálního školství, což přispěje ke zvýšení kvality vzdělávání, spolupráci, zefektivnění řízení škol a školské soustavy, a díky tomu i ke snížení nerovnosti ve vzdělávání. Dalším cílem je podpora opatření, která přispějí k rozvoji komunikace a podnítí spolupráci aktérů ve vzdělávání na území kraje.

Zdůvodnění potřeby

Ze studie České školství v mapách: Prostorová analýza podmínek, průběhu a výsledků předškolního, základního a středního vzdělávání, kterou vydala ČŠI v květnu 2022 a která se zabývá nejdůležitějšími charakteristikami české vzdělávací soustavy na úrovni okresů, vyplývá, že za jeden z problémů pro výkon ředitelské profese považuje vedení škol nedostatečnou podporu ze strany školského systému. Více než polovina ředitelů upozorňuje na administrativní zátěž, která jim ubírá čas na pedagogické směřování školy.

Vysoká míra decentralizace vzdělávacího systému ČR váže na školy nejen vyšší administrativní povinnosti, ale znamená také fragmentaci odborných a podpůrných kapacit nebo ztíženou komunikaci mezi velkým množstvím aktérů

a narůstající nerovnosti. V posledních letech jim navíc zátěž přibyla třeba vlivem pandemie covid-19 a migrační vlny z Ukrajiny, tedy kvůli nepredikovatelným situacím.

V předcházejících letech se pro rozvoj komunikace a spolupráce osvědčila setkávání nejrozličnějších platforem sloužících k síťování škol, školských zařízení a dalších aktérů ve vzdělávání a také jako možnost výměny zkušeností, která je pro rozvoj inovací ve vzdělávání nezbytná. Platformy se setkávaly v rámci projektu KAP a Jihočeský kraj chce na tuto možnost navázat i v dalším období.

Analýza

Od ledna 2020 byl spuštěn nový systém financování regionálního školství, kterému předcházela masivní vzdělávací kampaň zaměřená nejen na ředitele škol, ale i na úředníky obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů. Účelem změny financování regionálního školství u krajských, obecních a svazkových škol bylo především otevření prostoru pro zvýšení kvality poskytovaného vzdělávání, posílení některých oblastí (nepedagogická práce, překryvy učitelů v mateřských školách, vyšší míra dělení hodin na základních a středních školách) a odstranění mezikrajových rozdílů.

MŠMT v roce 2022 vytvořilo model systémového ukotvení pozic speciálních pedagogů a školních psychologů tak, aby alespoň na částečný úvazek mohli působit v každé základní škole v ČR. Model bude do roku 2025 financován a ověřován prostřednictvím šablon z OP JAK, v dalších letech budou tyto pozice hrazeny každé základní škole dle počtu žáků. Dojde tak k ukotvení těchto pozic jako trvalé součásti školních týmů.

V roce 2020 MŠMT spustilo metodický portál Edu.cz, který se osvědčil zejména při zajištění podpory školám a školským zařízením v období pandemie covid-19 i v souvislosti s migrací z Ukrajiny. Důležitou roli v systémové podpoře hraje dlouhodobý projekt Střední článek podpory určený pro nastavení podpory ředitelům a ředitelkám škol a jejich zřizovatelům. Ta bude konkrétně směřovat do oblastí řízení škol a vedení lidí, a to všem školám (především základním a mateřským) a zřizovatelům, dále k efektivnímu nastavení komunikace mezi MŠMT a školami.

Rovněž probíhala tvorba funkčního prostředí eEDU a nová elektronizace vybraných registrů (rejstřík škol a školských zařízení, registr školských právnických osob a registr vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů).

Zásadním posunem se od 1. 1. 2024 stala digitalizace přijímacího řízení na SŠ, která by měla zajistit podání přihlášek plně elektronicky, navýšení počtu přihlášek, prioritní seřazení škol na přihlášce a snazší přístup k informaci o přijetí.

Opatření

Jihočeský kraj se rozhodl podpořit inovace ve vzdělávání prostřednictvím projektu Jihoskop, který má za cíl vytvořit školský portál pro sdílení dobré praxe a inspirace mezi školami a dalšími zájemci o vzdělávání. Portál bude určen pro veřejnost, školy, žáky, odbornou veřejnost, rodiče i média. Na portále budou prezentovány informace ze škol, akce a materiály pro inovativní vzdělávání, možnosti financování inovací nebo odkazy na další zdroje a organizace zabývající se inovacemi ve vzdělávání, novinky pro školy i veřejnost – např. k přijímacímu řízení, kreativnímu učení, podnikavosti. Cílem portálu je podpořit rozvoj inovativního a kvalitního vzdělávání v Jihočeském kraji, propojit vzdělávání na všech úrovních od předškolního po celoživotní. Pro naplnění cíle je také důležitá spolupráce aktérů ve vzdělávání prostřednictvím setkávání platforem určených pro posílení vzájemné informovanosti a pro podporu opatření a aktivit zaměřených na sdílení dobré praxe a výměnu zkušeností a rovněž spolupráce se zástupci jednotlivých IPs (Střední článek, Kurikulum, Datová politika) k systémové podpoře a řízení škol.

Přehled opatření

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
G.1 JIHOSKOP – Jihočeský školský portál	G.1.1 Zavedení a provoz Jihočeského školského portálu JIHOSKOP	Přímá návštěvnost, odkazující stránky, vyhledávače	2024–2028	JČK	JČK, ZVaS
G.2 Setkávání platforem pro výměnu zkušeností	G.2.1 Platforma pro setkávání vedoucích pracovníků SŠ	Počet setkání	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, zástupci MAP, zástupci Středního článku podpory, zástupci škol, PPP
	G.2.2 Platforma pro setkávání s realizátory projektů MAP	Počet setkání	2024–2028		
	G.2.3 Platforma pro setkávání vedoucích pracovníků ŠPZ	Počet setkání	2025–2028		
G.3 Spolupráce s IPs k systémové podpoře a řízení škol	G.3.1 Setkávání a výměna zkušeností se zástupci IPs Střední článku podpory, Podpora kurikulární práce škol, Datová politika	Počet setkání	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IPs, JČK	JČK, zástupci IPs, MŠMT, další aktéři ve vzdělávání

H. VZDĚLÁVÁNÍ V CELOŽIVOTNÍ PERSPEKTIVĚ

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Základní umělecké vzdělávání se zaměřuje na rozvoj uměleckých dovedností a schopností jednotlivců v raných stádiích jejich vzdělávání. Toto vzdělávání se obvykle poskytuje na úrovni základních a středních škol, a to v rámci širokého spektra uměleckých oborů, jako jsou výtvarné umění, hudba, tanec, divadlo, literatura a další. Základní umělecké vzdělávání je považováno za důležitý prvek celkového vzdělávacího systému, protože přispívá k celkovému rozvoji jednotlivce a obohacuje jeho životní zkušenosti prostřednictvím umění.

Popis cíle

Cílem základního uměleckého vzdělávání je rozvíjet a posilovat schopnosti a dovednosti jedince v oblasti umění a kreativity, rovněž zachovat stávající síť základních uměleckých škol a nabídku výuky ve všech čtyřech oborech – výtvarném, hudebním, tanečním a dramatickém.

Zdůvodnění potřeby

Základní umělecké vzdělávání hraje důležitou roli v rozvoji jednotlivce a přispívá k obohacení společnosti tím, že podporuje kreativitu, komunikaci a celkový kulturní a osobní rozvoj.

Analýza

V současné době je síť základních uměleckých škol na území JČK dostatečná. Není povolováno navyšování kapacit ani zřizování nových škol bez rozdílu zřizovatele s ohledem na stanovenou hranici max. 20 % kapacity ZUŠ z populace ve věku 6–18 let v daném okrese JČK.

Opatření

Základní umělecké vzdělávání je v JČK rovnoměrně rozmístěno, a tudíž je dobře dostupné většině žáků, kteří o něj mají zájem, nevyjímaje ani děti ze sociálně slabších rodin (osvobozením žáka od placení úplaty za vzdělání, která je stanovena vyhláškou č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání). Toto vzdělávání nabízí k 1. 9. 2023 celkem 22 škol zřizovaných krajem, 9 škol zřizovaných obcemi a 10 soukromých škol doplněné řadou jejich odloučených pracovišť. Počet ZUŠ včetně jejich poboček je v JČK dostatečný.

Převís poptávky po vzdělávání v ZUŠ řešit přesunem volných kapacit v rámci stávající sítě škol (zřizování nových míst poskytovaného vzdělávání pouze v odůvodněných případech), případně navýšení kapacity pouze v souladu s opatřením uvedeným ve strategii (provedení analýzy kapacit bez rozdílu zřizovatele dle jednotlivých okresů JČK). Podporovat obsahové zkvalitňování základního uměleckého vzdělávání s využitím prostředků EU (zapojení škol do projektů, inovace RVP ZUV).

JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

S výukou cizího jazyka mají děti možnost setkat se již v předškolním věku při výuce v mateřské škole. Některé mateřské školy nabízejí výuku základů cizího jazyka, avšak tato výuka zpravidla nemá další návaznost na základních školách. Cizí jazyk je na základních školách povinně vyučován od 3. do 9. ročníku, i když některé školy začínají s přípravou na jazykové vzdělávání již od 1. třídy. Nejpozději v 8. ročníku základní školy se žáci setkávají s povinnou výukou druhého cizího jazyka.

Ve středních školách v JČK je vyučován převážně anglický jazyk – 95 % žáků, dále německý jazyk – 51 % žáků, španělský jazyk – 5,5 % žáků, francouzský jazyk – 2,5 % žáků, latinský jazyk – 2,3 % žáků, ruský jazyk – 1,7 % žáků a italský jazyk – 0,1 % žáků.

Ve středních školách navazuje výuka cizích jazyků na vzdělávání v základních školách. Střední školy mohou vyučovat žáky jednomu nebo dvěma cizím jazykům, další jazyky se vyučují nepovinně.

Popis cíle

Cílem jazykového vzdělávání je poskytnout žákům dovednosti v porozumění a komunikaci v daném jazyce a zajistit tak schopnost efektivně komunikovat v různých situacích.

Zdůvodnění potřeby

Schopnost komunikovat v cizím jazyce rozšiřuje možnosti uplatnění na trhu práce. Jazyková gramotnost je klíčová i pro další vzdělávání a celoživotní učení. Jazykové vzdělání je důležitým nástrojem pro osobní a profesní rozvoj.

Analýza

Ke zvýšení úrovně výuky cizích jazyků na školách přispěla realizace projektů v rámci programů Erasmus+, programů přeshraniční spolupráce s Bavorskem a Rakouskem, Dispozičního fondu, Fondu malých projektů atd. Řada škol realizuje jazykové pobyty nebo zahraniční stáže s pomocí svých partnerských škol v zahraničí nebo jiných subjektů.

K rozvoji jazykových kompetencí žáků napomáhají kromě výuky předmětů v cizím jazyce také Britské a Goethe centrum, obě při Jihočeské univerzitě. Výuka předmětů v cizím jazyce probíhá jednak na dvojjazyčných školách (GY PdC, Tábor a Biskupské GY J. N. Neumanna, ČB), jednak na školách, kde je zařazena výuka některých předmětů v cizím jazyce – GY

Písek ve francouzském jazyce, GY ČK v anglickém jazyce a Biskupské GY J. N. Neumanna v anglickém a německém jazyce.

Jazykové vzdělávání v jednoletých kurzech cizích jazyků v denním studiu realizovaly kromě jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky (JŠ s právem SJZ) také soukromé JŠ splňující podmínky pro zápis do přílohy vyhlášky o dalším studiu. Ve školním roce 2022/2023 bylo v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno 9 JŠ s právem SJZ, které poskytovaly výuku cizích jazyků podle § 110 školského zákona a vyhlášky o JŠ s právem SJZ.

Školy a školská zařízení, jejichž zřizovatelem je Jihočeský kraj, spolupracují dlouhodobě především se sousedními státy, a to se Spolkovou republikou Německo, resp. vládním obvodem Dolní Bavorsko, a se dvěma spolkovými zeměmi Rakouské republiky, Horní a Dolní Rakousko. Ve školním roce 2022/2023 se v JČK zúčastnilo nějaké formy zahraniční spolupráce více než 30 škol. Jednalo se o výměnné a studijní pobyty žáků a pedagogů, stáže, exkurze apod. Finanční podporu spolupráce s rakouskými partnery umožňuje školám např. Program spolupráce INTERREG V-A Rakousko – Česká republika 2021–2027 a INTERREG Bavorsko – Česko 2021–2027, které jsou financovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR).

S ohledem na uplatnitelnost absolventů zejména odborných škol na trhu práce a další vzdělávání se navrhuje ve vzdělávacích programech jazyků středních škol zachovat a případně posílit výuku cizojazyčné odborné terminologie, a to s odpovídajícím procentuálním počtem lexikálních jednotek obecně odborné a odborné terminologie. V prvním cizím jazyce mají žáci dosáhnout úrovně B1 dle Společného evropského referenčního rámce, úrovně A2 v druhém cizím jazyce, mají-li ho v RVP/ŠVP povinný. Tato úprava bude provedena v RVP posílením důrazu na mezipředmětové vazby, integraci jazykové přípravy do odborných předmětů a/nebo posílením výuky odborné terminologie v jazykových předmětech v rámci současné hodinové dotace. Dále se navrhuje systematicky posílit výuku cizojazyčné odborné terminologie a případně vytvořit moderní výukové materiály pro konkrétní obory odborného vzdělávání. Pro financování lze využít nástroj OP JAK.

Opatření

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
H.1 Podpora jazykového vzdělávání žáků a učitelů ve středních školách	H.1.1 Zvýšená podpora výuky odborného cizího jazyka	Počet zapojených škol/žáků	2024–2028	OP JAK, SR, ERASMUS+, programy přeshraniční spolupráce	NPI ČR, Dům zahraniční spolupráce, JČK

Podpora výuky češtiny u žáků s odlišným mateřským jazykem

Záměrem opatření je nastavení soustavné a systémové podpory pro žáky s odlišným mateřským jazykem ve středních školách. Primárně jde o úpravu podmínek pro konání přijímacích zkoušek, dále trvalé ukotvení bezplatné jazykové přípravy žáků cizinců ve středních školách (vyhláška č. 13/2005 Sb.), případně nastavení vzdělávacích podmínek pro žáky s odlišným mateřským jazykem, aby zvládli vykonání maturitní zkoušky obdobně jako čeští žáci. Novela vyhlášky č. 13/2005 Sb. reaguje na vzrůstající počet žáků cizinců, kteří přicházejí do České republiky v období středoškolského vzdělávání. Krajský úřad dle počtu žáků cizinců vyhodnotí, jaké školy budou určené pro bezplatnou jazykovou přípravu pro daný školní rok. V Jihočeském kraji je v každém okrese určena minimálně jedna střední škola.

Problematiku podpory výuky češtiny u žáků s odlišným mateřským jazykem řeší DZ ČR, JČK neuvádí v DZ jako samostatné opatření.

Popis cíle

Zájmové vzdělávání tvoří nedílnou součást procesu celoživotního učení. Rozvíjí a upevňuje sociální vztahy, má zdravotní a relaxační účinky, významně přispívá v oblasti preventivní výchovy k ochraně před šířením patologických jevů a rizikového chování u dětí a mládeže. I když neposkytuje stupeň vzdělání, rozvíjí osobnost a je kompenzací jednostranné školní zátěže. Široká nabídka aktivit školských zařízení umožňuje žákům smysluplně trávit volný čas. Cílem opatření je podpora, rozšíření a zkvalitnění nabídky volnočasových a vybraných cílených aktivit ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání (především střediscích volného času, dále také jen „SVČ“) a neziskových organizacích určených pro organizované nebo neorganizované děti a mládež, odborná příprava a vzdělávání pracovníků s dětmi a mládeží, dále vytváření podmínek pro rozvoj neformálního vzdělávání, rozvoj dobrovolnictví.

Zdůvodnění potřeby

Zájmové vzdělávání má několik důležitých aspektů a přínosů, které zdůvodňují jeho potřebnost. Umožňuje jednotlivcům rozvíjet své zájmy, rozšiřuje dovednosti mimo rámec tradičního formálního vzdělávání, působí jako vynikající prostředek pro odreagování od každodenních stresů, poskytuje příležitost k setkávání s lidmi, kteří mají podobné zájmy, konkrétní zájmy povzbuzují kreativitu a inovativní myšlení a stává se součástí filozofie celoživotního učení.

Analýza

Domy dětí a mládeže

Počet Domů dětí a mládeže je v JČK optimální. K 1. 9. 2023 působilo na území JČK 12 samostatných domů dětí a mládeže, z toho 8 zřízených krajem, 2 DDM jsou církevní (Salesiánské středisko mládeže České Budějovice, Biskupské gymnázium J. N. Neumanna a Církevní ZŠ České Budějovice), 1 DDM je soukromý (Dětské centrum Arpida České Budějovice) a 1 DDM zřizuje město Týn nad Vltavou. Stávající síť středisek volného času je dostatečná a není nutné ji navyšovat. Zájmové vzdělávání uskutečňované v DDM zahrnuje široké spektrum činností v rámci pravidelné, příležitostné, spontánní, táborevé a osvětové činnosti. Prostřednictvím DDM je rovněž zabezpečen stabilní průběh okresních i krajských kol postupových soutěží vyhlášených MŠMT.

Školní družiny a školní kluby

V ŠD a ŠK je zájmová činnost realizována především příležitostnou či pravidelnou činností a otevřenou nabídkou spontánních činností. V JČK je celkem 264 ŠD, z toho je 224 ŠD zřízených obcemi, 16 ŠD je krajských, 4 církevní a 20 soukromých. V JČK je celkem 46 ŠK, z toho je 34 zřízených obcemi, 4 jsou krajské, 3 církevní a 5 soukromých. ŠD a ŠK plní také významnou úlohu při přípravě žáka na vyučování. V souladu se Strategií dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení v rámci DZ ČR bude v ŠD a ŠK umožněno navyšování kapacit podle potřeby s ohledem na kapacity základních škol v dané oblasti.

Nezastupitelnou roli v oblasti zájmového vzdělávání, tělovýchovy a sportu plní rovněž další organizace (např. nestátní neziskové organizace pracující s dětmi a mládeží), které nabízejí celou řadu nejrozmanitějších aktivit v této oblasti, a zaslouží si proto rovněž podporu ze strany JČK (formou dotačních programů, příspěvků a darů spojených s těmito aktivitami).

Přehled opatření

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
H.2 Vytváření podmínek pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti zájmového vzdělávání a práce s nadanými dětmi, žáky a studenty	H.2.1 Podpora ředitelů k vytváření podmínek pro další vzdělávání pedagogických pracovníků	Nové vzdělávací programy a metodiky, počet zapojených škol a školských zařízení do Krajské sítě podpory nadání	2024–2028	Fondy EU: OP JAK, JČK, MŠMT, NPI	MŠMT, NPI, JČK
H.3 Finanční podpora organizace soutěží v rámci JČK za účelem podpory zájmového vzdělávání DDM, ŠD, ŠK	H.3.1 Zabezpečení stabilního průběhu okresních i krajských kol postupových soutěží	Počet škol a školských zařízení podpořených při organizaci soutěží	2024–2028	Fondy EU: OP JAK, JČK, MŠMT	MŠMT, JČK
H.4 Finanční podpora NNO a jiných organizací pracujících s dětmi a mládeží	H.4.1 Dotační program Jihočeského kraje Podpora práce s dětmi a mládeží	Počet projektů v rámci dotačního programu kraje	2024–2028	JČK	MŠMT, NPI, JČK

Analýza

V Jihočeském kraji se dobrovolnictvím zabývá několik neziskových organizací, např. ICOS, KreBul, Salesiánské středisko mládeže – dům dětí a mládeže České Budějovice, Charita Písek, Charita Jindřichův Hradec. Do dobrovolnické práce se zapojují i střední školy, které se účastní především dobrovolnického programu Mezinárodní cena vévody z Edinburghu (DofE). Tyto aktivity podporuje Jihočeský kraj, který podpisem Memoranda o spolupráci mezi krajem a DofE a uhrazením licence k zapojení se do programu umožňuje každoročně rozšířit počet škol, které se dobrovolnictví věnují. Celkem je v Jihočeském kraji do programu zapojeno 21 organizací.

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
H.5 Podpora škol při zapojování do dobrovolnických programů	H.5.1 Podpora zapojení škol a propagace dobrovolnického programu v rámci Mezinárodní ceny vévody z Edinburghu (DofE)	Počet zapojených škol/žáků	2024–2028	JČK	JČK, SŠ, zástupci DofE

Popis cíle

Další vzdělávání musí reagovat na změny trhu práce a z těchto změn plynoucí nové požadavky na vědomosti, dovednosti, dále musí podporovat profesní mobilitu. Cílem je zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život a podpořit školy, které další vzdělávání poskytují. Zároveň je nutné posílit motivaci a zájem o další vzdělávání. Významnou úlohu hraje také další vzdělávání pedagogických pracovníků zejména v oblasti digitálního a jazykového vzdělávání a další vzdělávání učitelů odborných předmětů středních škol (včetně stáží u zaměstnavatelů). Přibývají rovněž příležitosti v oblasti mobility a mezinárodní spolupráce.

Zdůvodnění potřeby

Vzhledem k neustálým proměnám trhu práce a v souvislosti s vyšší mírou robotizace, automatizace a digitalizace je kladen stále větší důraz na průběžné celoživotní vzdělávání, doplňování kvalifikace a osvojování si nových kompetencí. Ochota učit se zajišťuje schopnost flexibilní reakce na nové potřeby trhu práce, naopak absence průběžného vzdělávání má za následek zhoršení uplatnitelnosti osob na pracovním trhu. Propojení oblasti vzdělávání se sociálními partnery a aktéry pracovní sféry pomáhá pružněji a přesněji reagovat na probíhající proměny pracovních pozic a požadavků zaměstnavatelů. K získávání nejrůznějších životních zkušeností a odbornosti je nezbytné podporovat mezinárodní výměnu a spolupráci ve vzdělávání. Přesto je poptávka i účast v dalším vzdělávání dospělé populace v ČR i v JČK poměrně nízká a je dlouhodobě pod průměrem EU.³³ Pro oblast dalšího vzdělávání jsou přínosem i paměťové instituce a další kulturní organizace, které svými vzdělávacími programy zaměřenými na širokou veřejnost i školy podporují rozvoj vzdělávání dospělých a školám umožňují snadno realizovat výuku v tzv. průřezových tématech a v širších souvislostech. Významnou složkou celoživotního vzdělávání pro zajišťování udržitelného rozvoje je také environmentální vzdělávání a výchova.

Analýza

Jihočeské školy identifikují jako důležitý rozvoj dalšího vzdělávání v rámci výuky, přičemž hlavní aktivitou je realizace zájmové/občanské/seniorské výuky (jazyky, adaptační kurzy a ČJ pro cizince, ICT, keramika apod.; 32 %). V rámci spolupráce pedagogických pracovníků a rozvoje dalšího vzdělávání nejčastěji potřebují tvorbu, revizi, inovace, aktualizace obsahu programů dalšího vzdělávání ve spolupráci se zaměstnavateli. Zároveň školy vidí potřebu ve školení pro koordinátora a tým v oblasti vzdělávání dospělých (marketing, NSK, zákon č. 179/2006 Sb., veřejné zakázky apod.; 13 %).³⁴

Přibývající možnosti mezinárodní spolupráce významně doplňují nabídku vzdělávání, např. program ERASMUS+ podporuje spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborné přípravě a v oblasti sportu a mládeže. Programu se mohou zúčastnit jednotlivci z řad studentů, učitelů nebo dobrovolníků a organizace, například školy, mládežnické a nevládní organizace.

Důležitou roli v oblasti dalšího vzdělávání mají Jihočeská hospodářská komora a Jihočeská společnost pro rozvoj lidských zdrojů, o.p.s. (JSRLZ). Tyto organizace v rámci svých aktivit podporují jak profesní, tak i zájmové vzdělávání dospělých, a to zpravidla formou realizace národních i mezinárodních projektů (OPZ+, ERASMUS+, OP JAK, INTERREG).

Do systému celoživotního učení jsou zapojeny i paměťové instituce a další organizace. Některé aktivity vyplývají z Koncepce rozvoje zřizovaných organizací v oblasti kultury na roky 2021–2026, kdy některé zřizované organizace (6 muzeí, Jihočeská vědecká knihovna, ZOO Hluboká nad Vltavou, Hvězdárna a planetárium České Budějovice s pobočkou na Kleti, Alšova Jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou, Jihočeská filharmonie) již nyní nabízejí vzdělávací aktivity a edukační programy pro školy a veřejnost a jejich nabídku chtějí rozšiřovat. Obdobně postupují i paměťové instituce zřizované obcemi či soukromými osobami.

³³ EUROSTAT, *Podíl lidí ve věku 25 až 64 let v EU, kteří se účastnili vzdělávání nebo odborné přípravy v předchozích 4 týdnech*, 2022.

³⁴ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji*, 2021, str. 55–59.

EVVO je důležitým nástrojem pro budoucnost naší planety, jeho implementace v rámci celoživotního vzdělávání je klíčová pro udržitelný rozvoj. V Jihočeském kraji je rozpracováno v Koncepci environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) Jihočeského kraje na období 2021–2030, kde je nastaven systém organizačního a institucionálního zabezpečení a systému spolupráce, předávání a výměny informací v oblasti EVVO za uplatňování partnerství kraje a krajského úřadu, dalších orgánů a organizací veřejné správy a nestátních partnerů. K významným akcím patří každoroční setkání koordinátorů environmentální výchovy škol Jihočeského kraje nebo soutěž Škola udržitelného rozvoje Jihočeského kraje, na nichž se podílí Centrum managementu vzdělávání a výchovy pro udržitelný rozvoj při Vysoké škole evropských a regionálních studií, z.ú., ve spolupráci s Klubem ekologické výchovy z.s.

Přehled opatření

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
H.6 Podpora a motivace škol nabízejících další vzdělávání	H.6.1 Podpora středních škol v poskytování dalšího vzdělávání, tvorbě nových programů dalšího vzdělávání ve spolupráci se zaměstnavatelskou sférou	Počet nových autorizovaných osob z řad škol, počet nových a revidovaných profesních kvalifikací v rámci systému Národní soustavy kvalifikací	2024–2028	Fondy EU: OP JAK, OPZ+, JČK, SR	NPI, členové tripartity, zaměstnavatelé, SŠ
H.7 Podpora mezinárodní spolupráce	H.7.1 Podpora projektů mezinárodní spolupráce, např. Erasmus+ a dalších	Počet podaných projektů	2024–2028	SR, ERASMUS+	Dům zahr. spolupráce, školy, NNO
H.8 Podpora dalšího vzdělávání (CŽU)	H.8.1 Podpora činnosti dalších vzdělavatelů ve vzdělávání dospělých formou projektů s dopadem na území JČK (mimo jiné prostřednictvím paměťových institucí jako knihoven či muzeí, ale i vysokých škol a dalších kulturních a vědeckých organizací atd.)	Počet podaných projektů	2024–2028	SR, Fondy EU, JČK	JHK, JSRLZ, JČK, paměťové instituce, VŠ, další kulturní a vědecké organizace atd.
	H.8.2 Zapojení organizací z oblasti kultury a vědy do systému CŽU	Počet vzdělávacích aktivit pro veřejnost Počet vzdělávacích aktivit pro školy			JČK, paměťové instituce, VŠ, další kulturní a vědecké organizace atd.

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
H.9 Podpora koordinátorů EVVO a vzdělávání pedagogů v této oblasti	H.9.1 Podpora vzdělávání a sdílení lektorů, metodiků, školních koordinátorů EVVO a dalších učitelů zaměřeného na rozvoj dovedností pro vytváření, vedení a vyhodnocování programů EVVO	Počet vzdělávacích akcí, počet podpořených pedagogů	2024–2028	SR, JČK	Krajská síť EVVO, Klub ekologické výchovy, JČK – OZZL, poskytovatelé EVVO, SŠ, ZŠ
	H.9.2 Pořádání regionálních ekologických soutěží a akcí pro žáky ZŠ a SŠ (např. Zlatý list, Ekologická olympiáda, Škola udržitelného rozvoje Jihočeského kraje, Ekologické konference žáků ZŠ a SŠ)	Počet uskutečněných soutěží a dalších akcí			

I. VLASTNÍ TÉMATA KRAJE – KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ, DIGITÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

Rozvoj kariérového poradenství na školách je klíčovou oblastí pro volbu dalšího studia a povolání. Jihočeský kraj podporuje kvalitu a dostupnost kariérového poradenství pro všechny úrovně vzdělání. Kraj spolupracuje s Jihočeskou hospodářskou komorou, která nabízí odborná školení, metodickou pomoc a zprostředkování kontaktů s potenciálními zaměstnavateli pro výchovné a kariérové poradce.

Popis cíle

Podporou rozvoje kariérového poradenství zvyšovat kvalitu kariérového poradenství na základních a středních školách Jihočeského kraje.

Zdůvodnění potřeby

Z analýzy situace na jihočeských školách bylo zjištěno, že jako největší potřebu v oblasti kariérového poradenství školy vnímají personální podporu a vytvoření týmu, který by spolupracoval na rozvoji kariérového poradenství. S tím souvisí i potřeba adekvátního průběžného vzdělávání poradců v této oblasti.

Analýza

Jedním z výstupů Krajského akčního plánu je navazující projekt Implementace Krajského akčního plánu (IKAP) II a III, který se zaměřil mimo jiné i na podporu kariérového poradenství. Součástí projektu bylo navazování a prohloubení spolupráce mezi SŠ a zaměstnavateli a dále také návštěvy žáků ZŠ ve firmách. Při Jihočeské hospodářské komoře funguje od roku 2018 Asistenční centrum Impuls pro kariéru a praxi, které propojuje vzdělávací a zaměstnavatelskou sféru. Centrum zajišťuje celou řadu podpůrných aktivit pro rozvoj kariérového poradenství na školách, nabízí workshopy pro žáky v podnicích, odborné semináře a workshopy pro výchovné poradce, zajišťuje odborné praxe pro žáky středních škol. V rámci své činnosti provozuje webový portál www.impulsprokarieru.cz, který nabízí žákům základních škol

průvodce výběrem střední školy. Díky projektu IKAP vznikla v rámci projektu např. i metodika „Metodický postup pro poskytování kariérového poradenství se zaměřením na 2. stupeň základních škol“.

Přehled opatření

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
I.1 Podpora kariérového poradenství	I.1.1 Metodické workshopy Svět práce pro výchovné a kariérové poradce ZŠ a SŠ	Počet proškolených výchovných a kariérových poradců	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, JHK
	I.1.2 Krajská konference ke kariérovému poradenství	Počet účastníků konference			
	I.1.3 Kariérové workshopy Moje profese pro žáky ZŠ a SŠ ve firmách	Počet účastníků workshopů			
	I.1.4 Kariérové workshopy Moje střední na SŠ – pro žáky ZŠ se zapojením žáků SŠ	Počet účastníků workshopů			
	I.1.5 Burzy škol	Počet burz škol			

DIGITÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Digitalizace je celosvětovým trendem ovlivňujícím všechna odvětví včetně vzdělávání.

Popis cíle

Jihočeský kraj považuje získávání a prohlubování digitálních kompetencí u žáků i pedagogů za prioritní téma napříč celou vzdělávací soustavou. Zároveň je potřebné se v této souvislosti zaměřit i na problematiku kyberbezpečnosti a využití umělé inteligence. K naplnění těchto cílů je nezbytná adekvátní vybavenost škol digitálními technologiemi a zajištění jejich dostupnosti pro všechny žáky.

Zdůvodnění potřebnosti

Digitální vzdělávání je důležitou součástí rozvoje dovedností a kompetencí pro 21. století. Jihočeský kraj se aktivně zapojuje do podpory digitálního vzdělávání na všech úrovních školství. Role učitele je v rozvoji digitálního vzdělávání nezastupitelná, proto bude JČK klást důraz na posilování digitálních kompetencí pedagogů, bude podporovat pořádání workshopů a exkurze k digitalizaci pro pedagogy a workshopy digitalizace pro žáky.

Kyberbezpečnost je významná oblast, která se týká ochrany informačních systémů a dat před kybernetickými útoky. Ve školství je kyberbezpečnost nejen součástí vzdělávacího programu, ale také zárukou bezpečného a efektivního využívání digitálních technologií ve výuce. Proto je také nutné vzdělávat budoucí generace v kyberbezpečnosti a rozvíjet jejich digitální dovednosti a kompetence.

K rozvoji digitálních kompetencí a vyššímu využívání digitálních technologií ve velké míře přispěl přechod na distanční výuku v době celosvětové pandemie covid-19. Vzhledem k neustálému vývoji a morálnímu zastarávání pořízených digitálních technologií je však nutná jejich průběžná obnova. Cílem Jihočeského kraje bude poskytnutí podpory školám při obnově digitální infrastruktury a při pořizování a implementaci moderních technologií do výuky.

Analýza

Během distanční výuky (2020–2022) došlo k výraznému zlepšení digitálních kompetencí pedagogických pracovníků, stejně tak i dětí a žáků. Proběhla revize kurikula v oblasti informatiky a digitálních kompetencí doprovázená výraznou metodickou podporou. MŠMT poskytlo školám finanční prostředky z Národního plánu obnovy na digitalizaci. Školám byly poskytnuty prostředky na podporu digitálních kompetencí a digitálního vzdělávání dětí, žáků a pedagogů také prostřednictvím projektů Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV), podpora dále pokračuje i prostřednictvím OP JAK.³⁵

V Jihočeském kraji se tématu kyberbezpečnosti věnuje projekt Haxagon, který spolupracuje s krajem a několika školami zaměřenými na IT obory. Projekt nabízí školám možnost využít kybernetický polygon, který je virtuálním prostředím pro simulaci a testování kybernetických scénářů. Školy tak mohou procvičovat různé situace, jako je například ochrana sítě, detekce útoků nebo reakce na incidenty. Projekt také organizuje kybernetické soutěže pro žáky i pedagogy, které jsou motivující a zábavnou formou učení o kyberbezpečnosti. Kyberbezpečnost ve školství je tedy nejen otázkou prevence a ochrany, ale také příležitostí pro rozvoj a inovaci. V roce 2023 bylo do projektu zapojeno 6 středních škol.

Přehled opatření

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
I.2 Rozvoj digitálních kompetencí na školách	I.2.1 Workshopy digitalizace pro pedagogy ZŠ, SŠ	Počet workshopů pro pedagogy ZŠ a SŠ	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, JHK
	I.2.2 Exkurze digitalizace pro pedagogy ZŠ, SŠ	Počet exkurzí pro pedagogy ZŠ a SŠ			
	I.2.3 Workshopy digitalizace pro žáky ZŠ, SŠ	Počet workshopů pro žáky ZŠ a SŠ			
	I.2.4 Soutěže digitalizace pro žáky ZŠ, SŠ	Počet soutěží			
I.3 Zvýšení povědomí o bezpečném pohybu v kyberprostoru	I.3.1 Zapojení do projektu Haxagon	Počet škol zapojených do projektu Haxagon	2024–2028	SR, Fondy EU: OP JAK, JČK	JČK
I.4 Zlepšení vybavenosti škol digitálními technologiemi	I.4.1 Využívání virtuální reality ve výuce	Počet škol využívajících virtuální realitu	2024–2028	SR + Fondy EU, JČK	JČK

³⁵ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 27.

HLAVNÍ CÍLE ZMĚN VE ŠKOLSKÉM REJSTŘÍKU V LETECH 2024–2028

Činnost školy a školského zařízení mohou vykonávat subjekty zapsané v rejstříku škol a školských zařízení, přičemž řízení o zápisu školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení je upraveno ve školském zákoně. Zjištěný nesoulad žádosti o zápis do rejstříku škol a školských zařízení s Dlouhodobým záměrem České republiky nebo Dlouhodobým záměrem Jihočeského kraje je zákonným důvodem pro zamítnutí žádosti.

Dlouhodobý záměr Jihočeského kraje navazuje na vládou schválený Dlouhodobý záměr České republiky a musí s ním být v souladu zejména v oblasti strategie rozvoje sítě škol a školských zařízení.

1. PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

1.1 V oblasti předškolního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno **navýšení kapacit³⁶ spádových mateřských škol, další místa poskytování vzdělávání, případně spádové mateřské školy nové**, pouze:

- a) v místech³⁷, kde kapacity spádových mateřských škol nedostačují k přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let, nebo
- b) v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových mateřských škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let,
- c) v případě reálného zájmu ze strany zákonných zástupců dětí mladších 3 let, který není možné v důsledku nedostatečných kapacit uspokojit.

1.2. Navyšování kapacit **nespádových mateřských škol, další místa poskytování vzdělávání, případně nové nespádové mateřské školy** budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze:

- a) v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců³⁸ dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době kapacity nespádových mateřských škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné, a
- b) pouze v těch lokalitách³⁹, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více než 1 % z kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 30. 9. roku, který předchází školnímu roku, v němž má nastat účinnost zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení, s výjimkou lokalit, ve kterých bude v následujících letech trvalý převis poptávky po umístění dětí do MŠ. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek dětí na školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol. Tento nárůst zároveň představuje dostatečný prostor pro rozvoj nespádových škol.

2. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

2.1. V oblasti základního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno **navýšení kapacit spádových základních škol, další místa poskytování vzdělávání, případně spádové základní školy nové** pouze:

³⁶ Pojem „kapacita“ školy nebo školského zařízení užívaný v této kapitole označuje nejvyšší povolený počet dětí, žáků a studentů ve škole nebo školském zařízení, včetně jejich odloučených pracovišť, lůžek, stravovaných, tříd, skupin nebo jiných obdobných jednotek, uvedených v rozhodnutí o zápisu do rejstříku škol a školských zařízení.

³⁷ Pojem „místo“ je neurčitý termín, který není možné blíže specifikovat z důvodů faktické různorodosti možných řešených případů a bude předmětem výkladu v jednotlivých správních řízeních o zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení (vymezen bude v závislosti na velikosti obce a dopravní obslužnosti).

³⁸ Zjišťování reálného zájmu se týká se pouze zápisu nových MŠ.

³⁹ Pojem lokalita bude v jednotlivých správních řízeních o zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení určen na základě přiměřené dojezdové doby, a to na úrovni okresu (úroveň LAU 1), případně jako průměr dotčených okresů (okresů v přiměřené dojezdové době).

a) v místech s nedostatečnými kapacitami spádových základních škol pro přijetí celého populačního ročníku v rámci školského obvodu dané školy, nebo

b) v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových základních škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí celého populačního ročníku v rámci školského obvodu dané školy.

2.2. Navyšování kapacit **nespádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně nové nespádové základní školy** budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze:

a) v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců⁴⁰ dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době kapacity nespádových základních škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné, a

b) pouze v lokalitách, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více než 1 % kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 30. 9. roku, který předchází školnímu roku, v němž má nastat účinnost zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek žáků na školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol. Tento nárůst zároveň představuje dostatečný prostor pro rozvoj nespádových škol.

2.3. V oblasti základních škol nebudou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, navyšování kapacit je možné s ohledem na zvýšenou míru potřeb v území nebo prostřednictvím odloučených pracovišť stávajících škol.

2.4. Do rejstříku škol a školských zařízení nebudou zapisovány nové obory vzdělání 79-01-B/01 Základní škola speciální, s výjimkou škol, ve kterých počet žáků se 4. a 5. stupněm podpůrných opatření naplní minimální počet žáků ve třídě stanovený právním předpisem.

3. STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

V oblasti středního vzdělávání musí být struktura oborů vzdělání sladěna s dynamicky se vyvíjejícím trhem práce a potřebami kraje. Nově zařazované obory vzdělání nebo změna jejich kapacit by měla co nejlépe odpovídat předpokládanému dlouhodobému uplatnění absolventů na trhu práce, které jim umožňují kvalifikovaně se uplatnit a dále se rozvíjet v celoživotním vzdělávání včetně připravenosti na změny povolání a dále potřebám společenského, technologického a ekonomického vývoje společnosti.

3.1 Zápisy nových středních škol, nových míst poskytování vzdělávání nebo navyšování kapacit středních škol (vyjma středních škol poskytujících vzdělávání v oborech vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami):

a) Nové střední školy (a nová místa poskytovaného vzdělávání středních škol) v rámci kraje budou zapisovány do rejstříku škol a školských zařízení v odůvodněných případech s ohledem na očekávaný průběh demografické křivky nastupujících kohort 15letých v dané lokalitě, dále na dostupnost stávajících kapacit středních škol a podle potřeb trhu práce v kraji.

b) Navyšování kapacit současných středních škol bude zapisováno v odůvodněných případech, a to s ohledem na očekávaný průběh demografické křivky v dané lokalitě (viz bod a), dále na stávající naplněnost dané školy a kvalitu školy a u oborů odborného vzdělávání s přihlédnutím k uplatnitelnosti absolventů školy na trhu práce a podle potřeb trhu práce v každém kraji.

Zohlednění potřeb trhu práce v kraji a predikce kvalifikačních potřeb podle bodu a), resp. přihlédnutí k uplatnitelnosti absolventů školy na trhu práce a potřebám trhu práce s ohledem na predikce kvalifikačních potřeb podle bodu b) se nevztahuje na gymnázia a lycea.

⁴⁰ Zjišťování reálného zájmu týká se pouze zápisu nových ZŠ.

Žádost o zápis nové střední školy nebo nového místa poskytování vzdělávání musí být zároveň v souladu s body v části 3. 2.

3.2 Zápis nových oborů vzdělání, navyšování kapacit stávajících oborů vzdělání:

a) Obory vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo obory čtyřletého gymnázia nebo lycea mohou být do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány a jejich kapacity navyšovány v návaznosti na demografický vývoj, naplněnost a dostupnost stávajících oborových kapacit.

b) V oblasti oborů vzdělání s maturitní zkouškou všeobecného zaměření 8letých oborů vzdělání nebudou vzhledem k dopadům nadměrného odchodu žáků 5. ročníků ZŠ do 1. ročníků 8letých gymnázií do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové školy, obory ani navyšovány stávající oborové kapacity. Navýšení kapacity oboru 6letého gymnázia lze zapsat za předpokladu současného ekvivalentního snížení kapacity oboru 8letého gymnázia na dané škole.

Výjimečně je možné zapsat obor vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou, zápis tohoto oboru vzdělání musí být v souladu s Plánem rozvoje sportu v Jihočeském kraji.

c) Další obory vzdělání s maturitní zkouškou:

Při zápisu a navyšování kapacity ostatních oborů vzdělání (M, L0) může být do struktury oborů vzdělání s maturitní zkouškou v kraji zapsán obor vzdělání, který bude nahrazovat ve stejné kapacitě a stejné formě jiný aktivní obor vzdělání s maturitní zkouškou, přičemž bude zohledňována analýza uplatnění absolventů příslušné skupiny oborů na trhu práce, dojezdová vzdálenost jiné školy, která má stejný obor zařazen ve své nabídce vzdělávání, a stávající kapacity požadovaných oborů v kraji.

Požadavek na náhradu stejné kapacity a stejné formy jiným aktivním oborem vzdělání s maturitní zkouškou se neuplatní u oborů, jejichž kapacita se snižovala ve prospěch nově zapisovaných lyceálních oborů od školního roku 2024/2025, tedy v době časového nesouladu mezi DZ ČR a DZ JČK.

Požadavek na náhradu stejné kapacity a stejné formy jiným aktivním oborem vzdělání s maturitní zkouškou se neuplatní u oborů vzdělání (M, L0) z následujících skupin oborů podle nařízení vlády č. 211/2010 Sb.: 18 Informatické obory, 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie, 53 Zdravotnictví a 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče. U výše uvedených skupin oborů může být zařazen nebo kapacitně posílen obor vzdělání, který bude odpovídat dlouhodobým potřebám trhu práce, předpokladům pro kvalitní výuku ve škole a posouzení dostupnosti stávajících kapacit stejného oboru v dojezdové vzdálenosti.

d) V oblasti oborů vzdělání s výučním listem (H) nezvyšovat kapacity oborů vzdělání ve skupinách oborů vzdělání, v nichž je v posledních pěti letech vykazována míra nezaměstnanosti vyšší, než je průměr míry nezaměstnanosti absolventů v rámci kraje nebo tendence míry nezaměstnanosti rostoucí a jejich oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce. MŠMT na svých webových stránkách a ve Věstníku MŠMT do 31. 7. zveřejní přehled skupin oborů vzdělání, v nichž je dosahováno dlouhodobě vyšší míry nezaměstnanosti (jako průměr nezaměstnanosti absolventů středních škol za období posledních pěti let) a bude jej upravovat na základě údajů Úřadu práce a aplikovat pro řízení v následujícím školním roce.

e) Obory vzdělání s unikátním obsahem nebo obory vzdělání jedinečné v rámci ČR, jejichž oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, budou v rámci navyšování stávajících kapacit nebo zápisu nové střední školy nebo nového místa poskytování vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány s ohledem na naplněnost a dostupnost stávajících kapacit s přihlédnutím k nadregionální povaze těchto oborů. Seznam těchto oborů vzdělání zveřejní MŠMT na webových stránkách MŠMT a ve Věstníku MŠMT.

f) U oborů vzdělání nástavbového studia (L5) v krajích, v nichž míra dlouhodobé nezaměstnanosti absolventů nástavbového studia v kraji přesahuje průměr míry nezaměstnanosti všech absolventů daného oboru vzdělávání v ČR, nebude možné provádět jejich zápis nebo navyšovat jejich oborové kapacity.

4. VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 **Nové vyšší odborné školy (dále jen „VOŠ“), další místo poskytovaného vzdělávání nebo navýšení kapacity VOŠ** budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány v oborech regulovaných povolání (Zdravotnictví a Pedagogika, učitelství a sociální péče) nebo skupiny oborů technického a přírodovědného vzdělávání a s ohledem na demografický nárůst, potřeby regionálního rozvoje, naplněnost a dostupnost stávajících kapacit a současně také s ohledem na budoucí potřeby trhu práce a predikci kvalifikačních potřeb.

4.2 Obory vyššího odborného vzdělání s unikátním obsahem nebo obory VOŠ jedinečné v rámci ČR, jejichž oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, budou v rámci navyšování stávajících kapacit nebo zápisu nové vyšší odborné školy nebo nového místa poskytování vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány s ohledem na naplněnost a dostupnost stávajících kapacit s přihlédnutím k nadregionální povaze těchto oborů. Seznam těchto oborů vzdělání zveřejní MŠMT na svých webových stránkách a ve Věstníku MŠMT.

5. KONZERVATOŘE

Z důvodu dostatečných volných kapacit konzervatoří nebudou po dobu platnosti tohoto DZ JČK v oblasti konzervatoří do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové školy, nová místa poskytování vzdělávání ani navyšování kapacit.

6. JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Do rejstříku škol a školských zařízení nebudou vzhledem ke klesajícímu počtu žáků (zájemců o studium) a dostačujícím kapacitám zapisovány nové jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky ani nebudou navyšovány kapacity jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky a zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání.

7. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Základní umělecké vzdělávání primárně slouží k rozvoji uměleckého talentu a nemělo by nahrazovat činnost zařízení pro zájmové vzdělávání. DZ ČR stanovuje limitní hranici pro jednotlivé kraje ve výši 20 % kapacity ZUŠ všech zřizovatelů z populace ve věku 6–18 let. JČK bude v rámci vyrovnávání územních disparit v kraji uplatňovat okresní hledisko posuzování výše kapacit ZUŠ.

Po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru tedy JČK nebude do rejstříku škol a školských zařízení doporučovat zápis nové ZUŠ ani navyšování kapacity stávajících ZUŠ bez rozdílu zřizovatele, která by překračovala 20 % populace ve věku 6–18 let v daném okrese.

Zvýšení kapacity konkrétní ZUŠ, případně zřízení ZUŠ nové, je nad kapacitu 20 % populace v daném okrese možné pouze za současného recipročního snížení kapacity jiné ZUŠ v rámci daného okresu. Při posuzování zvyšování kapacit ZUŠ či zřizování nové ZUŠ se bude vycházet z údajů v poslední schválené Výroční zprávě o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji, kde jsou pravidelně zveřejňovány údaje o míře naplňování kapacit.

8. ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

8.1 Školní družiny a školní kluby

Součet kapacit školní družiny a školního klubu, zřízených při základní škole, nesmí být vyšší než kapacita dané základní školy. Ustanovení neplatí pro případy uvedené pod bodem 8.1 b).

a. Povolování zápisu nových školních družin nebo školních klubů nebo zvyšování jejich kapacity bude umožněno pouze v případě, že činnost školní družiny nebo školního klubu bude vykonávat nebo vykonává stejná právnická osoba jako činnost příslušné školy. Tedy v případě školních družin základní škola s 1. stupněm a v případě školního klubu základní škola s 2. stupněm, šestileté nebo osmileté gymnázium nebo konzervatoř s osmiletým vzdělávacím programem.

b. V případě, kdy školní družina nebo školní klub bude zajišťovat zájmové vzdělávání i pro žáky jiných škol, lze při zápisu nové školní družiny nebo školního klubu nebo zvýšení jejich kapacity přihlídnout ke kapacitám školních družin nebo školních klubů a naplněnosti škol v daném místě.

c. Do rejstříku škol a školských zařízení se nebude zapisovat nový školní klub ani se nebude rozšiřovat kapacita stávajícího školního klubu tam, kde působí středisko volného času (nebo jiný školní klub) zajišťující v dostatečné míře zájmové vzdělávání.

8.2 Střediska volného času

Zápis nových středisek volného času musí odpovídat demografickému vývoji cílové skupiny — účastníků zájmového vzdělávání s přihlédnutím ke skutečnosti, zda v místě působí středisko volného času nebo školní klub. V místech, kde působí školní klub (nebo středisko volného času) zajišťující v dostatečné míře zájmové vzdělávání, se nebude zapisovat nové středisko volného času. Není možné zřídit nové středisko volného času v přiměřené dojezdové vzdálenosti od místa, kde už středisko volného času působí.

Nebudou zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání nebo školských služeb mimo území kraje, v němž má sídlo právnická osoba, která činnost střediska volného času vykonává.

9. ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

V oblasti školských poradenských zařízení:

a) Nová zařízení nebudou po dobu platnosti tohoto Dlouhodobého záměru Jihočeského kraje do rejstříku škol a školských zařízení zapisována. Případnou potřebu navýšení kapacit těchto zařízení lze řešit personálním posílením stávajících zařízení.

b) Zápis nových míst poskytování školských služeb bude umožněn jen v odůvodněných případech s ohledem na zvýšenou míru potřeb vzhledem k danému území nebo na demografický nárůst a dostupnost stávajících zařízení.

10. STŘEDISKA VÝCHOVNÉ PÉČE

Současná síť středisek výchovné péče bude doplňována s ohledem na velikost populace a dle míry výskytu rizikového chování v daném území, a to v návaznosti na analýzu potřeb regionů, demografický vývoj v daném regionu a současně predikci vývoje míry rizikového chování v populaci. Vzhledem k předpokládaným nedostatečným kapacitám středisek výchovné péče budou v územích se zvýšenou potřebností podle věty první v následném období zřizována nová střediska, respektive bude možné zvyšovat jejich kapacitu do rejstříku škol a školských zařízení, a to s ohledem na stávající síť středisek. V ostatních územích (kde není zvýšená míra výskytu rizikového chování) budou nová střediska výchovné péče (případně navýšování jejich kapacit) zapisována do rejstříku škol a školských zařízení pouze v případech prokázané potřebnosti s ohledem na stávající síť středisek výchovné péče a jejich kapacity. Do rejstříku škol a školských zařízení zapisuje střediska výchovné péče MŠMT.

11. OSTATNÍ ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

V oblasti ostatních školských služeb bude kraj zapisovat nová školská zařízení a podporovat jejich zápis a zvýšení kapacity do rejstříku škol a školských zařízení s ohledem na počet dětí, žáků a studentů vzdělávajících se ve školách na území kraje a v souladu s demografickým vývojem.

Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků — nabídka ZVaS je společně s NPI ČR, vysokými školami s akreditovanými programy pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v kraji postačující. V rámci stanoveného období DZ nebude krajem podporován nový zápis shodných zařízení do rejstříku škol a školských zařízení.

Školská výchovná a ubytovací zařízení – domovy mládeže a internáty – v průběhu nadcházejících let bude JČK každoročně analyzovat kapacity DM, které jsou v celém kraji naplněné. Z tohoto důvodu lze podpořit rozšíření a výstavbu těchto kapacit v nadcházejících 4 letech.

Zařízení pro výkon ústavní výchovy – dětské domovy – zápis nových zařízení do rejstříku škol a školských zařízení a navýšování kapacit bude JČK podporovat s ohledem na potřebnost zajištění služeb, které poskytují. JČK bude podporovat změny v rozložení kapacit v rámci soustavy dětských domovů a dále zápis nových míst v souvislosti s plánovanou transformací dětských domovů.

Zařízení školního stravování – školní jídelny, výdejny, vývařovny – kapacity těchto zařízení jsou dostatečné, přesto nelze vyloučit zápis nových míst poskytování stravovacích služeb společně se zvýšením kapacit v odůvodněných případech s ohledem na potřeby škol všech zřizovatelů a dostupnost služeb v rámci kraje. Vznik nové školní jídelny bude umožněn jen u stejné právnické osoby, která vykonává činnost příslušné školy.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

MAREŠ, Jan; BERAN, Jaromír; TŘEŠTÍKOVÁ, Ludmila; HORÁČKOVÁ Dagmar et al. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2023–2027*. Online. MŠMT: Praha, 2023. eISBN 978-80-87601-57-0. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/61930/>. [cit. 2024-01-31].

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Prováděcí předpisy ke školskému zákonu

FRYČ, Jindřich; MATUŠKOVÁ, Zuzana; KATZOVÁ, Pavla; KOVÁŘ, Karel; BERAN, Jaromír et al. *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*. Online, brožura pdf. MŠMT, 2020. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>. eISBN 978-80-87601-47-1. [cit. 2023-12-20].

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY [MŠMT]. *Reforma financování regionálního školství*. Online. MŠMT, 2022. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/reforma-financovani-regionalniho-skolstvi>. [cit. 2023-12-04].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Jihočeského kraje 2023*. Online. ČSÚ, 2023. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-jihoceskeho-kraje-2023>. [cit. 2024-01-12].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Věkové složení obyvatelstva – 2022*. Online. ČSÚ, 2023. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-2022>. [cit. 2023-12-06].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Mzdy učitelů v regionálním školství, 2012–2022*. Online. ČSÚ, © 2023. 28. 8. 2023. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/mzdy-ucitelu-v-regionalnim-skolstvi-20122022>. [cit. 2024-01-31].

Vlastní zpracování dat ČSÚ (www.czso.cz,2023)

JIHOČESKÝ KRAJ. *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2022/2023*. Online. Jihočeský kraj, 2024. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/cs/krajsky-urad/odbor-skolstvi-mladeze-telovychovy#konceptce-z-oblasti-vychovy-vzdelavani-a-sportu>. [cit. 2024-03-04].

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY. *Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji*. Výstup systémového projektu Podpora krajského akčního plánování. NPI ČR, 2021. Licence: CC BY SA 4.0. Dostupné z: chrome-extension://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://archiv-nuv.npi.cz/uploads/III_vlna_JCK_report.pdf. [cit. 2023-12-18].

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY. *Analýza potřeb na školách III. vlna – mezikrajová komparační studie*. Výstup systémového projektu Podpora krajského akčního plánování. NPI ČR, 2021. Licence: CC BY SA 4.0. Dostupné z chrome-extension://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://archiv-nuv.npi.cz/uploads/ANALYZA_POTREB_NA_SKOLACH_III._VLNA_MEZIKRAJOVA_KOMPARACNI_STUDIE_1_.pdf. [cit. 2023-12-18].

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY. *Nezaměstnanost absolventů středních a vyšších odborných škol v Jihočeském kraji*. Online. NPI ČR, 2023. Dostupné z: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/2-0-151/Nezamestnanost-absolventu-skol-JCK-2023/4003>. [cit. 2023-12-20].

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o průběhu a výsledcích optimalizace sítě autorizovaných osob v Jihočeském kraji*. Výstup projektu Systémové prostředí k prohlubování kompetencí (UpSkilling). NPI ČR, 2023. [cit. 2024-01-22].

PAVLAS, Tomáš; MOKRÁ, Lucie; ANDRYS Ondřej et al. *Podpora vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků v základních a středních školách*. Tematická zpráva. Online. Praha: Česká školní inspekce, © 2022. eISBN 978-80-88087-98-4. Dostupné z: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_p%c5%99%c3%adloh y/Dokumenty/TZ_Podpora_vzdelavani-nadanych-zaku.pdf. [cit. 2023-12-11].

SPITZEROVÁ, Markéta; PAVLAS, Tomáš; ANDRYS Ondřej et al. *Hodnocení rizikového chování žáků základních a středních škol se zaměřením na oblast kyberšikany*. Tematická zpráva. Online. Praha: Česká školní inspekce, © 2023. eISBN 978-80-88492-23-8. Dostupné z: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2023_p%c5%99%c3%adloh y/Dokumenty/TZ-Hodnoceni-rizikoveho-chovani_FINAL.pdf. [cit. 2023-12-11].

ZATLOUKAL, Tomáš; ANDRYS, Ondřej; APPEL, Milan et al. *Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2021/2022*. Výroční zpráva. Online. Praha: Česká školní inspekce, 2022. eISBN 978-80-88492-09-2. Dostupné z: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_p%c5%99%c3%adloh y/Dokumenty/Vyrocnizprava_2021_2022_everze.pdf. [cit. 2023-12-19].

LEBEDA, Tomáš; LYSEK, Jakub; MAREK, Daniel et al. *Zpráva Jihočeský kraj (Výsledky žáků, Nerovnosti, Struktura a charakteristika soustavy, Faktory ovlivňující vzdělávací výsledky)*. Analýza vybraných faktorů ovlivňujících vzdělávání v kraji. Online. Praha: Česká školní inspekce, 2019. eISBN 978-80-88087-32-8. Dostupné z: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Publikace /13_Kraj_Jihocesky_komplet_e-verze.pdf. [cit. 2024-05-16].

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. *Vzdělávání v datech*. Online. ČŠI, © 2024. Dostupné z: <https://vzdelavanivdatech.cz/>.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Predikce trhu práce – KOMPAS*. Online. MPSV ČR, © 2024. Dostupné z: <https://www.predikcetrhuprace.cz/>.

PAQ RESEARCH. *dataPAQ Prohlížečka regionálních dat*. Online. PAQ Research, 2022. In: mapavzdelavani.cz. Licence: CC_BY_4.0. Dostupné z: <https://www.datapaq.cz/>.

HOŘENÍ, Karina; ZAJÍČKOVÁ, Klára; UHROVÁ, Jitka; OBROVSKÁ, Lucie; GARGULÁK Karel et al. *Analýza příčin vyššího počtu romských žáků vzdělávajících se dle RVP ZV UV ve třídách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona a návrh souboru opatření pro oblast vzdělávání a další relevantní oblasti*. Online, výzkumná zpráva. TAČR, 2023. Dostupné z: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2023/04/Final_Vyzkumna_zprava_%C2%A7_16_9_MSMT_PAQ_STEM.pdf. [cit. 2024-02-12].

SEKRETARIÁT REGIONÁLNÍ STÁLÉ KONFERENCE PRO ÚZEMÍ JIHOČESKÉHO KRAJE. *Případová studie HSOÚ v Jihočeském kraji*. Online. Jihočeský kraj, 2022. Dostupné z: <https://rsk.kraj-jihocesky.cz/cs/hospodarsky-socialne-ohrozena-uzemi>. [cit. 2023-12-12].

EVROPSKÁ KOMISE. *Učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje*. In <https://education.ec.europa.eu/cs>, 2022. Dostupné z: <https://education.ec.europa.eu/cs/focus-topics/green-education/learning-for-the-green-transition>. [cit. 2023-12-15].

EVROPSKÁ KOMISE. *Doporučení Rady EU o klíčových kompetencích pro celoživotní učení*. Online. EK, 2018. In: <https://education.ec.europa.eu/>. 22. 5. 2018. Dostupné z: <https://education.ec.europa.eu/cs/focus-topics/improving-quality/key-competences>. [cit. 2023-12-06].

VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. *Základy vzdělávání pro udržitelný rozvoj*. In Metodický portál RVP.CZ. NPI ČR, 2011. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/12983/ZAKLADY-VZDELAVANI-PRO-UDRZITELNY-ROZVOJ.html>. [cit. 2023-12-08].

KRŠÍKOVÁ, Hana. *Koncepce integrace romské menšiny v Jihočeském kraji 2022–2024, Závěrečná zpráva za rok 2022*. Online. Jihočeský kraj, 2023. Dostupné z: <https://socialniportal.kraj-jihocesky.cz/pomahame/romska-mensina>. [cit. 2024-02-20].

Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol.

ÚLOVEC, Martin. *Vzdělávání: klíč k naší budoucnosti*. Online. Digitální Česko, 2023. Dostupné z: <https://digitalnicesko.gov.cz/vzdelavani/>. [cit. 2023-12-19].

EUROSTAT. *Podíl lidí ve věku 25 až 64 let v EU, kteří se účastnili vzdělávání nebo odborné přípravy v předchozích 4 týdnech*. Online, Statistika vzdělávání dospělých. EUROSTAT, 2022. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Adult_learning_statistics#To_what_extent_did_adults_participate_in_formal_or_non-formal_education_and_training_activities_in_the_previous_four_weeks_in_2022.3F. [cit. 2024-01-12]

ČTK. ČSÚ: *Učitelé loni průměrně vydělávali asi 48.000 korun měsíčně*. Online. ČTK, 2023. In: [ceskenoviny.cz](https://www.ceskenoviny.cz). 2. 8. 2023. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/2396728>. [cit. 2023-12-13].

CHÁBERA, Jiří. *Co absolventi českých škol umí a co se ve škole nenaučili?* Tisková zpráva. Online. Česká společnost pro kybernetiku a informatiku, 2023. Dostupné z: <https://digikoalice.cz/tz-cski-co-absolventi-ceskych-skol-umi-a-co-se-ve-skole-nenaučili/>. [cit. 2024-01-05].

Jihočeská hospodářská komora. *Mapování spolupráce škol a firem na odborném vzdělávání v Jihočeském kraji 2022*. JHK, 2022.

Jihočeský kraj. *Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Jihočeském kraji III*. Výstup projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Jihočeském kraji III. Online. JČK, 2023. Dostupné z: <https://kap.kraj-jihocesky.cz/cs/dokumenty-v-ramci-kap-iii>.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

CNC	Computer Numerical Control (počítačem řízený obráběcí stroj)
COP	centrum odborné přípravy
CŽU	celoživotní učení
ČB	České Budějovice
ČJ	český jazyk
ČK	Český Krumlov
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DD	dětský domov
DDM	dům dětí a mládeže
DDŠ	dětský domov se školou
DM	domov mládeže
DofE	The Duke of Edinburgh's International Award (Mezinárodní cena vévody z Edinburghu)
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ ČR	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky
DZ JČK	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihočeského kraje
E, H	střední odborné vzdělání s výučním listem (stupeň vzdělání)
ECEC	Early Childhood Education and Care – předškolní vzdělávání dětí a péče
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
ERASMUS	European Region Action Scheme for the Mobility of University Students (Evropský regionální akční plán pro mobilitu univerzitních studentů), program EU v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu
ESF, ESIF	Evropské strukturální fondy, Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EVVO	environmentální výchova, vzdělávání a osvěta
FRŠ	fond rozvoje škol
GY	gymnázium
HSOÚ	hospodářsky a sociálně ohrožená území
ICOS	Informační centrum občanského sektoru Český Krumlov
IKAP I, II	Implementace Krajského akčního plánu Jihočeského kraje I, II
INTERREG	Interregional (Evropská územní spolupráce) – evropský dotační program podporující projekty sousedících zemí
IPs	individuální projekt systémový
IROP	Integrovaný regionální operační program
IT	Information Technologies – informační technologie
ICT	Information and Communication Technologies – informační a komunikační technologie
IDZ	implementace dlouhodobého záměru
J	střední nebo střední odborné vzdělání bez maturity i výučního listu – stupeň vzdělání
JČK	Jihočeský kraj

JHK	Jihočeská hospodářská komora
JŠ	jazyková škola
JSRLZ	Jihočeská společnost pro rozvoj lidských zdrojů (o. p. s.)
JU	Jihočeská univerzita
K	střední vzdělání s maturitní zkouškou v gymnáziu – stupeň vzdělání
KA	klíčová aktivita
KAP	Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Jihočeském kraji
KreBul	NNO v Prachaticích pro obecně prospěšné služby (sociální, dobrovolnické, vzdělávací a další)
KVP	kariérový a výchovný poradce
KÚ	krajský úřad
L/0	úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou – stupeň vzdělání
L/5	střední vzdělání s maturitní zkouškou – nástavbové studium (stupeň vzdělání)
M	úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučení) – stupeň vzdělání
MAP	místní akční plán
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
N	vyšší odborné vzdělání – stupeň vzdělání
NNO	nestátní nezisková organizace
NPI ČR	Národní pedagogický institut České republiky
NPO	Národní plán obnovy
NSK	Národní soustava kvalifikací
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Z+	Operační program Zaměstnanost plus
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
OSOV	Odbor sociálních věcí
OSPOD	orgán sociálně-právní ochrany dětí
OŠMT	Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
OZZL	Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví
PAQ Research	Prokop Analysis and Quantitative Research, výzkumná organizace
PdC	Pierre de Coubertin
PISA	Program for International Student Assessment – Program mezinárodního hodnocení studentů
PO	příspěvková organizace
PP	pedagogický pracovník

PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PrŠ	praktická škola
PV	předškolní vzdělávání
RgŠ	regionální školství
RK	rada kraje
RSK	regionální stálá konference
RVP	rámcový vzdělávací program
SEPA	systém evidence preventivních aktivit
SJZ	státní jazyková zkouška
SPC	speciálně pedagogické centrum
SPP	specifická primární prevence
SOŠ	střední odborná škola
SOU	střední odborné učiliště
SOV	střední odborné vzdělávání
SR	státní rozpočet
SVČ	středisko volného času
SVP	speciální vzdělávací potřeby
SŠ	střední škola
Strategie 2030+	Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+
ŠD	školní družina
ŠK	školní klub
ŠPP	školní poradenské pracoviště
ŠPZ	školské poradenské zařízení
ŠVP	školní vzdělávací program
TIMSS	Trends in International Mathematics and Science Study – mezinár. výzkum zaměř. na matematiku a přírodní vědy
TZ	tematická zpráva
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
ÚP	úřad práce
ÚSC	územně samosprávný celek (obec, kraj apod.)
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
ZK	zastupitelstvo kraje
ZOO	zoologická zahrada
z. s.	zapsaný spolek
z. ú.	zapsaný ústav
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola
ZVaS	Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a Středisko služeb školám

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Vyhodnocení dosaženého stavu a naplňování Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji 2020–2024

Příloha č. 2

Analýza vzdělávací soustavy v kraji (včetně analýzy potřeb škol a školských zařízení v kraji)

Příloha č. 3

Vzdělávání ve školách a školských zařízeních, které zřizuje kraj

Příloha č. 4

Souhrnný přehled opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje (2024–2028)

Jihočeský kraj

Příloha č. I DZ JčK

Vyhodnocení dosaženého stavu a naplňování Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji 2020–2024

2024

OBSAH

Obsah	2
Předškolní vzdělávání	3
Základní vzdělávání	4
Střední a vyšší odborné vzdělávání	6
Střední vzdělávání.....	6
Vyšší odborné vzdělávání.....	7
Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílů	8
Prevence a náhradní výchovná péče	10
Inovace ve vzdělávání, systémová podpora a řízení škol	11
Vzdělávání v celoživotní perspektivě	12
Základní umělecké vzdělávání	12
Jazykové vzdělávání	12
Zájmové vzdělávání.....	13
Další vzdělávání.....	14

PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Cíle

- Zvyšovat kvalitu předškolního vzdělávání a eliminovat odklady povinné školní docházky podporou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve spolupráci se vzdělávacími institucemi
- Rozvíjet potenciál všech dětí včetně rozvoje jejich tvořivosti
- Snižovat počty dětí ve třídách mateřských škol

Navrhovaná opatření

- Další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřit na problematiku využívání kvalitní a průběžné diagnostiky jako specifické formy formativního hodnocení, problematiku polytechnické výchovy a digitálních kompetencí dětí, logopedické prevence, osobnostního rozvoje dětí, podporu nových metod ve výuce a na metodickou pomoc v návaznosti na změny v RVP PV
 - kritéria: součinnost se vzdělávacími institucemi, semináře a kurzy pro pedagogické pracovníky; termín: průběžně; zdroj: státní rozpočet, ESIF; dotčené subjekty: vzdělávací instituce – NPI ČR, ZVaS, ŠPZ, Jihočeská univerzita, JČK, MŠMT
- Využit dotační program kraje k podpoře manuální a technické zručnosti dětí, rozvoje digitálních kompetencí a rozvoje environmentální a pohybové výchovy v mateřských školách — vybavit MŠ technickými pomůckami a stavebnicemi, digitální technikou a školní zahrady tělovýchovnými a environmentálními prvky
 - kritéria: projekty k podpoře materiálního vybavení MŠ; termín: každoročně; zdroj: dotační program JČK; dotčené subjekty: MŠ, zřizovatelé MŠ, JČK
- Volné kapacity využít ke snižování počtu dětí na třídu
 - kritéria: analýza dostupnosti kapacit MŠ, metodická podpora zřizovatelů, dotační podpora zřizovatelů; termín: každoročně od roku 2021; zdroj: dotační program JČK, státní rozpočet, ESIF; dotčené subjekty: zřizovatelé MŠ, JČK, MŠMT

Vyhodnocení

Zvyšovat kvalitu předškolního vzdělávání včetně rozvíjení potenciálu všech dětí s podporou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve spolupráci se vzdělávacími institucemi se daří díky vzdělávání pedagogických pracovníků ve spolupráci se vzdělávacími institucemi NPI ČR, ZVaS, ŠPZ, Jihočeská univerzita, JČK a MŠMT.

Dotační program kraje Podpora školství, kdy hlavním cílem uvedeného dotačního programu bylo vytváření potřebných materiálních podmínek pro zkvalitnění vzdělávacího procesu dětí a žáků a zajištění úsporného provozu školních budov v obcích Jihočeského kraje do 3 tisíc obyvatel, podpořil v roce 2020 celkem 14 žádostí o projekt, v roce 2021 celkem 37 žádostí a v roce 2022 celkem 21 žádostí. Celkem tedy program podpořil 72 projektů za toto období. Podpořil například opravu nebo rekonstrukci budovy MŠ, vybavit MŠ technickými pomůckami a stavebnicemi, pomohl s digitální technikou a vybavit školní zahrady tělovýchovnými a environmentálními prvky. V roce 2023 již tento dotační program nebyl vyhlášen.

ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Cíle

- Motivovat žáky ke studiu polytechnických oborů středních škol
- Podporovat ZŠ ve spolupráci se SŠ a firmami prostřednictvím evropských projektů
- Podporovat proinkluzivní opatření včetně zřízení přípravných tříd v souvislosti s rozvojem péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami

Navrhovaná opatření

- Podpora polytechnického vzdělávání včetně vybavení škol za účelem rozvoje technických vědomostí a zvýšení manuálních dovedností žáků
 - kritéria: počet škol podpořených z dotačního programu JČK; termín: 2024; zdroj: dotační program JČK; dotčené subjekty: ZŠ, JČK
- Podpora polytechnického vzdělávání včetně vybavení škol v souvislosti s digitalizací vzdělávacího procesu
 - kritéria: počet škol podpořených z dotačního programu JČK, IKAP II; termín: 2024; zdroj: dotační program JČK, ESIF; dotčené subjekty: ZŠ, SŠ, JČK
- Spolupráce s obcemi v případě zřízení speciálních tříd v běžných ZŠ tam, kde dojde k poklesu žáků v ZŠ praktických
 - kritéria: analýza počtu žáků v ZŠ (vč. škol zřízených dle § 16, odst. 9 školského zákona); termín: 2024; zdroj: státní rozpočet; dotčené subjekty: JČK, zřizovatelské obce, MŠMT
- Podporovat ZŠ při čerpání prostředků z dotačních a rozvojových programů zvláště pro zabezpečení inkluzivního vzdělávání a vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem
 - kritéria: počet škol podpořených z dotačních a rozvojových programů; termín: 2024; zdroj: státní rozpočet, ESIF; dotčené subjekty: JČK, MŠMT

Vyhodnocení

- Polytechnické vzdělávání
 - Podporou polytechnického vzdělávání na školách s důrazem na spolupráci mezi školami a vazbou na zaměstnavatele se zabýval projekt Implementace Krajského akčního plánu II a III. Na zapojených školách docházelo ke zvýšení úrovně polytechnického vzdělávání i k pořízení nového vybavení potřebného pro práci se žáky SŠ a ZŠ. Pedagogičtí pracovníci si prohlubovali kompetence pro práci s cílovou skupinou žáků v oblasti polytechniky za pomoci moderních metod vzdělávání. Hlavními nástroji pro realizaci této aktivity byly projektové dny, tzn. pravidelné dlouhodobé návštěvy žáků ZŠ na SŠ. Projektové dny byly zaměřeny na výuku technických a přírodovědných předmětů s možnou mezipředmětovou vazbou. Dále probíhaly kroužky technických a přírodovědných oborů, které navštěvovali žáci ZŠ a SŠ. V rámci projektových dnů a kroužků byly realizovány workshopy spojené s návštěvami VŠ, Akademie věd a exkurzemi ve firmách. Byla rozvíjena široká paleta předmětů a vědních oborů. Docházelo k podpoře práce s moderními technologiemi a postupy, které doplňovala spolupráce s reálným pracovním prostředím, technickými vysokými školami, technologickými a inovačními centry apod. Partnerské střední školy pořizovaly nové, moderní vybavení. V projektu bylo zapojeno 18 SŠ, 2 DDM a 129 ZŠ.
 - Dalšími podněty pro spolupráci ZŠ, SŠ a zaměstnavatelů byly i následně uvedené akce.
 - Impuls pro kariéru – prostřednictvím metodických workshopů tato akce přispívala ke zvyšování kvality kariérového poradenství, rozvoji digitálních kompetencí, spolupráci škol a firem.
 - Vzdělání a řemeslo – výstava pro žáky ZŠ, na které se mohli seznámit s nabídkou SŠ. Účastníci se i největší zaměstnavatelé z jihočeského regionu, aby si žáci mohli vytvořit představu o možnostech uplatnění na trhu práce.
 - Podporujeme řemesla – akce byla určena základním školám a měla přinést zvýšení zájmu o řemeslné obory.
 - Rozvoj polytechnického vzdělávání včetně vybavení základních škol za účelem rozvoje technických vědomostí a zvýšení manuálních dovedností žáků a vybavení škol v souvislosti s digitalizací vzdělávacího procesu bylo podporováno každoročním vyhlašováním dotačního programu Jihočeského kraje s názvem Podpora školství. Cílem tohoto programu bylo vytváření potřebných materiálních podmínek pro

zkvalitnění vzdělávacího procesu dětí a žáků. Cíleně byly podpořeny základní školy v obcích do 3 tisíc obyvatel.

V posledních třech letech bylo podpořeno celkem 72 mateřských a základních škol. Finanční prostředky byly v letech 2020–2022 přiděleny celkem ve výši 10 636 951 Kč. V roce 2023 už nebyl dotační program vyhlášen.

- Proinkluzivní opatření

- Proinkluzivní opatření byla v základních školách podporována realizací podpůrných opatření, jejichž množství, včetně přibývajících počtu asistentů pedagoga, se během minulých tří let neustále zvyšovalo. Narostl i počet přípravných tříd, a to ze dvou tříd v roce 2019 na 9 tříd v roce 2023.

Spolupráce s obcemi pro případ nutnosti zřídit speciální třídu v běžné ZŠ tam, kde došlo k poklesu žáků v ZŠ speciálně zřízených pro žáky se speciálními potřebami, nebylo v posledních třech letech nutno navazovat, protože nebyla zrušena žádná speciální základní škola.

V oblasti rozvoje inkluzivního vzdělávání a vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem bylo v posledních třech letech možno z MŠMT čerpat finanční prostředky už pouze v roce 2020, a to z rozvojového programu Podpora vzdělávání cizinců ve školách. Bylo podpořeno 42 mateřských a základních škol částkou 2 171 559 Kč. Rozvojové programy byly pro další roky v souvislosti s novelou školského zákona a se změnami ve financování školství zrušeny, v posledních letech se finanční podpora vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem ze státního rozpočtu zvyšuje.

STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Cíle

- Podpora trendu dalšího rozvoje odborného vzdělávání při zachování cca 25% podílu na vstupu u všeobecného vzdělávání (obory gymnázií a lyceí)
- Zachování poměru počtu žáků studijních a učebních oborů na současné hodnotě 68 % x 32 % žáků na vstupu do středních škol (maturitní x učební obory)
- Zvýšení spolupráce středních škol s firmami formou praxí a odborného výcviku žáků, stáží pedagogů a rozvoj vzdělávání dospělých v rámci systému celoživotního vzdělávání
- Zlepšení vybavení škol, rozvoj a podpora polytechnického a jazykového vzdělávání na SŠ, podpora využívání digitálních technologií
- Zajištění dostatečného počtu pedagogických pracovníků pro výuku všeobecně vzdělávacích i odborných předmětů

Navrhovaná opatření

- Provádět každoročně analýzu vyučovaných oborů středního vzdělávání v kraji jako zásadní podklad pro změny v rejstříku oborů vzdělávání
 - kritéria: analýza oborů středního vzdělávání v kraji; termín: průběžně; zdroj: SR; dotčené subjekty: JČK
- Podporovat obory vzdělání, které jsou poptávány trhem práce např. formou stipendijních programů
 - kritéria: SŠ zapojené v dotačním programu JČK; termín: 2024; zdroj: dotační program JČK; dotčené subjekty: SŠ, JČK
- Podpořit rozvoj nových technologií a vybavenost škol a školských zařízení a podpořit zvýšení zájmu o studium technicky a přírodovědně zaměřených oborů s důrazem na specifika JČK
 - kritéria: SŠ zapojené v projektu IKAP II; termín: 2023; zdroj: ESIF; dotčené subjekty: SŠ, JČK
- Začleňovat nové technologie do výuky, podporovat využívání digitální technologie s důrazem na rozvoj digitálních kompetencí, jejich propojení s rozvojem technického myšlení, technické tvořivosti, manuální zručnosti, informatického myšlení žáků a prohlubování znalostí z oblasti kybernetické bezpečnosti
 - kritéria: účast na aktivitách DigiKoalice, DIGI, Jihočeský Digi Hub, realizované projekty z fondů EU; termín: 2024; zdroj: ESIF; dotčené subjekty: SŠ, JČK
- Podpořit legislativní úpravu MŠMT v zákoně o pedagogických pracovnících a umožnit přijmout odborné pracovníky z firem pro zajištění výuky odborných předmětů, odborného výcviku a praktického vyučování
 - kritéria: průměrný věk pedagogických pracovníků, výše odměňování pedagogických pracovníků; termín: 2024; zdroj: ESIF, SR; dotčené subjekty: SŠ, JČK, MŠMT.

Vyhodnocení

Každoročně je prováděna analýza oborů středního vzdělávání s ohledem na naplněnost oborů a uplatnitelnost absolventů na trhu práce. Tento podklad pak slouží pro rozhodnutí o zápisu nového oboru či o navýšení kapacity stávajícího oboru. Dlouhodobě se daří zachovat poměr počtu žáků studijních a učebních oborů s minimálními meziročními odchylkami v řádech desetin procenta. Málopočetné a trhem práce poptávané obory, zejména řemeslné a službové, byly podpořeny dotačním programem Jihočeského kraje Podpora žáků a studentů Jihočeského kraje, do kterého se zapojilo 20 středních škol a ve kterém bylo podpořeno 14 učebních oborů. Z evropských dotačních titulů i z vlastních prostředků Jihočeského kraje je financováno průběžné dovybavení škol moderními učebními pomůckami a novými technologiemi. Vzhledem k neustálému vývoji a morálnímu zastarávání pořízených pomůcek a technologií je však nutná jejich průběžná obnova. K rozvoji digitálních kompetencí a vyššímu využívání digitálních technologií ve velké míře přispěl přechod na distanční výuku v době celosvětové pandemie covid-19.

Ke studiu na vybraných oborech mohl žáky motivovat i dotační program kraje Podpora žáků a studentů Jihočeského kraje – stipendijní program pro žáky SŠ. Vyplácení stipendia žákům bylo nejen motivací ke zvýšení zájmu o vybrané studijní obory, ale také motivací ke zlepšení docházky, minimalizace neomluvené absence, zlepšení studijních výsledků a zabránění předčasnému ukončení vzdělávání. O dotaci požádalo 18 středních škol, které vzdělávají žáky ve 14 vybraných učebních oborech – Slévač, Výrobce textilií, Malíř a lakýrník, Strojní mechanik, Elektromechanik, Nástrojař, Obráběč kovů, Autolakýrník, Pekař, Čalouník, Klempíř, Tesař, Zedník a Pokrývač. Zvýšil se zájem o obory, které se několik let potýkaly

s nedostatkem žáků nebo se je nedařilo kvůli nízkému zájmu vůbec otevřít. Ve školním roce 2020/2021 nastoupilo do 1. ročníků podporovaných oborů 291 žáků, celkem bylo ve všech 3 ročnících do programu zapojeno 825 žáků, podpořeno bylo 18 žádostí v celkové hodnotě 5 764 000 Kč. Tento program je postupně utlumován.

Spolupráce SŠ a zaměstnavatelů probíhala v projektu Implementace Krajského akčního plánu III, jehož aktivity přispívaly ke zvyšování kvality kariérového poradenství, rozvoji digitálních kompetencí, spolupráci škol a firem.

VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Cíl

- Stabilizace vyššího odborného vzdělávání při nenavyšování jejich kapacit jak v denním studiu, tak v ostatních formách studia

Navrhovaná opatření

- Podpořit spolupráci VOŠ s JU, VŠTE a ostatními VŠ v kraji (včetně elokovaných pracovišť ostatních vysokých škol) za účelem zlepšení prostupnosti terciárního vzdělávání
 - kritéria: dohody VOŠ s příslušnými VŠ a ve spolupráci se sociálními partnery (JHK, ÚP) např. prostřednictvím sektorových dohod; termín: 2024; zdroj: dotační program JČK; dotčené subjekty: VOŠ, JHK, ÚP, JČK
- Podpořit existenci VOŠ se zdravotnickými obory jako obory s jedinečným zaměřením požadované trhem práce
 - kritéria: VOŠ se zdravotnickými obory v JČK; termín: 2024; zdroj: SR; dotčené subjekty: VOŠ, JČK

Vyhodnocení

V minulém období došlo ke stabilizaci vyššího odborného vzdělávání, kapacity oborů se jak v denním studiu, tak v ostatních formách studia nenavyšovaly.

Ve školním roce 2023/2024 byl zaznamenán nárůst počtu studentů spojený s příchodem demograficky silnějších ročníků, ale zájem o studium na tomto druhu školy je stále nízký.

Některým VOŠ se podařilo navázat užší spolupráci s vysokými školami v JČK a začít zlepšovat prostupnost terciárního vzdělávání.

V minulém období JČK podporoval existenci VOŠ se zdravotnickými obory jako obory s jedinečným zaměřením požadovanými trhem práce.

ROVNÝ PŘÍSTUP A EFEKTIVNÍ PODPORA PRO VŠECHNY ŽÁKY BEZ ROZDÍLU

Cíle

- Podporovat rovnost v přístupu ke vzdělávání, která umožní každému dítěti, žákovi a studentovi plně rozvinout své schopnosti ve společnosti svých vrstevníků na všech úrovních škol
- Zasadovat se o maximální rozvoj potenciálu všech dětí, žáků a studentů, včetně rozvoje jejich tvořivosti

Navrhovaná opatření

- Systematicky podporovat profesní rozvoj učitelů v oblasti práce s heterogenním kolektivem
 - kritéria: semináře a kurzy pro pedagogické pracovníky, analýza NPI ČR; termín: průběžně; zdroj: SR, ESIF; dotčené subjekty: JČK, MŠMT, ČSI
- Podporovat změnu prostředí školy za účelem zvýšení její otevřenosti a tolerance k dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami
 - kritéria: kurzy DVPP, vzdělávací akce pro děti, žáky a studenty, příklady dobré praxe; termín: průběžně; zdroj: SR, JČK, ESIF; dotčené subjekty: JČK, MŠMT, školy
- Podporovat rozvoj spolupráce škol s poskytovateli sociální práce a sociálních služeb za účelem multidisciplinárního přístupu k dětem, žákům a studentům sociálně znevýhodněným a jejich rodinám
 - kritéria: spolupráce mezi školami, OSPOD a poskytovateli sociálních služeb; termín: průběžně; zdroj: SR, JČK; dotčené subjekty: JČK, školy, MŠMT, MPSV, OSPOD
- Podpořit další rozvoj nadaných dětí, žáků a studentů a kvalitní diagnostiku nadání
 - kritéria: kurzy DVPP ke zlepšení diagnostiky, výstupy a hodnocení ČŠI; termín: průběžně; zdroj: JČK, SR; dotčené subjekty: JČK, zřizovatelé, školy, ŠPZ, ČŠI
- Pokračovat v systematickém profesním rozvoji pedagogických pracovníků s využitím individuálních projektů systémových
 - kritéria: výstupy z APIV, KIPR, SYPO; termín: průběžně; zdroj: SR, ESIF; dotčené subjekty: JČK, NPI ČR, MŠMT

Vyhodnocení

Jihočeský kraj podporoval rovnost v přístupu ke vzdělávání, která by umožnila každému dítěti, žákovi, studentovi plně rozvinout jeho schopnosti ve společnosti svých vrstevníků na všech úrovních škol a zasazoval se o maximální rozvoj potenciálu všech dětí, žáků a studentů, včetně rozvoje jejich tvořivosti. Toto období bylo silně poznamenáno pandemií covid-19, kdy byly zavřené školy, výuka probíhala distanční formou a mnohé plánované aktivity byly bez náhrady zastaveny. Jihočeský kraj podporoval prostřednictvím krajských dotačních programů My v tom Jihočechy nenecháme a Pomáháme s kroužky pro jihočeské děti a žáky ze sociálně a ekonomicky znevýhodněných rodin. V průběhu roku 2023 bylo podpořeno více než 1 000 dětí a žáků.

Systematická podpora profesního rozvoje učitelů v oblasti práce s heterogenním kolektivem probíhala prostřednictvím různých jednorázových kurzů a seminářů. Nabídka kurzů je pestrá jak ze strany NNO, tak ze strany NPI ČR. Pravidelné konference primární prevence pořádá Odbor sociálních věcí a s metodiky prevence systematicky na toto téma pracuje pedagogicko-psychologická poradna.

Změna prostředí školy za účelem zvýšení její otevřenosti a tolerance k dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami se řešila při pravidelných poradách s řediteli škol a školských zařízení, docházelo ke sdílení dobré praxe. Nabídka kurzů je pestrá jak ze strany NNO, tak ze strany NPI ČR. Proběhla i celostátní Meziškolní konference s názvem Rada mladších, která má tradici od roku 2011 a jejíž krajské kolo pro Jihočeský kraj se uskutečnilo 20. 11. 2023. Cílem této akce bylo poskytnout žákům středních škol prostor pro otevřený dialog a možnost vyjádřit se k aktuálním tématům na domácím i světovém poli. Ústředním motivem pro rok 2023 bylo duševní zdraví.

Jihočeský kraj podporoval rozvoj spolupráce škol s poskytovateli sociální práce a sociálních služeb za účelem multidisciplinárního přístupu k dětem, žákům a studentům sociálně znevýhodněným a jejich rodinám. OŠMT a OSOV navázaly hlubší spolupráci a snaží se zlepšovat vzájemnou spolupráci mezi školami a OSPOD. Vznikl například cyklus webinářů pro školy a školská zařízení, který vytvořila Platforma krajských koordinátorů péče o duševní zdraví. Webináře se zaměřují na téma duševního zdraví a na sociálně zdravotní a krizové služby a mezioborovou spolupráci a prevenci.

Počet mimořádně nadaných žáků je v posledních letech stejný. Převážná většina mimořádně nadaných žáků se vzdělává na 1. stupni ZŠ, a to konkrétně ve třídách 1. až 5. ročníku zřízených pro mimořádně nadané žáky i v běžných třídách

v Základní škole Máj II, M. Chlajna 23, České Budějovice. Ve školním roce 2022/2023 bylo v základních školách všech zřizovatelů vzděláváno 80 mimořádně nadaných žáků. Od roku 2022 podporuje nadané Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a Středisko služeb školám, České Budějovice (ZVaS), které pořádá semináře pro pedagogické pracovníky, ředitele škol a veřejnost či setkání rodičů nadaných dětí. Dalším subjektem, který v JČK pečuje o nadané, je NPI ČR. Základem je Systém podpory nadání, který zahrnuje oblasti formálního, zájmového i neformálního vzdělání. Páteří systému je Krajská síť podpory nadání.

V hodnocení systematického profesního rozvoje pedagogických pracovníků můžeme využít jako příklad zapojení 54 jihočeských pedagogů do krajských kabinetů založených projektem SYPO (Cizí jazyky, Český jazyk a literatura, Informatika a ICT, Matematika a její aplikace, Předškolní a prvostupňové vzdělávání, Přírodovědné vzdělávání, Společenskovední vzdělávání) a částečné fungování kabinetů i po skončení projektu.

PREVENCE A NÁHRADNÍ VÝCHOVNÁ PÉČE

Cíle

- Zkvalitňování systému prevence rizikového chování
- Nastavení efektivní spolupráce všech subjektů participujících na péči o ohrožené děti působících v resortu školství
- Účelné a strukturované nastavení služeb, posílení především preventivně výchovné péče s cílem zachovat a posílit rodinné vazby dítěte a zamezit odtržení dítěte z jeho rodinného prostředí
- Rozvoj spolupráce zařízení poskytujících preventivně výchovnou péči se subjekty působícími v oblasti péče o ohrožené děti v gesci jiných resortů (zejm. sociálních věcí a zdravotnictví) s cílem zajištění komplexní podpory zaměřené na dítě a jeho potřeby

Navrhovaná opatření

- Nastavení efektivní, systémové, provázané, jednotné a kooperující spolupráce všech subjektů participujících v oblasti primární prevence
 - kritéria: prohloubení spolupráce se školskými koordinátory prevence; termín: průběžně; zdroj: JČK, SR; dotčené subjekty: JČK, školy
- Definování klientely a péče ve specializovaných zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy (pro děti se závislostmi, s výchovně léčebnou péčí, pro nezletilé matky s dětmi, osoby s extrémními poruchami chování), diferenciací a specializací náhradní výchovné péče
 - kritéria: novela zákona č. 109/2002 Sb., novela vyhlášky č. 438/2006 Sb., Metodika výchovně léčebné péče; termín: 2024; zdroj: SR, JČK; dotčené subjekty: JČK, MŠMT
- Navázání spolupráce s MPSV a cílené využívání preventivních opatření s upřednostněním terénní práce v rodinách a práce s rodinami před ústavní výchovou
 - kritéria: počet preventivních opatření; termín: 2024; zdroj: SR, JČK; dotčené subjekty: JČK, MŠMT, MPSV

Vyhodnocení

Nastavení efektivní, systémové, provázané, jednotné a kooperující spolupráce všech subjektů participujících v oblasti primární prevence se daří stále rozvíjet. Postupně dochází k prohlubování spolupráce se školskými metodiky prevence. Každý rok probíhá dvoudenní konference primární prevence, v roce 2023 proběhl již XI. ročník konference na téma duševního zdraví.

Definování klientely a péče ve specializovaných zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy (pro děti se závislostmi, s výchovně léčebnou péčí, pro nezletilé matky s dětmi, osoby s extrémními poruchami chování), diferenciací a specializací náhradní výchovné péče neproběhla dle očekávání. Avizovaná novela zákona č. 109/2002 Sb. byla velmi očekávaná, avšak k jejímu schválení v roce 2023 nedošlo. Situace v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy je dlouhodobě nestabilní. Narůstá počet dětí, které jsou umístěvané do zařízení nikoliv na základě diagnostiky a vzhledem k nejlepšímu zájmu, ale dle aktuálně uvolněných kapacit. Často tak dochází k tomu, že do zařízení jsou přijímány děti, kterým chybí jakákoliv vstupní diagnostika. Zařízení se také musí vypořádávat s tím, že jsou k nim soudně umístěvané děti, které do tohoto typu zařízení nepatří.

OŠMT a OSOV navázaly v roce 2022 užší spolupráci pro cílené využívání preventivních opatření s upřednostněním terénní práce v rodinách a práce s rodinami před ústavní výchovou, která se ještě více prohloubila v roce 2023, kdy došlo k propojení s Nadací J&T. Byla definována vzájemná spolupráce, která bude realizována od 1. 1. 2024 a bude zaměřena na vytvoření analýzy systému péče o ohrožené děti se zaměřením na potřeby dětí umístěných v zařízeních ústavní výchovy a na kapacity a možnosti transformace zařízení pro výkon ústavní výchovy v JČK a současně bude probíhat práce na transformaci části dětských domovů za účelem zkvalitnění podmínek bydlení dětí umístěných v ústavu.

Cíle:

- Prosazení dalšího procentního růstu objemu finančních prostředků na přímé výdaje ze státního rozpočtu
- Zajištění atraktivity příjmů začínajících učitelů a nastavení dalšího rozvoje v oblasti odměňování
- Podpora uplatňování principů formativního hodnocení ve všech vzdělávacích úrovních
- Podpora nepedagogických zaměstnanců v systému odměňování regionálního školství
- Zlepšení řízení školského systému spolu s uplatněním prvků akčního plánování

Navrhovaná opatření

- Navázání spolupráce s univerzitami a vysokými školami zaměřenými na vzdělávání budoucích učitelů a ostatních pedagogických pracovníků (např. Pedagogická fakulta JU, Teologická fakulta JU)
 - kritéria: spolupráce s VŠ připravujícími budoucí pedagogické pracovníky; termín: 2024; zdroj: ESIF; dotčené subjekty: JČK, VŠ
- V rámci kontrolní činnosti — metodické řízení školy a důraz na vnitřní předpisy, které mají přímý dopad na podnikovou kulturu a pracovní klima v organizaci
 - kritéria: výstupy z kontrolních šetření (metodické pokyny, porady); termín: 2024; zdroj: SR; dotčené subjekty: MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, JČK
- Seznámení pedagogických pracovníků s principy formativního hodnocení na úrovni žáka včetně metodických postupů
 - kritéria: realizace projektu IKAP II; termín: 2023; zdroj: ESIF, SR; dotčené subjekty: MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, JČK
- Realizace projektů akčního plánování a monitoring stavu infrastruktury a materiálního vybavení včetně bezbariérového přístupu
 - kritéria: realizace projektů KAP a MAP, přehled škol s bezbariérovým přístupem; termín: 2024; zdroj: ESIF, SR; dotčené subjekty: MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, JČK, JHK, ÚP aj.
- Spolupráce se všemi partnery (MŠMT, kraj, obec, odbory a další zájmové skupiny) na problémech týkajících se kvality vzdělávání pracovníků ve školství (včetně uvádějících učitelů) a financování všech pracovníků ve školství
 - kritéria: realizace projektů KAP a MAP; termín: 2024; zdroj: ESIF, SR; dotčené subjekty: MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, JČK, JHK, MŠMT

Vyhodnocení

Jihočeský kraj navázal spolupráci s fakultami Jihočeské univerzity, které připravují budoucí učitele (Pedagogická fakulta JU, Přírodovědecká fakulta JU, Filozofická fakulta JU). Výsledkem mimo jiné jsou 3 ročníky konference Kompas vzdělávání pro 21. století pro vedení základních a středních škol, na kterých participovali zástupci jednotlivých fakult.

V rámci projektu Implementace Krajského akčního plánu II byli pedagogové při workshopech seznámeni s principy formativního hodnocení.

Rozvoj materiálního vybavení včetně bezbariérového přístupu byl podpořen především v rámci programu IROP, kdy bylo v Jihočeském kraji podpořeno 45 subjektů v celkové výši 634 mil. Kč. Pravidelně aktualizovaný seznam škol s bezbariérovým přístupem je dostupný na <https://jihoskop.cz/informace-ku/skoly-s-bezbarierovym-pristupem/>.

Projekty KAP, MAP a IKAP významným způsobem přispěly k rozvoji spolupráce všech možných partnerů na problémech týkajících se kvality vzdělávání pracovníků ve školství prostřednictvím tematických setkávání nejruznějších platforem včetně pořádání 3 ročníků konference Kompas vzdělávání pro 21. století pro vedení základních a středních škol.

Vládní rozpočet pro rok 2024 v oblasti školství počítá s nárůstem o 1,49 % (celková částka 269 mld. korun). Vzhledem k plynulému zvyšování platových tarifů ve školství je po finanční stránce učitelská profese dostatečně atraktivní pro nové absolventy pedagogických oborů VŠ a univerzit.

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Cíle

- Zachování stávající sítě základních uměleckých škol, zvláště pak sítě základních uměleckých škol ve zřizovatelské gesci kraje
- Zachování nabídky všech uměleckých oborů vyučovaných na základních uměleckých školách
- RVP jednotlivých ZUŠ podrobit vlastním analýzám, které budou podkladem následného hodnocení průběhu a dopadů implementace nového státního RVP ZUV

Navrhovaná opatření

- Převis poptávky po vzdělávání v ZUŠ řešit přesunem volných kapacit v rámci stávající sítě škol (zřizování nových míst poskytovaného vzdělávání pouze v odůvodněných případech), případně navýšením kapacity ZUŠ v souladu s kapitolou 2.1
 - kritéria: analýza naplněnosti kapacit bez rozdílů zřizovatele dle jednotlivých okresů JČK; termín: průběžně; zdroj: SR, JČK; dotčené subjekty: MŠMT, zřizovatelé, ZUŠ
- Podpora obsahového zkvalitňování základního uměleckého vzdělávání s využitím prostředků EU
 - kritéria: zapojené školy v projektech, inovované RVP ZUV; termín: průběžně; zdroj: ESIF, SR; dotčené subjekty: MŠMT, zřizovatelé, ZUŠ

Vyhodnocení

Síť základních uměleckých škol ve zřizovatelské gesci kraje byla zachována. Zachována zůstala i nabídka všech uměleckých oborů vyučovaných na základních uměleckých školách. Převis poptávky po vzdělávání v ZUŠ byl částečně pokryt navýšením kapacit a zřízením soukromé ZUŠ vždy v souladu s opatřeními uvedenými ve Strategii rozvoje sítě škol a školských zařízení. Finanční prostředky EU jsou průběžně využívány a slouží ke zkvalitňování základního uměleckého vzdělávání a rozvoji nových trendů vzdělávání.

JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Cíl

- Zkvalitnění jazykového vzdělávání již od předškolního věku pro odstranění jazykových bariér v rámci přeshraničního styku

Navrhovaná opatření

- V rámci přeshraničního jazykového vzdělávání (tzv. jazykové ofenzívy) podpora příhraniční kooperace MŠ, včetně jazykové přípravy dětí v rámci ERDV
 - kritéria: počet zapojených škol; termín: 2024; zdroj: JČK, SR, ESIF; dotčené subjekty: JČK, zřizovatelé, školy, MŠMT
- Podpora reciproční výměny dětí, žáků a učitelů v rámci přeshraniční spolupráce, především s Dolním Bavorskem, Dolním Rakouskem a Horním Rakouskem
 - kritéria: počet zapojených osob; termín: 2024; zdroj: JČK, SR, ESIF; dotčené subjekty: JČK, zřizovatelé, školy, MŠMT

Vyhodnocení

Přeshraniční mezinárodní projekt EduSTEM poskytl českým a rakouským učitelům metodickou podporu i materiální vybavení při prohlubování znalostí v oblastech STEM prostřednictvím badatelských činností a tím spojené zlepšení tzv.

soft skills dětí, žáků i pedagogů (jako např. schopnost týmové práce, chuť a ochota učit se novým věcem a k poznávání, schopnost prezentovat výsledky své práce, kreativita, strukturované a logické myšlení, sebereflexe).

Školy a školská zařízení, jejichž zřizovatelem je Jihočeský kraj, spolupracují dlouhodobě především se sousedními státy, a to se Spolkovou republikou Německo, resp. vládním obvodem Dolní Bavorsko, a se dvěma spolkovými zeměmi Rakouské republiky, Horní a Dolní Rakousko. Ve školním roce 2022/2023 se v JČK více než 30 škol zúčastnilo nějaké formy zahraniční spolupráce. Jednalo se o výměnné a studijní pobyty žáků a pedagogů, stáže, exkurze apod.

Finanční podporu spolupráce s rakouskými partnery umožňuje školám např. Program spolupráce INTERREG V-A Rakousko – ČR 2014–2020, který je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR). Díky tomuto programu se např. realizoval projekt Utváření profesní flexibility v oblasti ekonomiky pomocí cvičné firmy na VOŠ, SŠ, COP, Sezimovo Ústí, nebo projekt 30 let partnerství škol ve svobodné Evropě na Gymnáziu V. Nováka, Jindřichův Hradec.

V dalším programovém období byl dne 31. 3. 2023 otevřen přeshraniční program Interreg Rakousko – Česko 2021–2027 pro příjem žádostí, jehož alokace činí téměř 87 milionů EUR. V rámci KA 1 bylo v roce 2023 podáno 32 žádostí, schváleno bylo 19 žádostí. V rámci KA 2 bylo podáno 6 žádostí, schváleny byly 2 žádosti.

V rámci programu Erasmus+ probíhala celá řada projektů, např. projekt VOŠ a SPŠ Volyně s názvem Využití CNC technologií v oblasti zpracování dřeva za účelem vzájemné výměny postupů a příkladů dobré praxe (spolupráce se Slovenskem a Slovinskem) nebo projekt Gymnázia Česká ČB s názvem Healthy Mind (spolupráce s Polskem a Řeckem). Celkem bylo v roce 2023 v rámci tohoto programu realizováno 31 projektů s celkovým příspěvkem 1 659 288 EUR. Školy rovněž spolupracují se zahraničím v rámci projektů eTwinning nebo dalších operačních programů.

ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Cíle

Domy dětí a mládeže

- Zachování a podpora stávající sítě táborových základen DDM zřizovaných krajem, především s ohledem na možnost celoroční využitelnosti objektů, rekonstrukce a modernizace stávajícího majetku
- Metodicky řízená činnost DDM s cílem zkvalitňování nabídky všech forem zájmového vzdělávání, které jsou uvedeny v § 2 vyhlášky MŠMT č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání
- Podpora zájmového vzdělávání a jeho kurikulárně využitelné vazby na formální vzdělávání především pro skupinu dětí a žáků od 6 do 15 let
- Podpora v oblasti sportu — účast tělesně postižených formou DP Podpora sportu s nabídkou organizovaných speciálních a integrovaných volnočasových aktivit ve SVC

Školní družiny a školní kluby

- Podpora dostatečné a reálné nabídky pravidelné zájmové činnosti v rámci ŠD a ŠK
- Podpora dětí a mládeže ve smysluplném využití volného času, jejich seberealizace v kolektivních, individuálních, řízených i spontánních aktivitách

Domovy mládeže a internáty

- Podpora rozšíření nabídky zájmového vzdělávání v DM
- Podpora otevřenosti zájmových aktivit DM ve vztahu k veřejnosti

Postupové soutěže

- Podpora a motivace talentované mládeže k aktivní účasti v soutěžích
- Podpora a aktivní spoluúčast na zdokonalování systému MŠMT v oblasti odměňování učitelů za přípravu žáků a studentů k soutěžím
- Podpora stávajícího systému přijímacího řízení na SŠ, kdy jedním z kritérií přijímacího řízení je účast žáků základní školy na olympiádách a předmětových soutěžích regionálního či celostátního charakteru

Navrhovaná opatření

- Zachování stávající sítě DDM ve zřizovatelské gesci JČK
 - kritéria: udržení stávající sítě, vznik nového DDM jen výjimečně na základě prokázané potřeby a s ohledem na aktuální podmínky v dané lokalitě; termín: 2024; zdroj: SR, JČK; dotčené subjekty: JČK, DDM
- Podpora využívání finančních prostředků ze zdrojů EU pro zařízení zájmového vzdělávání s cílem na širší zapojení dětí a mládeže do zájmového vzdělávání
 - kritéria: počet škol a školských zařízení zapojených v projektech; termín: průběžně; zdroj: ESIF; dotčené subjekty: JČK, MŠMT, školy a školská zařízení
- Vytváření podmínek a příležitostí pro další vzdělávání pedagogických pracovníků působících v oblasti zájmového vzdělávání a práce s nadanými dětmi, žáky a studenty
 - kritéria: nové vzdělávací programy a metodiky, počet zapojených škol a školských zařízení do Krajské sítě podpory nadání; termín: 2024; zdroj: SR, JČK; dotčené subjekty: NPI ČR, MŠMT, JČK, VŠ, vzdělavatelé, školy a školská zařízení
- Podpora obsahového zkvalitňování programů pro zájmové vzdělávání v ŠD a ŠK
 - kritéria: počet subjektů zapojených v projektech; termín: průběžně; zdroj: SR, JČK, ESIF; dotčené subjekty: MŠMT, JČK
- Finanční podpora organizace soutěží v rámci JČK za účelem podpory zájmového vzdělávání DDM, ŠD, ŠK a nestátních neziskových organizací pracujících s dětmi a mládeží
 - kritéria: počet projektů v rámci dotačního programu kraje; termín: průběžně; zdroj: dotační program JČK; dotčené subjekty: JČK, školy a školská zařízení, NNO
- Rekonstrukce a modernizace vybavení DDM a jejich táborových základů
 - kritéria: celoroční využitelnost, naplněnost kapacit; termín: průběžně; zdroj: SR, ESIF, JČK; dotčené subjekty: JČK, zřizovatelé škol a školských zařízení
- Zabezpečení stabilního průběhu okresních i krajských kol postupových soutěží vyhlášených MŠMT prostřednictvím subjektů zřizovaných JČK (DDM, ZUŠ, SŠ a ZŠ)
 - kritéria: počet okresních a krajských kol postupových soutěží; termín: průběžně; zdroj: SR, JČK; dotčené subjekty: MŠMT, JČK, NPI ČR, školy a školská zařízení

Vyhodnocení

Stávající síť DDM v Jihočeském kraji zůstala zachována. Finanční prostředky z EU jsou průběžně čerpány na rekonstrukce učeben i na jejich moderní vybavení, 2 DDM se zapojily do rozvoje polytechnického vzdělávání v rámci projektu Implementace Krajského akčního plánu III. Pedagogičtí pracovníci aktivně využívali příležitosti pro další vzdělávání. Částečně také proběhla rekonstrukce a modernizace na některých táborových základnách. Zkvalitňování pobytového zájmového vzdělávání na základnách probíhá velmi omezeně z důvodu nedostatku finančních prostředků. Nabídka všech forem zájmového vzdělávání se postupně rozšiřovala s ohledem na aktuální trendy a zájem ze strany účastníků. Nabídka v ŠD a ŠK měla zvyšující se trend s ohledem na demografický vývoj a postupný nárůst kapacit v těchto zařízeních, protože zájem dětí a rodičů o docházku se zvyšoval.

Soutěže proběhly standardním způsobem jako v předchozích letech. Celková roční účast činila průměrně okolo 30 tis. soutěžících. Nejnižší účast byla na soutěžích zaměřených na přírodní vědy – chemie a fyzika, kde se každoročně počet soutěžících postupně snižoval a hrozí, že v průběhu několika let tyto soutěže zcela zaniknou. V humanitních vědách – dějepis, český jazyk a anglický jazyk se počet zúčastněných postupně zvyšuje.

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Cíle

- Podpora a rozvoj kariérového poradenství v celoživotní perspektivě
- Zvýšení zájmu škol, zaměstnavatelů i potenciálních zájemců o další vzdělávání

Navrhovaná opatření

- Podpora středních škol ve větším využití jejich vzdělávacích kapacit pro další vzdělávání a v tvorbě programů zaměřených na širší zapojení obyvatel do dalšího vzdělávání, spolupráce škol, zaměstnavatelské sféry a sociálních partnerů s cílem vyšší provázanosti počátečního i dalšího vzdělávání s požadavky trhu práce
 - kritéria: zvýšení počtu škol jako center celoživotního učení; termín: 2024; zdroj: ESIF; dotčené subjekty: SŠ, VOŠ, JHK, JSRLZ, JČK
- Zajištění metodické podpory kariérovým poradcům, vznik a využití kariérových nástrojů pro poradce a žáky, tematická setkávání kariérových poradců
 - kritéria: setkání kariérových poradců, využití nástrojů kariérového poradenství; termín: 2023; zdroj: ESIF (projekt IKAP II); dotčené subjekty: JČK, ZŠ, SŠ, JHK

Vyhodnocení

Ze středních škol Jihočeského kraje více než dvě pětiny realizují další vzdělávání pedagogů a více než třetina škol organizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost. Školy se do dalšího vzdělávání zapojují zejména poskytováním rekvalifikačních kurzů ve spolupráci s úřadem práce a poskytováním kurzů a zkoušek profesních kvalifikací, které probíhají v rámci systému Národní soustavy kvalifikací, již upravuje zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání (NSK). Byla vytvořena síť 17 středních škol jako autorizovaných osob, které nabízejí zájemcům zkoušky z profesních kvalifikací. Nově autorizované subjekty vybíraly profesní kvalifikace s ohledem na cílovou skupinu, které by mohly vzdělání a zkoušky poskytovat, a s ohledem na situaci na trhu práce. Zároveň volily profesní kvalifikace zejména tak, aby buď korespondovaly nebo doplňovaly jejich obory vzdělání. Největší překážkou v nabídce dalšího vzdělávání byly nedostatečné personální kapacity a malý zájem dospělých o další vzdělávání, současně však poskytování dalšího vzdělávání bylo negativně ovlivněno celosvětovou pandemií covid-19.

Podporu kariérového poradenství identifikoval Jihočeský kraj v rámci projektu KAP jako jednu z priorit, v navazujícím implementačním projektu I-KAP III byly realizovány aktivity, jejichž cílem bylo zajištění funkčního systému kariérového poradenství na školách, který obsáhne jak informační a vzdělávací, tak poradenskou oblast kariérového poradenství včetně poskytnutí aplikace pro zájmové testování žáků a mentoring pro kariérové poradce. V letech 2021 až 2023 se tak uskutečnilo 528 workshopů pro žáky základních a středních škol, 5 setkání odborné platformy a rovněž individuální poradenství kariérovým a výchovným poradcům přímo na ZŠ formou osobních konzultací nad rámec běžné výuky.

Jihočeský kraj

Příloha č. 2

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji

Analýza

2024

OBSAH

Obsah	-----	2
Úvod	-----	3
A. Předškolní vzdělávání	-----	4
B. Základní vzdělávání	-----	5
C. Střední a vyšší odborné vzdělávání	-----	6
D. Podpora profesního rozvoje pedagogických a nepedagogických pracovníků	-----	12
E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílů	-----	15
F. Prevence a náhradní výchovná péče	-----	21
G. Inovace ve vzdělávání, systémová podpora a řízení škol	-----	24
H. Vzdělávání v celoživotní perspektivě	-----	25
Základní umělecké školy		25
Jazykové vzdělávání		25
Zájmové vzdělávání.....		26
Další vzdělávání.....		27
I. Vlastní témata kraje – Kariérové poradenství a Digitální vzdělávání	-----	28
KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ.....		28
DIGITÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ		29

ÚVOD

Příloha č. 2 Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihočeského kraje (dále jen DZ JČK) je zpracována jako analýza jednotlivých tematických kapitol DZ JČK, zahrnuty byly rovněž údaje analyzující potřeby škol. Příloha tak naplňuje § 2a, odst. 1, body a) a b) novelizované vyhlášky č. 15/2022 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv. Při zpracování analýzy byly využito několik zdrojů, mezi ty nejdůležitější patří: Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR, Analýza potřeb škol KAP III zpracovaná v roce 2023 realizačním týmem projektu KAP III, Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji (2021) a Analýza potřeb na školách III. vlna – mezikrajová komparační studie (2021) zpracované Národním pedagogickým institutem v rámci projektu Podpora krajského akčního plánování, dále data z webu **Mapa vzdělávání**, resp. z nástroje pro interaktivní zobrazení ve webové prohlížečce vzdělávacích a sociálních dat <https://www.datapaq.cz/>, který vznikl v rámci projektu Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství. Dalšími zdroji byl **web České školní inspekce Vzdělávání v datech** <https://vzdelavani.datech.cz/> a také některé tematické zprávy ČŠI.

A. PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

K 1. 9. 2023 bylo v Jihočeském kraji v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno 338 mateřských škol. Největší počet – 302 mateřských škol zřizují obce (90 %), 23 soukromé osoby (6,8 %), 4 mateřské školy jsou zřízeny církví (1,2 %), 8 mateřských škol zřizuje kraj (2,4 %) a 1 mateřská škola je zřízena MŠMT (0,3 %). Z celkového počtu je 11 mateřských škol speciálních, v rámci běžných mateřských škol všech zřizovatelů je zřízeno 8 speciálních tříd.

V mateřských školách všech zřizovatelů se vzdělává ve školním roce 2023/2024 celkem 23 191 dětí. Počty dětí v mateřských školách mezi lety 2019 a 2023 průběžně klesají a stoupají: rok 2019/2020 22 849 dětí; 2020/2021 22 472 dětí; 2021/2022 22 559 dětí; 2022/2023 23 342 dětí.¹ Celková kapacita mateřských škol zřizovaných obcemi, ve kterých se vzdělává převážná většina dětí ve věku od 3 do 6 let, je v současné době více než 25 tisíc míst. Kapacita je zhruba využita na 87 %. Tento počet míst v MŠ je zárukou, že celkové kapacity postačí případnému dalšímu nárůstu dětí. Pouze ojediněle mohou kapacity mateřských škol nedostačovat v místech s rozsáhlou bytovou výstavbou. U mateřských škol zřizovaných obcemi nemá kraj podle znění zákona zásadní vliv na jejich zřizování či rušení. Kraj zabezpečuje mateřské školy zřizované obcemi i ostatních zřizovatelů v oblasti přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu na platy zaměstnanců a s tím související výdaje.

Počet dětí se speciálně vzdělávacími potřebami v běžných třídách škol zřizovaných obcemi významně narůstá. Děti se zdravotním postižením vzdělávajících se v běžných třídách v roce 2019/2020 bylo 279, v roce 2023/2024 již 374. Mezi druhy postižení jednoznačně převládají závažné vady řeči. V běžných a speciálních MŠ všech zřizovatelů se vzdělává celkem 959 dětí cizinců, což je dvojnásobně více než minulých letech. Nárůst je v souvislosti s ozbrojeným konfliktem, který vypukl na Ukrajině. Z tohoto počtu je 465 dětí s trvalým pobytem a 426 dětí s postavením azylanta. Počet dětí v MŠ s jiným státním občanstvím má v posledních letech stále vzrůstající tendenci. Největší zastoupení mají každoročně děti z Ukrajiny (593), Vietnamu (193) a Slovenska (46). Děti cizinců tvoří 4,0 % z celkového počtu dětí v MŠ.²

Dlouhodobě roste počet odkladů povinné školní docházky. V roce 2019/2020 činil počet žádostí o odklad povinné školní docházky 1 426, další rok 1 587 žádostí, v roce 2022/2023 to bylo 1 518 žádostí a pro rok 2023/2024 je to 1 616 žádostí. Podíly odkladů se pohybují v rozmezí 23–25 % (viz kapitola Základní vzdělávání).³

Dlouhodobě také roste počet individuálního vzdělávání v rámci běžných MŠ všech zřizovatelů: rok 2019/2020 118 dětí; 2020/2021 148 dětí; 2021/2022 182 dětí; 2022/2023 144 dětí; 2023/2024 190 dětí.⁴

Zřizovatelům obecních škol, kteří žádají o navýšení kapacity v rejstříku škol a školských zařízení, bylo povolováno navýšení kapacit v místech, kde kapacity spádových MŠ nepostačovaly k přijetí všech dětí ve věku 3–6 let. Dále pak v místech, kde se vzhledem k demografickému vývoji předpokládalo, že kapacity budou v příštích pěti letech nedostatečné. V případě MŠ soukromých zřizovatelů bylo navýšení povoleného počtu dětí schvalováno v těch lokalitách, v nichž nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více než 1 % v souladu s DZ. Počet žádostí všech zřizovatelů se meziročně pohybuje v přibližně stejné výši.

Z Dotačního programu kraje **Podpora školství**, kdy hlavním cílem bylo vytváření potřebných materiálních podmínek pro zkvalitnění vzdělávacího procesu dětí a žáků a zajištění úsporného provozu školních budov v obcích Jihočeského kraje do 3 tisíc obyvatel, bylo v roce 2020 podpořeno celkem 14 žádostí o projekt, v roce 2021 celkem 37 žádostí a v roce 2022 celkem 21 žádostí. Celkem tedy program podpořil 72 projektů za toto období. Podpořil např. opravu nebo rekonstrukci budovy MŠ, vybavil MŠ technickými pomůckami a stavebnicemi, pomohl s digitální technikou a vybavil školní zahrady tělovýchovnými a environmentálními prvky. V roce 2023 již tento dotační program nebyl vyhlášen.

Ke splnění kritéria podpory manuální a technické zručnosti dětí, rozvoji digitálních kompetencí a rozvoje environmentální a pohybové výchovy v mateřských školách stanovených DZ JČK byl vyhlášen jako každý rok dotační program Podpora školství. Zřizovatelé obecních škol v Jihočeském kraji tak získali možnost vybavit MŠ technickými hračkami a stavebnicemi, technikou a tělovýchovnými a environmentálními prvky na školních zahradách.

Plnění kritéria snižování počtu dětí na třídu bylo v tomto školním roce negativně ovlivněno nutností umístit v předškolních zařízeních maximální počet dětí cizinců.

¹ Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

² Dtto

³ Dtto

⁴ Dtto

B. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Základní vzdělávání probíhá ve 224 základních školách zřizovaných obcemi, 20 ZŠ zřizovaných krajem, 2 ZŠ zřizovaných MŠMT, dále ve 4 církevních ZŠ a 23 ZŠ soukromých zřizovatelů. Z celkového počtu 273 ZŠ je jich pouze 26 samostatně zřízených pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, protože je v současné době upřednostňováno společné vzdělávání ve školách běžného vzdělávacího proudu. V základních školách všech zřizovatelů (kromě MŠMT) plní ve školním roce 2023/2024 povinnou školní docházku 59 428 žáků.⁵

Od roku 2010 počet žáků v ZŠ každoročně narůstal. Teprve v letošním školním roce počet meziročně nepatrně klesl. Celková kapacita základních škol zřizovaných obcemi, ve kterých se vzdělává převážná většina dětí ve věku 6–15 let, je v současné době více než 77 tisíc míst. Kapacita je využita zhruba na 77 %. Tento počet míst v ZŠ je zárukou, že celkové kapacity postačí případnému dalšímu nárůstu žáků. Pouze ojediněle mohou kapacity základních škol nedostačovat v místech s rozsáhlou bytovou výstavbou. U základních škol zřizovaných obcemi nemá kraj podle znění zákona zásadní vliv na jejich zřízení či rušení. Kraj zabezpečuje základní školy zřizované obcemi i ostatních zřizovatelů v oblasti přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu na platy zaměstnanců a s tím související výdaje.

Počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných třídách škol zřizovaných obcemi významně narůstá. Od roku 2014 se více než zčtyřnásobil (rok 2014/2015 1 213 žáků; rok 2019/2020 3 740 žáků; rok 2023/2024 4 948 žáků). Školy musely reagovat na částečný přesun žáků ze škol speciálně ke vzdělávání těchto žáků určených. Mnoho žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných třídách potřebuje individuální podporu v takové míře, že je třeba, aby ve třídě pracoval i asistent pedagoga. Počet asistentů pedagoga se každoročně zvyšuje. Stejně tak se zvyšuje i počet dětí vzdělávaných v přípravných třídách (rok 2019/2020 2 třídy, 2023/2024 9 tříd).⁶ Dlouhodobě také rostl počet odkladů povinné školní docházky, který se teprve v roce 2023/2024 zastavil (viz následující tabulka uvádějící Podíl odkladů povinné školní docházky – podíl šestiletých a starších dětí v MŠ a v přípravné třídě nebo přípravném stupni z věkové kohorty šestiletých).

Tabulka 1 Odklady povinné školní docházky v letech 2020/2021–2022/2023

Odklady povinné školní docházky (2022/23), Odklady povinné školní docházky (2021/22) a Odklady povinné školní docházky (2020/21) po krajích, pouze Jihočeský kraj

Kraj ↓	Odklady povinné školní docházky (2022/23)	Odklady povinné školní docházky (2021/22)	Odklady povinné školní docházky (2020/21)
Průměr ČR	24,3 %	25,5 %	22,9 %
Jihočeský kraj	22,8 %	25,2 %	23,2 %

Zdroj dat: MŠMT, ČSÚ

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Stabilizovaný je počet žáků, kteří plní povinnou školní docházku v zahraničí (ročně okolo 400 žáků). Zvyšuje se ale počet žáků, kteří plní povinnou školní docházku individuálně (školní rok 2019/2020 39 žáků, rok 2023/2024 101 žák). Navyšuje se i počet žáků cizinců, kteří plní povinnou školní docházku v ČR. V posledních několika letech se jejich počet pohyboval mírně přes jeden tisíc, od roku 2022 se ale jejich počet prudce zvýšil na 3 579, a to v souvislosti s ozbrojeným konfliktem, který vypukl na Ukrajině.

⁵ Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

⁶ Dtto

C. STŘEDNÍ A VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

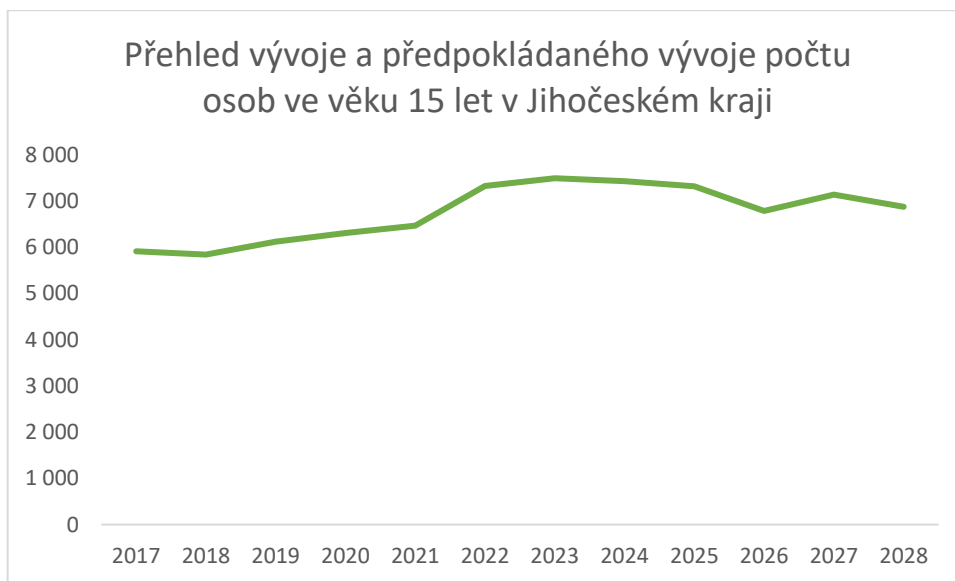
Strukturu vzdělávací soustavy významným způsobem ovlivňuje demografický vývoj. Na počátku 90. letech minulého století docházelo na území Jihočeského kraje (JČK) k postupnému poklesu narozených dětí z 8 tis. na 5,5 tis. Obrat nastal počátkem tohoto tisíciletí. V roce 2008 dosáhla porodnost v JČK téměř 7 tis. narozených dětí. Nástup ekonomické krize však porodnost opět snížil a počet živě narozených dětí se přiblížil hranici 7 tis. až v roce 2017. Projekce obyvatelstva v krajích ČR podle ČSÚ do roku 2070 předpokládá setrvalý populační pokles, který by se měl stabilizovat kolem roku 2033 na hodnotách kolem 5,5 tis. živě narozených.

Od roku 2007 docházelo k postupnému snižování žáků vstupujících do středních škol (SŠ). Tento trend se zastavil a počínaje rokem 2018 se počty těchto žáků začaly postupně zvyšovat. Z údajů o mladších věkových skupinách je zřejmé, že během následujících tří let se bude celkový počet žáků středních škol zvyšovat (odchod méně početných vyšších ročníků oproti žákům vstupujícím do 1. ročníků SŠ), ale v dalších letech dojde opět k přechodnému mírnému poklesu.

Tabulka 2 Přehled vývoje a předpokládaného vývoje počtu osob ve věku 15 let v Jihočeském kraji⁷

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Počet osob ve věku 15 let	5 909	5 840	6 122	6 307	6 467	7 328	7 492	7 426	7 320	6 782	7 135	6 876

Graf 1 Přehled vývoje a předpokládaného vývoje počtu osob ve věku 15 let v Jihočeském kraji⁸

V oblasti středoškolského vzdělávání zřizoval JČK k 1. 9. 2023 72 středních škol. V JČK zajišťovalo střední vzdělávání v regionálním školství ještě dalších 19 subjektů jiných zřizovatelů. Ve školním roce 2023/2024 navštěvovalo střední školy všech zřizovatelů v JČK celkem 29 983 žáků.

⁷ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 160

⁸ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 160

Tabulka 3 Počet žáků středních škol v Jihočeském kraji (denní studium)

Jednotlivé typy škol	Počet žáků
SŠ – SOŠ, SOU (včetně nástaveb)	21 601
SŠ – gymnázia (včetně víceletých)	8 141
SŠ – konzervatoř	155
SŠ – praktické školy	86
celkem	29 983

Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

Tabulka 4 Počet žáků středních škol dle oborové struktury (denní studium)

Oborová struktura	Počet žáků
S maturitou (bez nástaveb)	22 186
S maturitou nástavby	846
S maturitou celkem	23 032
Učební obory	6 865
Žáci PrŠ a obory J	86
Bez maturity celkem	6 951
Celkem	29 983

Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

V oborové nabídce středních škol v JČK došlo v posledních letech k drobným změnám. Nové obory byly zařazovány pouze v odůvodněných případech, a to výměnou za jiný aktivní obor vzdělání, popř. kapacitu jiného aktivního oboru vzdělání. Nabídka oborů je velmi pestrá, v kraji jsou nabízeny také jedinečné obory, které jsou kapacitně zcela naplněny (např. Rybářství). V rámci středního vzdělání jsou podporovány zejména obory vzdělání s maturitní zkouškou kategorie M, L/0 ve skupinách oborů 18 Informatické obory, 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie, 53 Zdravotnictví a 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče včetně jejich zaměření. Tato podpora vyplynula mimo jiné z tabulky Počet nově přijatých žáků středních škol 2018/2019 do klíčových oborů a srovnání na počet obyvatel kraje⁹, kterou uveřejnila v roce 2019 ČŠI v dokumentu Zpráva Jihočeský kraj a z níž vyplývají podíly nastupujících žáků do 1. ročníku SŠ dle klíčových oborů v kraji, důležitých pro rozvoj ekonomiky, která nebude založena na profesích s nízkou přidanou hodnotou. Tabulka tak sleduje počet přijatých žáků v oborech informačních technologií (18), telekomunikací a výpočetní techniky (26), zdravotnictví (53) a v oblasti učitelství a sociální práce (75). Důležitá je poslední část tabulky, kdy jsou kraje srovnány dle poměru těchto žáků na 10 000 obyvatel kraje. Z ní vyplývá, že Jihočeský kraj měl pátý nejmenší podíl nově přijatých žáků SŠ v oborech informačních technologií, v ostatních oborech bylo zastoupení absolventů podprůměrné. Všechny výše uvedené obory jsou však pro udržení kvalifikované pracovní síly v kraji klíčové.

V oblasti víceletých gymnázií je situace stabilizovaná, do rejstříku škol a školských zařízení nejsou zapisovány nové obory vzdělání 6leté nebo 8leté gymnázium a nejsou ani zvyšovány kapacity těchto oborů vzdělání. Od loňského roku evidujeme větší zájem o vzdělávání v oboru 4leté gymnázium a oborech lycea, v následujících letech očekáváme další nárůst počtu uchazečů.

⁹ ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, Zpráva Jihočeský kraj – (Výsledky žáků, Nerovnosti, Struktura a charakteristika soustavy, Faktory ovlivňující vzdělávací výsledky), 2019, str. 39–40

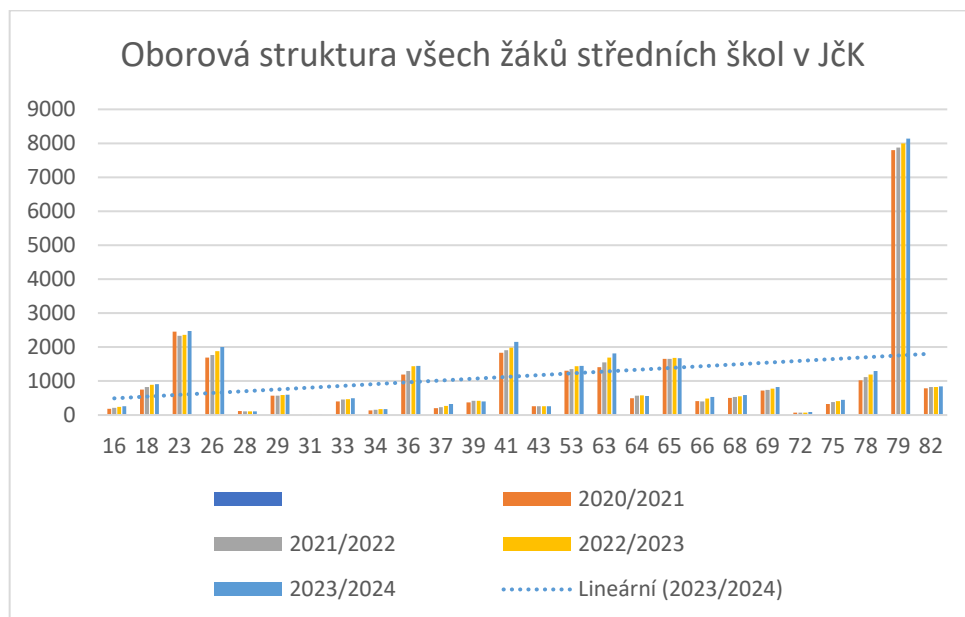
Za předchozí období se podíl žáků 1. ročníku denní formy studia v odborných oborech ukončených maturitní zkouškou (obory L/O a M, bez oborů lycea) zvýšil. Lze předpokládat, že se zájem o obory skupiny M a L bude snižovat ve prospěch oborů lyceí. Nepředpokládáme významné navýšení zájmu o obory E a H.

Tabulka 5 Oborová struktura všech žáků střední škol v JČK (školní roky 2020/2021–2023/2024)

Skupina oborů	2020/2021				2021/2022				2022/2023				2023/2024				Celkový počet žáků v oborové skupině ve školním roce 2023/2024	%
	Obory				Obory				Obory				Obory					
	K	M, L	L nást.	H, E	K	M, L	L nást.	H, E	K	M, L	L nást.	H, E	K	M, L	L nást.	H, E		
16 Ekologie a ochrana životního prostředí		185				211				237				258			258	0,86%
18 Informatické obory		745				828				887				907			907	3,03%
23 Strojírenství a strojírenská výroba		1 250	13	1 195		1 170	24	1 137		1 103	26	1 235		1 171	18	1 281	2 470	8,30%
26 Elektrotechnika, telekomunik. a výp. technika		992	33	668		1 043	50	674		1 092	54	733		1 175	46	779	2 000	6,70%
28 Technická chemie a chemie silikátů		104		12		101		10		102		4		106		5	111	0,37%
29 Potravinářství a potravinářská chemie		81		491		80		492		93		496		93		501	594	1,99%
31 Textilní výroba a oděvnictví				8				10				9				12	12	0,04%
33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů		89	18	298		87	33	333		95	25	347		92	32	369	493	1,65%
34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie		139				160				172				176			176	0,59%
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie		694	23	473		734	19	545		782	17	634		809	20	616	1 445	4,84%
37 Doprava a spoje		183		24		199		33		239		27		296		26	322	1,08%
39 Speciální a interdisciplinární obory		311	28	34		349	33	38		340	29	46		329	30	43	402	1,35%
41 Zemědělství a lesnictví		971	26	835		1 001	35	877		1 026	39	918		1 103	46	1 008	2 157	7,22%
43 Veterinářství a veterinární prevence		260				260				259				260			260	0,87%
53 Zdravotnictví		1 145		163		1 215		137		1 254		183		1 257		193	1 450	4,86%
63 Ekonomika a administrativa		1 409				1 547				1 694				1 816			1 816	6,08%
64 Podnikání v oborech, odvětví			490				574				581				559		559	1,87%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus		688	53	911		701	54	900		717	43	924		728	51	894	1 673	5,60%
66 Obchod		95		318		107		297		147		341		150		387	537	1,80%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost		480	26			503	30			516	35			546	44		590	1,97%
69 Osobní a provozní služby		148		574		160		579		159		621		162		662	824	2,76%
72 Publicistika, knihovnictví a informatika		66				70				71				86			86	0,29%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče		283		41		336		44		352		57		387		61	448	1,49%
78 Obecně odborná příprava		1 022				1 117				1 190				1 293			1 293	4,33%
79 Obecná příprava (gymnázium)	7 796				7 877				7 996				8 141				8 141	27,26%
82 Umění a užité umění		787				821				825				840			840	2,81%
Celkem	7 796	12 127	710	6 045	7 877	12 800	852	6 106	7 996	13 352	849	6 575	8 141	14 040	846	6 837	29 864	100,00%

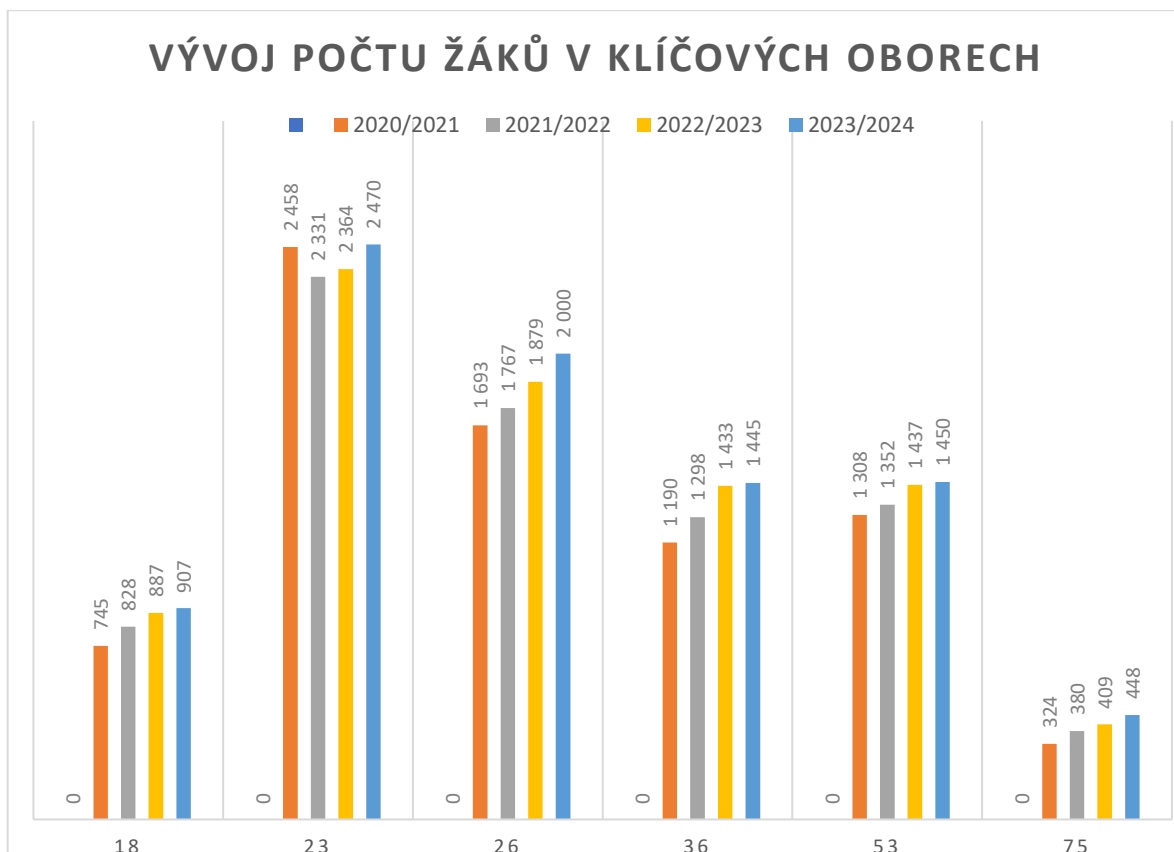
Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

Graf 2 Oborová struktura všech žáků středních škol v JČK (školní roky 2020/2021–2023/2024)

Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

Graf 3 Vývoj počtu žáků v klíčových oborech (školní roky 2020/2021–2023/2024)

Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

Největší zájem mají žáci o obory středního vzdělání s maturitní zkouškou. Tyto obory navštěvuje celkem cca 77 % všech žáků SŠ (z toho cca 27,5 % tvoří gymnazisté a cca 49,5 % žáci SOŠ). Menší zájem je o obory středního vzdělání s výučním listem, které navštěvuje cca 23 % žáků. Obory vzdělání poskytující střední vzdělání bez výučního listu a maturitní zkoušky navštěvuje zanedbatelné procento žáků (cca 0,3 %).¹⁰

Nežádanějšími skupinami oborů jsou Gymnázium, dále obory z oblasti Strojírenství a strojírenská výroba, Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika. Nejméně žádanými jsou obory z oblasti Textilní výroba a oděvnictví a Publicistika, knihovnictví a informatika.¹¹

V oblasti středního vzdělávání musí být struktura oborů vzdělání více sladěna s dynamicky se vyvíjejícím trhem práce a potřebami kraje. Nově zařazované obory vzdělání nebo změna jejich kapacit by měly co nejlépe odpovídat předpokládanému dlouhodobému uplatnění absolventů na trhu práce a v dalším studiu. Kapacity středních škol v Jihočeském kraji jsou dostatečné, přesto se jako reakce na vývoj ve školství otevírají v kraji obory technického lycea, které rozšíří nabídku směrem ke všeobecnému vzdělávání na odborných školách. Plánovaná dostavba jaderné elektrárny Temelín a globální trendy jako je prodloužení délky života, stárnutí populace a zrychlený rozvoj technologií s postupující automatizací (digitalizací a robotizací) a nastupující umělou inteligencí se mohou projevit ve zvýšeném zájmu uchazečů o příslušné obory vzdělání, které by měla podpořit strategie dalšího rozvoje oborové sítě v kraji.

Obory vzdělání s maturitní zkouškou kategorie M, L0 ve skupinách oborů 18, 23, 26, 36, 53 a 75 a jejich podpora v tomto DZ JČK je u většiny z nich také potvrzena predikovaným nárůstem počtu pracovních míst v JČK v projektu Predikce trhu

¹⁰ Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

¹¹ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji*, 2021, str. 14.

práce¹² (střednědobý výhled do roku 2027), zároveň jsou všechny pod průměrem nezaměstnanosti čerstvých absolventů ČR mimo oborovou skupinu 18 Informační technologie (7,0 % JČK, 6,0 % ČR) a 53 Zdravotnictví (2,6 % JČK, 2,0 % ČR)¹³.

V minulých letech zaznamenával největší pokles počet studentů vstupujících do vyššího odborného vzdělávání. Opětný nárůst počtu studentů spojený s příchodem demograficky silnějších ročníků lze očekávat po roce 2023.

V oblasti vyššího odborného vzdělávání působilo v Jihočeském kraji k 1. 9. 2023 celkem 15 vyšších odborných škol, z toho 11 zřizovaných krajem a 4 soukromými subjekty. Ve školním roce 2023/2024 studovalo na VOŠ v JČK v denní i jiné (dálkové, kombinované) formě studia celkem 795 studentů.¹⁴

Spolupráce se zaměstnavateli

Jak vyplývá z šetření Mapování spolupráce škol a firem na odborném vzdělávání v Jihočeském kraji 2022 probíhá podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli nejčastěji formou realizací stáží pro pedagogy na pracovištích zaměstnavatelů. Některé SŠ spolupracují se ZŠ na pracovních výchovách, ve spolupráci se zaměstnavateli uskutečňují kariérové poradenství a nábor žáků do svých škol. SOU a SOŠ nejčastěji realizují odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Gymnázia se nejčastěji zaměřují na přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Zhruba tři čtvrtiny středních škol a vyšších odborných škol uvádí pořádání přednášek a různých forem účasti odborníka z praxe ve výuce.¹⁵

Z dostupných údajů šetření vyplývá, že pouze třetina žáků posledních ročníků SŠ považuje rozsah praxe u zaměstnavatelů za vyhovující. Pro rozšíření praxe u zaměstnavatelů jsou především žáci odborných maturitních škol. Do budoucna většina škol plánuje spolupráci s firmami rozšířit. Školy i firmy se shodují v tom, že by si žáci během odborné praxe/výcviku měli osvojit především odborné znalosti, komunikační dovednosti, schopnost samostatně řešit úkoly a dále iniciativu a podnikavost.¹⁶

Trh práce

Odborné vzdělávání v České republice hraje klíčovou roli při zajištění uplatnitelnosti na trhu práce. Odborná vzdělávací zařízení a programy nabízejí žákům možnost získat praktické dovednosti a znalosti v konkrétních oborech, které jsou vysoce ceněny zaměstnavateli. Tímto způsobem se zvyšuje šance absolventů na získání zaměstnání a jejich schopnost přizpůsobit se měnícím se potřebám trhu práce. Odborné vzdělávání tak představuje klíčový faktor pro dosažení osobního úspěchu a prospěchu ekonomiky jako celku. S rostoucí konkurencí a rychlými změnami v pracovním prostředí je nezbytné mít kvalifikaci a dovednosti odpovídající požadavkům současného trhu práce v jednotlivých krajích. S ohledem na dynamicky se měnící technologický rozvoj a nepředvídatelnost budoucí struktury pracovního trhu je třeba se zaměřit na větší flexibilitu odborného vzdělávání.

Nezaměstnanost absolventů dle kategorií vzdělávání se liší napříč kraji a zhruba odpovídá celkové hladině nezaměstnanosti práceschopné populace. Obecně platí, že nejvyšší nezaměstnanost vykazují absolventi učňovských oborů bez maturity, nejmenší nezaměstnanost pak absolventi gymnázií a středních škol s maturitou, což je dáno tím, že většina těchto absolventů pokračuje do terciárního stupně vzdělávání, tedy na vysoké školy.

V dubnu 2023 činil podíl dosažitelných nezaměstnaných absolventů a mladistvých na celkovém počtu dosažitelných nezaměstnaných v rámci celé České republiky 4,9 %. Jihočeský kraj vykazoval vyšší podíl – 5,5 %. Nejnižší míru nezaměstnanosti absolventů v Jihočeském kraji vykazují absolventi gymnázií – K (1,3 %), nejvyšší míru pak absolventi středního vzdělání s výučním listem – E, H (6,0 %). Jihočeský kraj vykazuje lehce odlišné míry nezaměstnanosti absolventů, než jsou míry celorepublikové. Nejrozdílnější hodnoty nalezneme u středního vzdělání s výučním listem (E, H – 6,0 % vůči 7,3 % v rámci celé ČR). U absolventů vyššího odborného vzdělání (N) je jako v jediné skupině v Jihočeském kraji mírně vyšší míra nezaměstnanosti, než je republikový průměr (2,7 % vůči 2,1 % v celé ČR).¹⁷

Je třeba se zaměřit na strukturu oborů v kategorii L/5 (úplné střední odborné vzdělání s vyučením a maturitou – nástavbové obory) a na jejich kvalitu, protože tito absolventi dosahují vyšší nezaměstnanosti. Nezaměstnanost

¹² MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR, *Predikce trhu práce – KOMPAS*, Dostupné z: <https://www.predikcetrhuprace.cz/>.

¹³ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Nezaměstnanost absolventů středních a vyšších odborných škol v Jihočes. kraji*, 2023, str. 12.

¹⁴ Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

¹⁵ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji*, 2021, str. 22.

¹⁶ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji*, 2021, str. 23.

¹⁷ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Nezaměstnanost absolventů středních a vyšších odborných škol v Jihočeském kraji*, 2023, str. 3.

absolventů škol se sleduje jak u jednotlivých kategorií středního a vyššího odborného vzdělání, tak i podle skupin oborů vzdělání. U většiny skupin oborů platí, že absolventi s vyšší úrovní vzdělání vykazují nižší míru nezaměstnanosti.

D. PODPORA PROFESNÍHO ROZVOJE PEDAGOGICKÝCH A NEPEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

V Jihočeských školách pracuje ve školním roce 2023/2024 celkem 10 903 učitelů, je to o 856 více než ve školním roce 2020/2021 (v počtu přepočtených jde o nárůst o 711,3).

Tabulka 6 Počty učitelů na školách v Jihočeském kraji ve školním roce 2023/2024

Učitelé celkem školní rok 2023/2024		Počet učitelů (fyz.)		Počet učitelů (přepočtení)		
		Celkem	Z toho ženy	Celkem	Z toho ženy	Z toho bez kvalifikace
Celkem		10 903	8 520	9 629,8	7 658,9	433,4
Z toho vyučující	v mateřské škole	2 301	2 284	2 164,4	2 148,2	94,1
	v přípravném stupni ZŠ speciální	3	3	3	3	0
	v přípravné třídě ZŠ	10	10	8,9	8,9	0
	na 1. st. základní školy	2 744	2 500	2 150,3	2 009,8	111,2
	na 2. st. základní školy	2 934	2 208	2 337,4	1 736,5	101,5
	ve střední škole	3 422	1 960	2 864,6	1 693,5	125,1
	z toho na nižším stupni gymnázia	557	390	184,6	138,7	3,8
	v konzervatoři	82	44	49	26,3	0
	z toho v 1.–4.roč. 8letého vzděl.	0	0	0	0	0
	ve vyšší odborné škole	227	124	51,7	32,1	1,3

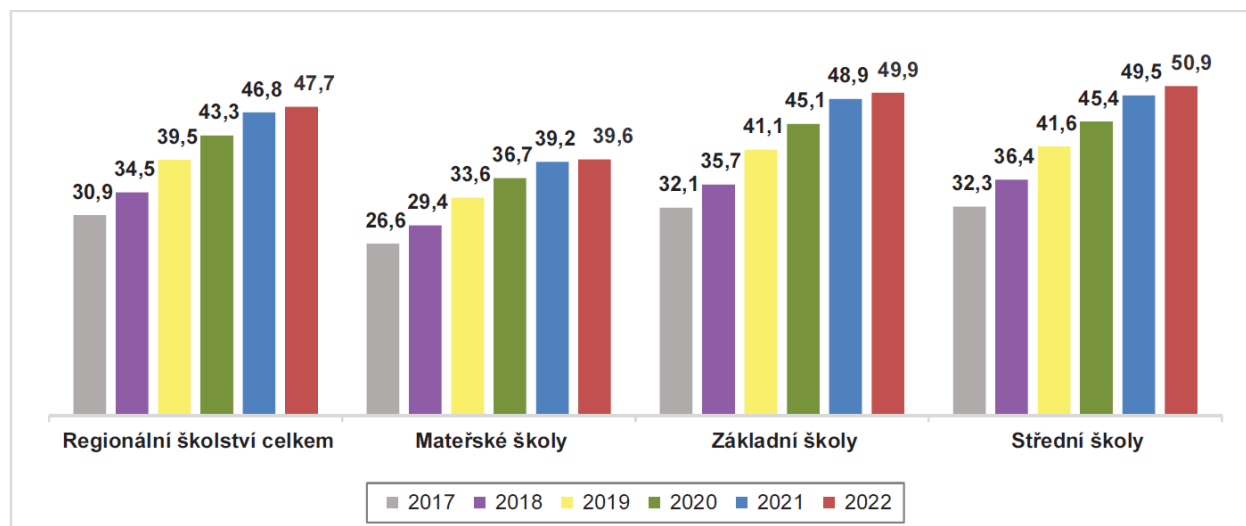
Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

V roce 2022 učitelé pracující v regionálním školství pobírali hrubou mzdu v průměru 47 731 Kč měsíčně¹⁸. Meziročně si učitelé polepšili o 898 Kč, což je výrazně menší nárůst, než byl v předchozích šesti letech, kdy jejich mzdy každoročně rostly v řádech tisíců korun. Nejvíce v roce 2022 vydělávali učitelé na středních školách, a to měsíčně v průměru 50,9 tis. Kč hrubého. To je o cca 1 tisíc Kč více, než byla průměrná mzda učitelů na základních školách (49,9 tis. Kč) a o 11 tis. Kč více než mzda učitelů v mateřských školách (39,6 tis. Kč). Rozdíl mezi mzdami učitelů na středních a základních školách se v letech 2015 až 2021 pohyboval v průměru okolo 500 Kč, nyní tedy vzrostl na dvojnásobek. Rozdíl mezi mzdami učitelů na základních a mateřských školách se naopak zvětšuje každoročně již od roku 2012¹⁹.

¹⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Mzdy učitelů v regionálním školství, 2012–2022, 2023*, str. 7.

¹⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Mzdy učitelů v regionálním školství, 2012–2022, 2023*, str. 8

Graf 4 Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy učitelů v Česku v letech 2017 až 2022 (tis. Kč)

Zdroj: Strukturální mzdové statistiky ČSÚ

Údaje se týkají zaměstnanců, kteří jsou pedagogickými pracovníky podle § 2 zákona o pedagogických pracovnících. Platy učitelů a pedagogických pracovníků závisejí na jejich vzdělání (platové třídě) a délce jejich praxe v oboru (platovém stupni). Podrobnosti jsou uvedeny v nařízení vlády 341/2017 Sb.

Učitelé v mateřských (MŠ), základních (ZŠ) a středních školách (SŠ) měli po započtení všech příplatků a odměn v roce 2022 průměrnou hrubou měsíční výplatu asi 48 000 Kč. Oproti roku 2021 se jim měsíční výdělek zvýšil asi o 900 Kč, kvůli inflaci se ale reálné platy snížily. Výdělky učitelů tak loni byly na úrovni 110 procent průměrné mzdy v Česku. Vyplývá to z údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ). Podle dat ministerstva školství pracovalo loni v MŠ, ZŠ a SŠ v Česku 154 000 pedagogů a 6 000 učitelů odborného výcviku.²⁰

Průměrná mzda v Česku dosáhla loni podle údajů ČSÚ 40 353 Kč, což je o 6,6 procenta více než v roce předcházejícím. Spotřebitelské ceny se zvýšily o 15,1 procenta, takže reálně se mzda o 7,5 procenta snížila. Ministerstvo školství v dubnu informovalo, že učitelé včetně vedoucích pracovníků brali loni v průměru 48 204 korun měsíčně.²¹

Základní principy nového systému financování: Větší míra centralizace při financování RgŠ ÚSC (náhrada části systému stávajících republikových a krajských normativů systémem normativů stanovených centrálně z úrovně MŠMT). Zajištění rovnosti financování v případech, kdy rozdíly byly nedůvodné. Zavedení zcela odlišného systému normativního financování pedagogické práce ve vybraných druzích škol (mateřské školy, základní školy, střední školy, konzervatoře) a typech školských zařízení (školní družiny) zřizovaných ÚSC. Právní předpisy pro ně stanoví maximální možný rozsah vzdělávání nebo maximální možný rozsah přímé pedagogické činnosti hrazený ze státního rozpočtu. To zajistí větší transparentnost a předvídatelnost pro ředitele škol. Velký důraz bude kladen na pravdivost, úplnost a správnost vykazovaných údajů, které budou přímo sloužit pro stanovení části rozpočtu školy nebo školského zařízení.²²

²⁰ ČTK, ČSÚ: Učitelé loni průměrně vydělávali asi 48.000 korun měsíčně, 2023.

²¹ Dtto

²² MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY [MŠMT], *Reforma financování regionálního školství*, 2022.

	MŠ	ZŠ	SŠ	ŠD	Konz.	VOŠ	ZUŠ
MŠMT	<u>NORMATIV NA PEDAGOGICKÉHO PRACOVNÍKA</u>					Oborový normativ na studenta	Oborový normativ na žáka
	Objem platových tarifů podle vykázaných údajů						
	Normativ ostatních nárokových složek platů /1 pedagoga						
	Normativ nenárokových složek platu /1 pedagoga						
KRAJSKÝ ÚŘAD	Opravný koef. zohledňující naplněnost běžných tříd a oddělení				x		
	Opravný koef. zohledňující inkluzi v běžných třídách a odděleních						
REZERVA							

Zdroj: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/reforma-financovani-regionalniho-skolstvi>

Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol

Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol představuje klíčový faktor pro kvalitní vzdělávání a úspěch školního prostředí. Pedagogové a školní leadeři hrají nezastupitelnou roli při formování a rozvoji mladé generace, a proto je důležité poskytnout jim nejen potřebné zdroje, ale také adekvátní podporu a příležitosti k osobnímu i profesnímu růstu.

Z šetření TAČR vyplývá, že více než polovina škol (MŠ 59 %, ZŠ 57 %, SŠ 58 %) vytváří pro všechny pedagogické pracovníky vzdělávací plány nebo plány osobního rozvoje, jen pro některé pracovníky je to na 17 % MŠ, 17 % ZŠ a 18 % SŠ. Tyto plány školy nejčastěji aktualizují každý rok (MŠ 63 %, ZŠ 66 %, SŠ 73 %). Zároveň se ukazuje, že nejčastější překážkou pro vzdělávání pedagogů jsou omezené možnosti, jak zajistit suplování (MŠ 72 %, ZŠ 67 %, SŠ 63 %), nedostatek finančních zdrojů pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích např. v zahraničí (MŠ 53 %, ZŠ 57 %, SŠ 44 %) a nedostatečná časová kapacita pedagogů (MŠ 45 %, ZŠ 54 %, SŠ 53 %).²³

V Jihočeském kraji je nadále potřeba podpořit pedagogické pracovníky v aktivní účasti na dalším vzdělávání. Je důležité zvýšit zájem pracovníků o aktivní účast na dalším vzdělávání a nabídnout jim motivaci (např. prostřednictvím příležitosti kariérního rozvoje a podpory vzdělávání). Je také potřeba zajistit systém, který umožní plynulý chod výuky i při nepřítomnosti učitele v době účasti na sebezvzdělávacích kurzech. Jihočeský kraj by se měl nadále zaměřovat na poskytnutí příležitostí pro další vzdělávání, školení a profesní růst učitelů, aby byli schopni poskytnout kvalitní výuku.

Klíčovou roli v zajištění hladkého chodu školy a vytvoření prostředí, ve kterém mohou učitelé a žáci úspěšně fungovat, hrají nepedagogičtí pracovníci. K této skupině pracovníků mohou patřit mezi jinými administrativní pracovníci, kuchaři, údržbáři, knihovníci atd. Nepedagogičtí zaměstnanci mají důležité úkoly, například organizují a řídí administrativní záležitosti, zajišťují fungování provozu školy, spravují dokumentaci a evidence, řídí ekonomické a finanční záležitosti a vykonávají technické a údržbářské práce. Dalším úkolem nepedagogických pracovníků je poskytování stravovacích služeb, jako je vaření jídel pro žáky a zaměstnance školy a celková organizace stravování.

Nepedagogičtí pracovníci jsou nezbytnými členy týmu. Jejich přispění a spolupráce s ostatními zaměstnanci školy jsou nezbytné pro dosažení vysoké kvality vzdělávání pro žáky.

²³ PAQ RESEARCH, Šetření MŠMT o činnostech škol, Mapa vzdělávání, prohlížečka vzdělávacích a sociálních dat, 2023.

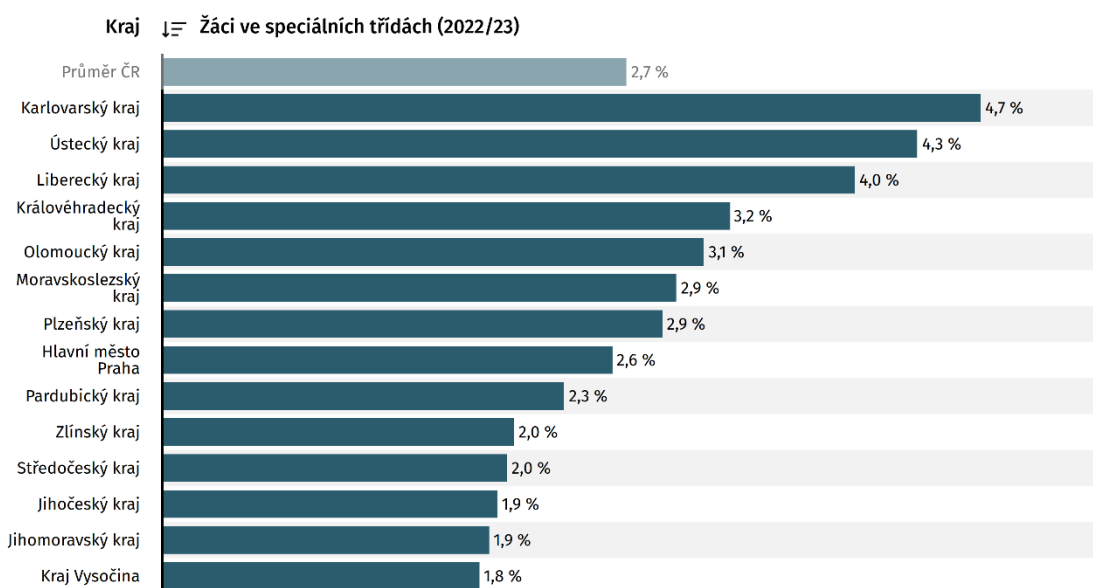
E. ROVNÝ PŘÍSTUP A EFEKTIVNÍ PODPORA PRO VŠECHNY ŽÁKY BEZ ROZDÍLU

Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu představuje základní princip spravedlivého vzdělávání. Každý žák, bez ohledu na své schopnosti, socioekonomické zázemí, etnický původ nebo jakékoliv jiné rozdíly, by měl mít stejnou možnost získat kvalitní vzdělání a plně se rozvíjet. Rovnost ve vzdělání znamená vytvoření podmínek, za kterých budou všechny potřeby a individuální rozdíly žáků respektovány a adresovány.

Klíčovou roli v poskytování podpory a pomoci žákům hrají **školní psychologové a speciální pedagogové**. V Jihočeském kraji je podprůměrný počet úvazků školního psychologa (ve školním roce 2022/2023 23 úvazků, ve školním roce 2023/2024 29 úvazků). Obdobně nízký je i počet úvazků speciálních pedagogů (ve školním roce 2022/2023 26 úvazků, ve školním roce 2023/2024 42 úvazků). Školní psychologové a speciální pedagogové jsou přitom důležitou součástí kvalitního školství. V Jihočeském kraji je také nižší podíl žáků s lehkým mentálním postižením. Kraj současně vykazuje nejnižší podíly žáků ve speciálních třídách z celé České republiky.

Graf 5 Žáci ve speciálních třídách (2022/2023) po krajích

Žáci ve speciálních třídách (2022/23) po krajích

Zdroj dat: MŠMT

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Školních psychologů a speciálních pedagogických pracovníků je méně v těch regionech, které se vyznačují nižší kvalitou života. V těchto oblastech mívají školní psychologové a speciální pedagogové na starost více žáků než v oblastech, kde je kvalita života vyšší. Problém lze nalézt hlavně v oblastech vzdálenějších od hlavních krajských měst. Ačkoliv je v Jihočeském kraji poměrně vysoké procento aprobovaně odučených hodin a kvalifikovaných učitelů, procento školních psychologů a speciálních pedagogů je oproti ostatním krajům ČR nižší. Školní psychologové a speciální pedagogové jsou přitom důležitou součástí kvalitního školství.

Obdobně nízký je i počet úvazků speciálních pedagogů, kteří se zaměřují na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a pracují na vytváření individuálních vzdělávacích plánů (IVP), které jsou přizpůsobeny potřebám konkrétních žáků. Tyto plány zahrnují různé strategie a techniky, které mají žákům pomoci překonat různé výzvy, jako jsou například poruchy učení (dyslexie, dysgrafie), ADHD nebo poruchy autistického spektra. Speciální pedagog také úzce spolupracuje s vedením školy, pedagogy a zákonnými zástupci a spolupracuje jak se školskými poradenskými zařízeními, tak se zdravotnickými, sociálními či dalšími službami.

Nezastupitelnou roli v inkluzivním vzdělávání mají i asistenti pedagoga. Počet asistentů pedagoga v MŠ a ZŠ narůstá. Jihočeský kraj je krajem s nejnižším počtem úvazků asistenta pedagoga v MŠ. Ve školním roce 2023/2024 bylo v Jihočeském kraji v MŠ zaměstnáno na pozici asistenta pedagoga celkem 371 fyzických osob na 266,3 plných úvazků. Oproti tomu ve školním roce 2019/2020 bylo v Jihočeském kraji v MŠ zaměstnáno na pozici asistenta pedagoga celkem 216 fyzických osob na 153,5 plných úvazků. To znamená za 3 roky nárůst v MŠ o zhruba 73 %. Situace na ZŠ je v Jihočeském

kraji v průměru totožná s republikovým počtem úvazků asistentů pedagoga na ZŠ. Ve školním roce 2023/2024 bylo v Jihočeském kraji v ZŠ zaměstnáno na pozici asistenta pedagoga celkem 1 520 fyzických osob na 1037,1 plných úvazků. Oproti tomu ve školním roce 2019/2020 bylo v Jihočeském kraji v ZŠ zaměstnáno na pozici asistenta pedagoga celkem 1 005 fyzických osob na 692,6 plných úvazků. To znamená za 3 roky nárůst v ZŠ o zhruba 49 %.²⁴ Role asistenta pedagoga je velice důležitá. Mezi jeho hlavní úkoly patří přímá výchovná a vzdělávací činnost u dětí/žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, individuální i skupinová podpora dětí/žáků při přípravě na výuku, pomoc dětem/žákům se zdravotním handicapem a pomoc při komunikaci mezi dětmi/žáky a učiteli, stejně jako mezi učiteli a zákonnými zástupci.

V souvislosti s inkluzivním vzděláváním školy nejvíce potřebují personální podporu (sestavení týmu pro rozvoj inkluzivního vzdělávání), dále modernizaci zázemí a vybavení školy (bezbariérovost – reorganizace, úprava prostor pro výuku nebo výcvik, ergonomická úprava pracovních míst) a rozvoj a proškolení pedagogických pracovníků (vytvoření a zajištění dostatečné nabídky DVPP pro společné vzdělávání).²⁵

Poradenské služby dětem, žákům a studentům, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením poskytují pedagogicko-psychologická poradna (PPP), speciálně pedagogická centra (SPC), školy a střediska výchovné péče (SVP). PPP v Českých Budějovicích s odloučenými pracovišti ve všech okresech JČK zajišťuje odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost, preventivně výchovnou péči a napomáhá při volbě vhodného vzdělávání dětí, žáků a studentů a přípravě na budoucí povolání. PPP využívá jednotný model vedení dokumentace, jednotlivých vyšetření a postupy stanovené příslušnou legislativou. Odloučená pracoviště v Písku a Táboře se zaměřují na identifikaci mimořádného nadání u dětí a metodickou pomoc učitelům. PPP poskytla ve školním roce 2022/2023 poradenské služby celkem 15 437 klientům. Komplexní poradenské služby v péči o děti, žáky a studenty se znevýhodněním poskytuje v JČK celkem 6 SPC specializovaných podle druhu znevýhodnění: SPC pro vady řeči při ZŠ logopedické, Týn n. Vltavou, SPC pro mentálně postižené, souběžné postižení více vadami a autismus při MŠ, ZŠ a PrŠ, Č. Budějovice, SPC pro mentálně postižené při ZŠ a MŠ, Strakonice, SPC pro zrakově postižené při MŠ pro zrakově postižené, Č. Budějovice, SPC pro sluchově postižené při MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené, Č. Budějovice a SPC pro tělesně postižené při MŠ, ZŠ a PrŠ ARPIDA, Č. Budějovice. SPC působí při školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. SPC poskytla ve školním roce 2022/2023 poradenské služby celkem 4 023 klientům. PPP se věnuje i výchovným a kariérovým poradcům, odkladům povinné školní docházky a dalším činnostem, za posledních 5 let vzrostl počet klientů PPP o 50 %.

Tabulka 7 Počet klientů PPP a SPC, jimž byla v daném školním roce poskytnuta péče

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
PPP	10 253	7 026	10 191	14 242	15 437
SPC	3 555	3 353	4 041	4 260	4 023

Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

Výsledky šetření Analýzy potřeb škol ukazují, že školy v JČK by nejvíce ocenily opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (42 %, nejvyšší podíl u SOU 52 %²⁶). I přes podporu této oblasti v uplynulých letech školy jeví nadále zájem o vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (47 %), vytvoření finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (44 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (43 %).²⁷

V Jihočeském kraji nedochází ke značným rozdílům mezi okresy, co se týče výsledků žáků či negativních jevů ve výuce. Výsledky v jednotlivých okresech se pohybují kolem hodnoty celorepublikového průměru. Nejslabší a mnohdy podprůměrné výsledky žáků v některých šetřeních vykazují pouze okresy Strakonice a Český Krumlov. Proto se také nejvíce škol, které čelí sociálnímu znevýhodnění, nachází v okresech Strakonice, Prachatice a Český Krumlov.²⁸ Zde je nejvíce potřeba cílená podpora speciálních podpůrných profesí ve vzdělávání. Méně příznivé rodinné zázemí žáka, vysoká míra exekucí, rozvodovosti a problémy s bydlením v některých obcích vyžadují soustavnou činnost školních psychologů a sociálních pedagogů. Je důležité zajistit dostatečné počty pracovníků speciálních podpůrných profesí ve vzdělávání ve všech regionech dle potřeb škol s ohledem na rodinné zázemí a sociální status žáků.

²⁴ Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol.

²⁵ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji*, 2021, str. 87.

²⁶ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY *Analýza potřeb na školách III. vlna – mezikrajová komparační studie*, 2021, str. 80.

²⁷ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji*, 2021, str. 87.

²⁸ PAQ RESEARCH, *Personální zajištění, Mapa vzdělávání, prohlížečka vzdělávacích a sociálních dat*, 2023.

Z následující tabulky vyplývá, že podíl žáků ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek v Jihočeském kraji je nižší, než je průměr ČR, ale s přibývajícími roky narůstá. Od školního roku 2018/2019 je to z 0,6 % nárůst o 0,6 p. b. ve školním roce 2022/2023 (na 1,2 %).

Tabulka 8 Podíl žáků základních škol, kteří mají vykázané speciální vzdělávací potřeby z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek za období 2017/18–2022/23, pouze ZŠ

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2022/23), Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2021/22), Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2020/21), Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2019/20), Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2018/19) a Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2017/18) po krajích, pouze Jihočeský kraj

Kraj	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2022/23)	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2021/22)	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2020/21)	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2019/20)	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2018/19)	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2017/18)
Průměr ČR	1,8 %	1,7 %	1,7 %	1,6 %	1,4 %	0,9 %
Jihočeský kraj	1,2 %	1,0 %	1,0 %	0,9 %	0,8 %	0,6 %

Zdroj dat: MŠMT

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Z následující tabulky vyplývá, že podíl žáků ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami v Jihočeském kraji je nižší, než je průměr ČR, ale s přibývajícími roky narůstá. Od školního roku 2018/2019 je to z 8,8 % nárůst o 2,6 p. b. ve školním roce 2022/2023 (na 11,4 %).

Tabulka 9 Podíl žáků ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami v Jihočeském kraji (2018/2019–2022/2023)

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2022/23), Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2022/23), Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2021/22), Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2020/21), Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2019/20) a Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2018/19) po krajích, pouze Jihočeský kraj

Kraj ↓ ²	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2022/23)	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2022/23)	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2021/22)	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2020/21)	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2019/20)	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2018/19)
Průměr ČR	13,8 %	13,8 %	13,3 %	13,7 %	13,6 %	12,5 %
Jihočeský kraj	11,4 %	11,4 %	10,6 %	10,5 %	10,2 %	8,8 %

Zdroj dat: MŠMT

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Oblast podpory a vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků stále není ve školách v potřebné míře systematicky rozvíjena a akcentována. Na základních školách bylo jen 5 % žáků a na středních jen 7 % žáků identifikováno jako žáci nadaní a méně než 0,1 % žáků jako mimořádně nadaní, což je výrazně méně, než by mělo podle předpokladů být. Obecně je pro školy náročné vyhledávat a identifikovat nadané a mimořádně nadané žáky. Při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků postupují školy zpravidla pouze na úrovni pedagogického pozorování a rozhovorů s jednotlivými aktéry. Jen v malé míře pak využívají objektivnější nástroje, které by umožnily nadané žáky systematicky identifikovat. Do nedostatků v identifikaci se také promítá nesystematičnost a nízká úroveň spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, které mají kvůli velkému množství činností spojených s diagnostikou mnohem méně času na hlubší spolupráci se školami v oblasti podpory vzdělávání konkrétních žáků.²⁹

Jen 4 % pedagogů základních škol a 3 % pedagogů středních škol absolvovala v posledních dvou letech v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nějaký kurz nebo seminář zaměřený na vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků. Jakkoli platí, že samotná účast na dalším vzdělávání je pouze jedním z předpokladů a reálně záleží především na vedení školy, zda dojde k aplikaci získaných poznatků do přímé pedagogické praxe a šíření získaných poznatků mezi další členy pedagogického sboru, je nízký podíl pedagogů rozvíjejících své dovednosti v oblasti péče o nadané a mimořádně nadané žáky alarmující.³⁰

Nepříliš potěšující je i skutečnost, že více než čtvrtina škol (výjimkou jsou gymnázia) nespolupracuje se žádným externím subjektem v oblasti rozvoje nadaných a mimořádně nadaných žáků. Dalším negativním aspektem je, že pouze přibližně 10 % škol spolupracuje s Národním pedagogickým institutem ČR, což ukazuje na fakt, že potenciál sítí podpory nadání plánovaných v koncepci podpory nadání a zastřešovaných právě Národním pedagogickým institutem ČR není dosud adekvátně využit.³¹

V **komplexním rozvoji dítěte/žáka/studenta** jsou MŠ nejméně úspěšnější v rozvoji kreativity (MŠ 81 %, ZŠ 64 %, SŠ 46 %), ZŠ v rozvoji potenciálu každého žáka, tzn. individuální přístup ke vzdělávání, rozvoji a výchově dítěte (MŠ 78 %, ZŠ 74 %, SŠ 60 %). SŠ se zase vidí jako nejméně úspěšnější v oblasti sociální výchovy, tedy rozvoji mezilidských vztahů, podpoře vzájemné komunikace a respektování vzájemných odlišností (MŠ 74 %, ZŠ 68 %, SŠ 81 %).³²

Naopak jako oblast, kterou se nedaří rozvíjet, vnímají MŠ (29 %) i ZŠ (43 %) nejčastěji růstové myšlení, výchova lídrů (osvojení principů), toto téma rezonuje i u SŠ (31 %), které ale největší problém spatřují v rozvoji podnikavosti (SŠ 35 %, MŠ 27 %, ZŠ 42 %). U MŠ se navíc často vyskytuje téma rozvoje digitálních kompetencí (27 % MŠ), u ZŠ výchovy k dobrovolnictví (30 % ZŠ) u SŠ kritické myšlení a vnímání souvislostí (33 %).³³

V komplexním rozvoji žáků pociťují školy největší limity ve vlivu rodiny a dalších osob v blízkém okolí (MŠ 56 %, ZŠ 70 %, SŠ 63 %), dále v nedostatečné kapacitě školních psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pedagogů a dalších pozic

²⁹ PAVLAS, Podpora vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků v základních a středních školách, ČŠI, 2022, str. 10.

³⁰ Dtto

³¹ Dtto

³² PAQ RESEARCH, Šetření MŠMT o činnostech škol, Mapa vzdělávání, prohlížečka vzdělávacích a sociálních dat, 2023.

³³ Dtto

(MŠ 53 %, ZŠ 57 %, 58 %). U SŠ navíc hraje roli nízká motivace samotných žáků (59 %), u ZŠ pro změnu vliv sociálních sítí a médií (54 %).³⁴

V posledních letech se mnohé rodiny ocitly v nepříznivé finanční situaci. Mnoho dětí a žáků si nemůže dovolit **stravování** ve školních jídelnách. Tabulky níže uvádějí podíly mateřských, základních a středních škol, které v roce 2022 pravidelně hradily žákům školní obědy a jídlo mimo školní obědy. U školních obědů je Jihočeský kraj lehce pod průměrem ČR, u jídla mimo obědy je překvapivě vyšší než průměr ČR podíl základních škol. Z údajů je patrné, že více než 10 % mateřských škol, minimálně 35 % základních škol a minimálně 4 % středních škol se podílelo na úhradách stravování dětí a žáků.

Tabulka 10 Podíl škol, které pravidelně hradily žákům školní obědy (MŠ, ZŠ, SŠ, 2022)

Podíl škol, které pravidelně hradily žákům školní obědy (mateřské školy, 2022), Podíl škol, které pravidelně hradily žákům školní obědy (základní školy, 2022) a Podíl škol, které pravidelně hradily žákům školní obědy (střední školy, 2022) po krajích, pouze Jihočeský kraj

Kraj ↓	Podíl škol, které pravidelně hradily žákům školní obědy (mateřské školy, 2022)	Podíl škol, které pravidelně hradily žákům školní obědy (základní školy, 2022)	Podíl škol, které pravidelně hradily žákům školní obědy (střední školy, 2022)
Průměr ČR	13,9 %	37,9 %	6,5 %
Jihočeský kraj	10,0 %	35,6 %	4,0 %

Data ukazatelů „Podíl škol, které pravidelně hradily žákům školní obědy (mateřské školy, 2022)“, „Podíl škol, které pravidelně hradily žákům školní obědy (základní školy, 2022)“, „Podíl škol, které pravidelně hradily žákům školní obědy (střední školy, 2022)“ pochází z projektu TIRDMSMT015 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“ zadaného MŠMT. Projekt je financován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu BETA2. Šetření realizovaly organizace PAQ Research a STEM.

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Tabulka 11 Podíl škol, které pravidelně hradily žákům jídlo mimo školní obědy (MŠ, ZŠ, SŠ, 2022)

Podíl škol, které pravidelně hradily žákům jídlo mimo školní obědy (mateřské školy, 2022), Podíl škol, které pravidelně hradily žákům jídlo mimo školní obědy (základní školy, 2022) a Podíl škol, které pravidelně hradily žákům jídlo mimo školní obědy (střední školy, 2022) po krajích, pouze Jihočeský kraj

Kraj ↓	Podíl škol, které pravidelně hradily žákům jídlo mimo školní obědy (mateřské školy, 2022)	Podíl škol, které pravidelně hradily žákům jídlo mimo školní obědy (základní školy, 2022)	Podíl škol, které pravidelně hradily žákům jídlo mimo školní obědy (střední školy, 2022)
Průměr ČR	10,2 %	15,8 %	4,9 %
Jihočeský kraj	10,1 %	18,4 %	1,7 %

Data ukazatelů „Podíl škol, které pravidelně hradily žákům jídlo mimo školní obědy (mateřské školy, 2022)“, „Podíl škol, které pravidelně hradily žákům jídlo mimo školní obědy (základní školy, 2022)“, „Podíl škol, které pravidelně hradily žákům jídlo mimo školní obědy (střední školy, 2022)“ pochází z projektu TIRDMSMT015 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“ zadaného MŠMT. Projekt je financován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu BETA2. Šetření realizovaly organizace PAQ Research a STEM.

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Stejně tak se zhoršující finanční situace rodin projevuje v možnosti, resp. nemožnosti **zapojení dětí a žáků do zájmových a volnočasových aktivit**. Tabulky níže uvádějí podíly mateřských, základních a středních škol, které v roce 2022 pravidelně

³⁴ Dtto

hradily náklady na zájmové vzdělávání a na kroužky mimo školu. Z údajů vyplývá, že minimálně 9 % mateřských škol, více než 20 % základních škol a minimálně 7 % středních škol se podílelo na úhradách volnočasových aktivit dětí a žáků.

Tabulka 12 Podíly škol Jihočeského kraje, které žákům v roce 2022 hradily náklady na zájmové vzdělávání (MŠ, ZŠ, SŠ)

Podíl škol, které hradily žákům náklady spojené se zájmovým vzděláváním (mateřské školy, 2022), Podíl škol, které hradily žákům náklady spojené se zájmovým vzděláváním (základní školy, 2022) a Podíl škol, které hradily žákům náklady spojené se zájmovým vzděláváním (střední školy, 2022) po krajích, pouze Jihočeský kraj

Kraj ↓	Podíl škol, které hradily žákům náklady spojené se zájmovým vzděláváním (mateřské školy, 2022)	Podíl škol, které hradily žákům náklady spojené se zájmovým vzděláváním (základní školy, 2022)	Podíl škol, které hradily žákům náklady spojené se zájmovým vzděláváním (střední školy, 2022)
Průměr ČR	6,0 %	18,2 %	8,9 %
Jihočeský kraj	9,1 %	21,4 %	7,0 %

Data ukazatelů „Podíl škol, které hradily žákům náklady spojené se zájmovým vzděláváním (mateřské školy, 2022)“, „Podíl škol, které hradily žákům náklady spojené se zájmovým vzděláváním (základní školy, 2022)“, „Podíl škol, které hradily žákům náklady spojené se zájmovým vzděláváním (střední školy, 2022)“ pochází z projektu TIRDMSMT015 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“ zadaného MŠMT. Projekt je financován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu BETA2. Šetření realizovaly organizace PAQ Research a STEM.

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Tabulka 13 Podíly škol Jihočeského kraje, které žákům v roce 2022 hradily náklady na kroužky mimo školu (MŠ, ZŠ, SŠ)

Podíl škol, které hradily žákům poplatky za kroužky konané mimo školu (mateřské školy, 2022), Podíl škol, které hradily žákům poplatky za kroužky konané mimo školu (základní školy, 2022) a Podíl škol, které hradily žákům poplatky za kroužky konané mimo školu (střední školy, 2022) po krajích, pouze Jihočeský kraj

Kraj ↓	Podíl škol, které hradily žákům poplatky za kroužky konané mimo školu (mateřské školy, 2022)	Podíl škol, které hradily žákům poplatky za kroužky konané mimo školu (základní školy, 2022)	Podíl škol, které hradily žákům poplatky za kroužky konané mimo školu (střední školy, 2022)
Průměr ČR	1,0 %	2,4 %	1,5 %
Jihočeský kraj	0,4 %	2,7 %	2,1 %

Data ukazatelů „Podíl škol, které hradily žákům poplatky za kroužky konané mimo školu (mateřské školy, 2022)“, „Podíl škol, které hradily žákům poplatky za kroužky konané mimo školu (základní školy, 2022)“, „Podíl škol, které hradily žákům poplatky za kroužky konané mimo školu (střední školy, 2022)“ pochází z projektu TIRDMSMT015 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“ zadaného MŠMT. Projekt je financován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu BETA2. Šetření realizovaly organizace PAQ Research a STEM.

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Jihočeský kraj podporoval prostřednictvím krajských dotačních programů My v tom Jihočechy nenecháme a Pomáháme s kroužky pro jihočeské děti žáky ze sociálně a ekonomicky znevýhodněných rodin. V průběhu roku 2023 bylo podpořeno více než 1 000 dětí a žáků.

F. PREVENCE A NÁHRADNÍ VÝCHOVNÁ PÉČE

Prevence a ústavní výchovná péče hrají důležitou roli v ochraně a podpoře dětí a mládeže v České republice. Systém péče o ohrožené děti zahrnuje 3 hlavní skupiny dětí ohrožených tím, že jejich potřeby nejsou naplňovány v dostatečné míře, a to děti ohrožené zanedbáváním či špatným zacházením (týráním či zneužíváním), děti s náročným chováním a děti se zdravotním postižením. Prevence se zaměřuje na identifikaci a omezení rizikových faktorů, které mohou ohrozit vývoj dětí. Náhradní výchovná péče se pak snaží zajistit dítěti podporu v co nejpřirozenějším prostředí uvnitř běžné komunity.

Ústavní a ochrannou výchovu v JČK zajišťuje kromě soustavy devíti dětských domovů (z toho je 7 zřizovaných krajem, 1 zřizovaný MŠMT a 1 zařízení je soukromé) i Diagnostický ústav, dětský domov se školou, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna Homole a Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna Jindřichův Hradec.

Všechny **dětské domovy** zřizované krajem jsou v současné době plné (celková kapacita 274 dětí v 34 rodinných skupinách), přičemž každodenní poptávka po volných kapacitách ze strany OSPOD z celé České republiky je velmi vysoká, což vytváří tlak na všechny účastníky systému. Všechny dětské domovy zřizované Jihočeským krajem jsou technicky dobře zajištěné a prošly přestavbou z internátního typu na více či méně samostatné rodinné skupiny. Přes veškerou snahu vedení i zaměstnanců se ve stávajících budovách nedaří zajistit dostatečně individuální péči všem dětem dle jejich potřeb. Proto dalším krokem, který povede ke zkvalitnění péče o děti v dětských domovech, bude postupná transformace části dětských domovů zřizovaných Jihočeským krajem.

Tabulka 14 Počty dětí, pracovníků a kapacity DD k 31. 1. 2023

Dětské domovy v Jihočeském kraji	Kapacita lůžek	Počet dětí	Z toho dětí s vých. pr. a záv. psychiat. diag.	Počet RS	Počet pedagog. pracovníků	Počet nepedagog. pracovníků	Sociální/zdravotní pracovník	Škola
Boršov nad Vltavou	32	32	5	4	14	7,00	1/0	ne
Zvíkovské Podhradí	24	21	1	3	14	4,40	1/0	ne
Horní Planá	56	50	9	7	25	12,80	1/1	ano
Písek	40	37	3	5	18	15,90	1/0	ano
Žichovec	32	32	2	4	14	8,40	1/0	ne
Volyně	40	40	4	5	23	9,40	1/0	ano
Radenín	50	47	9	6	27	9,40	1/1	ano
Celkem	274	259	33	34	135	67,30	7/2	4

Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

V souvislosti s reformou psychiatrické péče v ČR a současným nárůstem psychických a psychiatrických problémů u dětí vyvstává problém s dostupností psychologické a psychiatrické péče včetně nedostatku lůžkových kapacit. Tento problém se přelévá do dalších oblastí vzdělávání. Projevuje se například ve školách, kde chybí školní psycholog a kde čím dál častěji musí řešit závažné problémy dětí (např. sebepoškozování). Nedostatkovou péči klinických psychologů do určité míry supluje školská poradenská zařízení, na která je proto vytvářen velký kapacitní tlak.

V současné době je často zmiňovaným problémem ústavní výchovy skutečnost, že v DD se dramaticky navyšuje počet dětí, které do tohoto typu zařízení nepatří. Dle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, je účelem DD zajišťovat **péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování**. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova a mohou zde být umístovány děti ve věku zpravidla od 3 do nejvýše 18 let. Dětem, které **mají závažné poruchy chování** nebo které **pro svou** přechodnou nebo trvalou **duševní poruchu vyžadují výchovně léčebnou péči, a dětem s uloženou ochrannou výchovou**, zřizuje **MŠMT dětské domovy se školou**. V rámci Jihočeského kraje je ministerstvem zřízen jeden dětský domov se školou (DDŠ), který sídlí v Šindlových Dvorech; jeho kapacita je 16 chlapců a 8 dívek, což dlouhodobě nestačí.

Narůstá počet dětí s problémy, soudy je často nemají kam umístit, a proto tyto děti končí v DD, byť na to nejsou připraveny ani personálně vybaveny. Přičemž DD nemá možnost odmítnout žádné dítě. O umístění dítěte do konkrétního zařízení pro výkon ústavní výchovy vždy rozhoduje soud na návrh OSPOD (§ 971 zákona č. 89/2012 Občanský zákoník). Pokud je následně nutné přemístit dítě do jiného zařízení (diagnostický ústav, dětský domov se školou), dochází k dalším soudním řízením a děti na umístění čekají i několik měsíců.

Nedostatek volných kapacit DDŠ zřizovaných MŠMT je celorepublikový problém a dlouhodobě není systémově řešen. Přesunem rodinných skupin do běžné zástavby by mohlo dojít k vytržení dětí z prostředí, kde na ně negativně působí vysoká koncentrace dětí s různými problémy.

V průměru se **jedná zhruba o 10–20 % dětí**, které jsou umístěny v některém z dětských domovů Jihočeského kraje a které **by měly být umístěny do jiného typu zařízení, nejčastěji DDŠ**. U některých z těchto 10–20 % se dá předpokládat, že v případě malého rodinného kolektivu bez škodlivého vlivu ostatních budou v samostatných rodinných skupinách fungovat dobře, u některých je předpoklad, že pro ně samostatné bydlení v komunitě není vhodným řešením.

V jižní části kraje takové děti soudy nejčastěji umísťují do DD v Horní Plané, v severní části kraje pak často do DD Radenín. Jedná se o kapacitně největší zařízení, která díky tomu, že mají velkou budovu, kde se koncentruje hodně dětí, a tudíž i vychovatelů a dalšího personálu, jsou schopna excesy takovýchto dětí alespoň částečně zvládat. Ovšem vždy se tak děje na úkor dětí ostatních, které mohou v takovémto prostředí cítit strach ze svých spolučovanců a nedostatek pozornosti vychovatelů. Ti často spíše hlídají ty „rizikové“ místo toho, aby měli čas věnovat se všem „svým“ dětem. Vysoká koncentrace dětí s psychiatrickými poruchami, závažnými poruchami chování apod. hrubě narušuje chod rodinných skupin. Negativní vzorce chování se zde rychle šíří. Přestože se jedná o velká zařízení s dostatkem prostoru, mohou zde děti cítit nedostatek soukromí a vysokou míru organizovanosti a dohledu.

S řešením tohoto palčivého problému by mohla pomoci transformace DD. Kraj by mohl začlenit jednotlivé skupiny více do běžných komunit a zvýšit tak jejich samostatnost, následně uvolněnou kapacitu nabídnout MŠMT k navýšení kapacit stávajícího DDŠ. Jinak bude muset kraj i nadále co nejlépe suplovat zařízení, která zde kapacitně chybějí, tzn. DDŠ. V Horní Plané a Radeníně by se v takovém případě dál koncentrovaly děti se závažnými poruchami chování a psychiatrickými diagnózami. Vzhledem k tomu, že se ale jedná o DD, a nikoliv DDŠ, bude nutné tato zařízení personálně posílit (etoped, psycholog, asistent pedagoga), a i přesto se nebude jednat o vhodné řešení problému.

Zahájením transformace dětských domovů (dále jen DD) Jihočeský kraj aktivně přistoupí k naplňování strategických a legislativních dokumentů v oblasti péče o ohrožené děti na národní i mezinárodní úrovni a současně zareaguje na poznatky z praxe a moderní přístupy k péči o odebrané děti. Jedná se o postupné kroky, prostřednictvím kterých může Jihočeský kraj ze své úrovně reálně ovlivnit život dětí v ústavní výchově na svém území.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy popsalo v Národní strategii **primární prevence rizikového chování** dětí a mládeže 2019–2027 problematiku primární prevence ve školách a školských zařízeních. Konkrétní formy rizikového chování a prevence jim věnovaná jsou blíže popsány v metodických doporučeních. Stěžejním partnerem ve školách při preventivních aktivitách či v případech řešení rizikového chování jsou školní metodici prevence, kteří zde působí podle § 7 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských pracovištích. Vyhláška zároveň definuje činnost školního poradenského pracoviště včetně pozic, které na tomto pracovišti působí. Zároveň definuje standardní činnosti školního metodika prevence.

Dle Tematické zprávy ČŠI většina škol (ZŠ a SŠ) naplňuje formální požadavky v oblasti prevence rizikového chování, tj. má zpracovaný preventivní program, obsazenu pozici školního metodika prevence a tuto problematiku má obsazenu ve strategických dokumentech školy. Dle této zprávy 49 % metodiků na ZŠ a 66 % metodiků prevence na SŠ absolvovalo kvalifikační studium pro školní metodiky prevence. Ve většině případů je tato pozice kumulována s dalšími odbornými pozicemi ve škole – např. s třídním učitelem, výchovným poradcem, ředitelem školy, zástupcem ředitele školy apod. Jihočeský kraj patří ke krajům, kde můžeme najít menší podíl škol, v nichž pedagogičtí pracovníci vykonávají činnost školního metodika prevence.³⁵

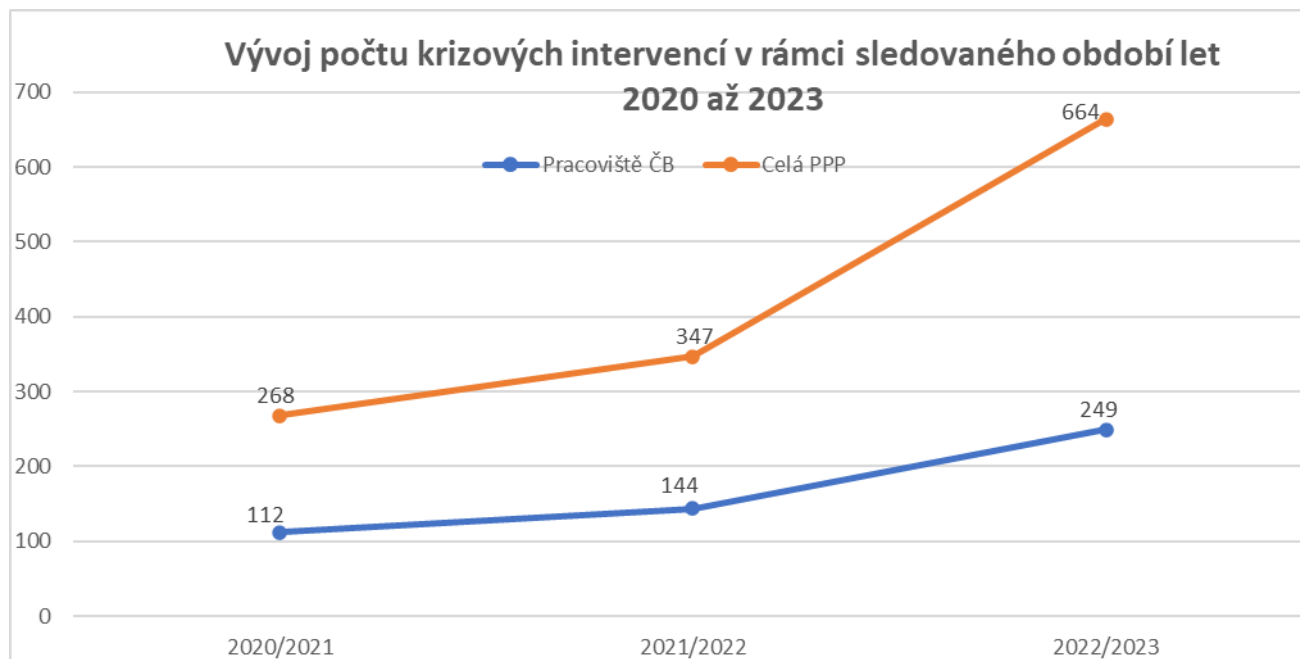
V posledních třech letech byla alespoň jednou mezi žáky řešena šikana v 57 % základních a 63 % středních škol. V případně základních škol se ve srovnání se zjišťováním z roku 2015/2016 jedná o nárůst o 10 p. b., u středních škol o necelé 3 p. b. Za vyšším podílem škol nemusí stát jen nárůst počtu případů šikany, ale i větší schopnost škol agresivní chování identifikovat, řešit a tím pádem i vykazovat. K nejčastějším formám šikany mezi žáky se řadí verbální šikana a kyberšikana (častěji na SŠ než na ZŠ). Již v menší míře bylo na školách v rámci šikany řešeno ničení nebo krádež cizího majetku, fyzické napadení nebo pasivní agrese. Kromě šikany mezi žáky byla na školách řešena i šikana žáka vůči učiteli, na ZŠ i SŠ se jedná o 7 % škol. Žáci nejčastěji napadají učitele verbálně, v kyberprostoru nebo volí pasivní prostředky, jako je ignorování. Ve srovnání s rokem 2015/2016, kdy byla evidována jen v jednotkách případů, došlo k nárůstu, za kterým může být větší pozornost, jež školy problematice věnují.³⁶

³⁵ SPITZEROVÁ, *Hodnocení rizikového chování žáků základních a středních škol se zaměřením na oblast kyberšikany*, ČŠI, 2023, str. 10.

³⁶ Dtto

Z údajů Pedagogicko-psychologické poradny v Českých Budějovicích vyplývá, že v průběhu tří let významně narostl počet krizových intervencí, které PPP řešila: z 267 ve školním roce 2020/2021 na 664 ve školním roce 2022/2023, tedy téměř 2,5krát.

Graf 6 Vývoj počtu krizových intervencí v rámci sledovaného období let 2020 až 2023

Zdroj: Vlastní data Pedagogicko-psychologické poradny České Budějovice

G. INOVACE VE VZDĚLÁVÁNÍ, SYSTÉMOVÁ PODPORA A ŘÍZENÍ ŠKOL

Od ledna 2020 byl spuštěn nový systém financování regionálního školství, kterému předcházela masivní vzdělávací kampaň zaměřená nejen na ředitele škol, ale i na úředníky obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů. Účelem změny financování regionálního školství u krajských, obecních a svazkových škol bylo především otevření prostoru pro zvýšení kvality poskytovaného vzdělávání, posílení některých oblastí (nepedagogická práce, překryvy učitelů v mateřských školách, vyšší míra dělení hodin na základních a středních školách) a odstranění mezikrajových rozdílů.

Ukazuje se, že některým ředitelům a učitelům škol na všech stupních vzdělávání chybí větší opora ze strany zřizovatelů škol (např. pro další vzdělávání, pro řešení problémů zejména ve strukturálně postižených regionech atd). Řešením může být např. lepší spolupráce obcí a koordinace ze strany krajů či nabízení dalších forem podpory školám, zejména u nepedagogických činností.

V oblasti poskytování metodické podpory ředitelům i dalším členům vedení škol a zřizovatelům škol při plnění jejich zřizovatelské role se stal výrazným prvkem Střední článek podpory pilotovaný v regionech Semily a Svitavy (2021–2023). Od ledna 2023 se připojil k pilotáži i Karlovarský kraj. Střední článek se podílel také na zajištění telefonické linky pomoci v souvislosti s pandemií covid-19 v oblasti školství a informační linky k Ukrajině. Pro rozšíření podpory vedení škol a zřizovatelů středního článku na území celé České republiky připravilo MŠMT individuální projekt systémový z OP JAK.

MŠMT v roce 2022 vytvořilo model systémového ukotvení pozic speciálních pedagogů a školních psychologů tak, aby alespoň na částečný úvazek mohli působit v každé základní škole v ČR. Model bude do roku 2024 financován a ověřován prostřednictvím šablon z OP JAK.

V roce 2020 MŠMT spustilo metodický portál Edu.cz, který se osvědčil zejména při zajištění podpory školám a školským zařízením v období pandemie covid-19 i v souvislosti s migrací z Ukrajiny.

Rovněž probíhala tvorba funkčního prostředí eEDU a nová elektronizace vybraných registrů (rejstřík škol a školských zařízení, registr školských právnických osob a registr vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů).

V předcházejících letech se pro rozvoj komunikace a spolupráce osvědčila setkávání nejrůznějších platforem sloužících k síťování škol, školských zařízení a dalších aktérů ve vzdělávání a také jako možnost výměny zkušeností, která je pro rozvoj inovací ve vzdělávání nezbytná. Platformy se setkávaly v rámci projektu KAP, jednalo se o pracovní týmy s různým tematickým zaměřením, dále Pracovní skupina Vzdělávání, odborné pedagogické platformy.

Zásadním posunem se od 1. 1. 2024 stala digitalizace přijímacího řízení na SŠ, která by měla zajistit podání přihlášek plně elektronicky, navýšení počtu přihlášek, prioritní seřazení škol na přihlášce a snazší přístup k informacím o přijetí.

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Základní umělecké vzdělávání je v JČK rovnoměrně rozmístěno, a tudíž je dobře dostupné většině žáků, kteří o něj mají zájem, nevyjímaje ani děti ze sociálně slabších rodin. V rejstříku škol a školských zařízení je v JČK zařazeno 41 ZUŠ, z toho je 22 škol zřizovaných krajem, 9 škol zřizovaných obcemi, 9 škol zřizovaných soukromými subjekty a 1 škola církevní. Ve školním roce 2023/2024 navštěvuje ZUŠ celkem 14 965 žáků. Ve školním roce 2023/2024 tvořila kapacita jihočeských ZUŠ celkem 17 % z populace ve věku 6–18 let. Celková kapacita základních uměleckých škol je 15 606 míst, je využita téměř na 96 %.

Pedagogická práce v základním uměleckém školství je financována prostřednictvím oborových normativů na žáka stanovených centrálně MŠMT.

V zájmu žáků o umělecké obory dlouhodobě výrazně převažuje hudební obor – individuální výuka, poté výtvarný obor, taneční obor, literárně-dramatický obor a kolektivní výuka hudebního oboru.

JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

S výukou cizího jazyka mají děti možnost setkat se již v předškolním věku při výuce v mateřské škole. Některé mateřské školy nabízejí výuku základů cizího jazyka, avšak tato výuka zpravidla nemá další návaznost na základních školách. Cizí jazyk je na základních školách povinně vyučován od 3. do 9. ročníku, i když některé školy začínají s přípravou na jazykové vzdělávání již od 1. třídy. Nejpozději v 8. ročníku základní školy se žáci setkávají s povinnou výukou druhého cizího jazyka.

Ve středních školách v JČK je vyučován převážně anglický jazyk – 95 % žáků, dále německý jazyk – 51 % žáků, španělský jazyk – 5,5 % žáků, francouzský jazyk – 2,5 % žáků, latinský jazyk – 2,3 % žáků, ruský jazyk – 1,7 % žáků a italský jazyk – 0,1 % žáků.

Ke zvýšení úrovně výuky cizích jazyků na školách přispěla realizace projektů v rámci programů Erasmus+, programů přeshraniční spolupráce s Bavorskem a Rakouskem, Dispozičního fondu, Fondu malých projektů atd. Řada škol realizuje jazykové pobyty nebo zahraniční stáže s pomocí svých partnerských škol v zahraničí nebo jiných subjektů.

K rozvoji jazykových kompetencí žáků napomáhají kromě výuky předmětů v cizím jazyce také Britské a Goethe centrum, obě při Jihočeské univerzitě. Výuka předmětů v cizím jazyce probíhá jednak na dvojjazyčných školách (GY PdC, Tábor a Biskupském GY J. N. Neumanna, ČB), jednak na školách, kde je zařazena výuka některých předmětů v cizím jazyce – GY, Písek ve francouzském jazyce, GY ČK v anglickém jazyce a Biskupské GY J. N. Neumanna v anglickém a německém jazyce.

Jazykové vzdělávání v jednoletých kurzech cizích jazyků v denním studiu realizovaly kromě jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky (JŠ s právem SJZ) také soukromé JŠ splňující podmínky pro zápis do přílohy vyhlášky o dalším studiu. Ve školním roce 2023/2024 bylo v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno 9 JŠ s právem SJZ, které poskytovaly výuku cizích jazyků podle § 110 školského zákona a vyhlášky o JŠ s právem SJZ.

Školy a školská zařízení, jejichž zřizovatelem je Jihočeský kraj, spolupracují dlouhodobě především se sousedními státy, a to se Spolkovou republikou Německo, resp. vládním obvodem Dolní Bavorsko, a se dvěma spolkovými zeměmi Rakouské republiky, Horní a Dolní Rakousko. Hospodářský a sociální rozvoj v Německu, Rakousku a Čechách již řadu let není vymezen hranicemi a přeshraniční regiony se navzájem přiblížily a začaly spolupracovat na projektech v oblasti hospodářství, sociální sféry a vzdělávání. Úzká spolupráce Jihočeského kraje v oblasti školství je realizována především s těmito regiony. Podporu společných příhraničních aktivit v tomto prostoru nabízí také Evropský region Dunaj – Vltava vzniklý v roce 2012. Jde o společenství 7 regionů 3 zemí, jež pracují na společných projektech v oblasti vzdělávání, turismu, dopravy a hospodářství. Nejpočetnější kontakty se zahraničními institucemi probíhají v rámci EU, spolupráce škol se však zaměřuje také na nečlenské státy EU, jakými jsou Norsko, Turecko, USA a další.

Důležitými zdroji pro financování škol a školských zařízení v oblasti zahraniční spolupráce jsou mj. mezinárodní programy EU a programy přeshraniční spolupráce. Ve školním roce 2022/2023 se v JČK zúčastnilo nějaké formy zahraniční spolupráce více než 30 škol. Jednalo se o výměnné a studijní pobyty žáků a pedagogů, stáže, exkurze apod.

Finanční podporu spolupráce s rakouskými partnery umožňuje školám např. Program spolupráce INTERREG V-A Rakousko – ČR 2014–2020, který je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR). Díky tomuto programu se např. realizoval projekt Utváření profesní flexibility v oblasti ekonomiky pomocí cvičné firmy na VOŠ, SŠ, COP, Sezimovo Ústí nebo projekt 30 let partnerství škol ve svobodné Evropě na Gymnázium V. Nováka, Jindřichův Hradec. V dalším programovém období byl 31. 3. 2023 otevřen přeshraniční program Interreg Rakousko – Česko 2021–2027 pro příjem žádostí, jehož alokace činí téměř 87 milionů EUR. V rámci KA 1 bylo v roce 2023 podáno 32 žádostí, schváleno bylo 19 žádostí. V rámci KA 2 bylo podáno 6 žádostí, schváleny byly 2 žádosti.

Dalším zdrojem finanční pomoci je Program přeshraniční spolupráce ČR – Svobodný stát Bavorsko 2014–2020. V září 2022 byl zahájen příjem žádostí v programu INTERREG Bavorsko – Česko 2021–2027, který během sedmi let poskytne téměř 100 milionů EUR. Euregio Bayerischer Wald – Böhmerwald – Unterer Inn koordinuje projekt Gastschuljahr, do kterého jsou zapojena některá jihočeská gymnázia, jejichž žáci a žákyně mají možnost studovat jeden školní rok na vybraném bavorském gymnáziu. Projektu se účastní např. Gymnázium Prachatice, Gymnázium J. V. Jirsíka ČB, Gymnázium Vimperk.

Školy se často zapojují do aktivit a akcí vyhlašovaných Domem zahraniční spolupráce, který v rámci vzdělávacího programu Erasmus+ umožňuje školám všech typů spolupráci se státy EU a členskými státy Evropského hospodářského prostoru. Celkem bylo v roce 2023 v rámci tohoto programu realizováno 31 projektů s celkovým příspěvkem 1 659 288 EUR. Školy rovněž spolupracují se zahraničím v rámci projektů eTwinning nebo dalších operačních programů.

OŠMT také pravidelně upozorňuje školy zřizované Jihočeským krajem na nové možnosti projektové spolupráce v rámci EU i mimo EU a vyhledává na základě svých zahraničních kontaktů zájemcům o spolupráci adekvátní partnery.

ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Zájmové vzdělávání hraje důležitou roli v osobním rozvoji a obohacuje život jednotlivců mimo formální školní kontext. Od formálního vzdělávání se odlišuje několika klíčovými prvky: dobrovolnost, neformálnost, flexibilita, zaměření na zájmy, praktický přístup, různorodost forem, inovativní a kreativní přístup, společenský aspekt, celoživotní učení. Zájmové vzdělávání probíhá ve školských zařízeních – střediska volného času (domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností), školní kluby a školní družiny.

Domy dětí a mládeže

Domy dětí a mládeže v JČK nabízejí velké množství volnočasových programů, které dávají dětem, dospělým i seniorům hodně příležitostí k tomu, aby mohli smysluplně a aktivně trávit volný čas. Domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností neposkytují žádný stupeň vzdělání, ale pomáhají předcházet sociálně-patologickým jevům ve společnosti, pozitivně socializují mladého člověka, utvářejí osobnost. Ve školním roce 2023/2024 působí na území JČK 11 domů dětí a mládeže (DDM), z toho Jihočeský kraj zřizoval 8 DDM: České Budějovice, Český Krumlov (odloučené pracoviště Kaplice), Písek (odloučené pracoviště Milevsko), Strakonice (odloučené pracoviště Vodňany), Jindřichův Hradec (odloučená pracoviště Dačice a Třeboň), Prachatice (odloučená pracoviště Vimperk, Volary, Netolice a CEV Dřípatka), Tábor (odloučená pracoviště Veselí nad Lužnicí a Soběslav) a Blatná. Kromě vyjmenovaných DDM zřizovaných Jihočeským krajem měly děti i mládež možnost zapojit se do práce DDM v Týně nad Vltavou (zřizovatel obec), v Salesiánském středisku mládeže v Českých Budějovicích a na Biskupském gymnáziu J. V. Neumanna a Církevní ZŠ v Českých Budějovicích (zřizovatel církev). Řadu volnočasových aktivit nabízela i stanice zájmových činností – Dětské centrum Arpida v Českých Budějovicích (soukromý subjekt). Ve školním roce 2023/2024 se do pravidelných činností DDM JČK zapojilo 12 541 účastníků.

DDM jsou financovány vícezdrojově. Příspěvky od zřizovatele, úplata za vzdělávání, státní rozpočet, sponzoring a fondy EU. Pravidla pro financování středisek volného času ze státního rozpočtu se od ledna 2023 změnila. Ve střediscích volného času se financování odvíjí od počtu přihlášených účastníků do pravidelných kroužků či na tábory.

Školní družiny a školní kluby

Poskytují bezpečné a podpůrné prostředí pro děti po ukončení školního dne, zatímco rodiče ještě pracují. Poskytují prostředí, kde si žáci mohou odpočinout, relaxovat a také získat pomoc s domácími úkoly nebo učením. Nabízejí různé aktivity a programy, které rozvíjejí dovednosti, jako jsou komunikační schopnosti, týmová spolupráce a řešení problémů. Nabízejí širokou škálu aktivit, včetně sportu, uměleckých projektů, her a dalších, aby pokryly různé zájmy studentů. Záleží

na konkrétní škole a komunitě, jaké aktivity a cíle budou prioritou pro školní družinu a klub. Tyto organizace hrají klíčovou roli v podpoře rozvoje dětí a žáků mimo standardní učební hodiny a mohou vytvářet nezapomenutelné zážitky a dovednosti, které si žáci s sebou ponесou po celý život.

Na území JČK je ve školním roce 2023/2024 264 školních družin, do kterých dochází celkem 21 779 žáků, a 46 školních klubů, do kterých dochází celkem 1 452 žáků. Z celkového počtu družin je 224 zřizovaných obcemi, 16 ŠD je krajských, 4 církevní a 20 soukromých. Ze 46 školních klubů je 34 zřizovaných obcemi, 4 jsou krajské, 3 církevní a 5 soukromých. ŠD a ŠK plní také významnou úlohu při přípravě žáka na vyučování. Převážná většina školních družin a školních klubů je zřizována obcemi, protože jsou součástí základních škol. U těchto školských zařízení zřizovaných obcemi nemá kraj zásadní vliv na jejich zřizování či rušení.

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Celoživotní vzdělávání se stává nevyhnutelným požadavkem na jedince v dynamicky se měnícím světě. Další vzdělávání představuje způsob pro vyrovnání současných a budoucích společenských, ekonomických a environmentálních změn včetně transformace profesí. Proto je podstatné člověku umožnit kdykoliv do systému učení znovu vstoupit.

Na základě dotazníkového šetření pro SŠ a VOŠ bylo zjištěno, že více než dvě pětiny škol v Jihočeském kraji realizují další vzdělávání pedagogů a více než třetina škol organizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost. V této oblasti se školy zaměřují především na další vzdělávání pedagogů (44 %), v rámci typů škol dosahuje největší důležitosti u gymnázií, kdy se jim věnuje 50 % gymnázií, 48 % SOU a 46 % SOŠ. SOU se dále orientují na přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (42 %), SOŠ zase na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (44 %). Dále školy organizují vzdělávací programy pro veřejnost (35 %), do této činnosti se nově zapojují také gymnázia, lycea a konzervatoře.³⁷

Jihočeské školy identifikují jako důležitý rozvoj dalšího vzdělávání v rámci výuky, přičemž hlavní aktivitou je realizace zájmové/občanské/seniorské výuky (jazyky, adaptační kurzy a ČJ pro cizince, ICT, keramika apod.; 32 %). V rámci spolupráce pedagogických pracovníků a rozvoje dalšího vzdělávání by nejčastěji přivítaly tvorbu, revizi, inovace, aktualizace obsahu programů dalšího vzdělávání ve spolupráci se zaměstnavateli. Zároveň školy vidí potřebu ve školení pro koordinátora a tým v oblasti vzdělávání dospělých (marketing, NSK, zákon č. 179/2006 Sb., problematika výběrových řízení apod.; 13 %).³⁸

Školy v této oblasti narážejí na malý zájem dospělých o další vzdělávání (53 %), nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (45 %), více než třetina škol poukazuje na administrativu spojenou se získáním akreditace a na zapojení nízkého počtu odborníků z mimoškolního prostředí (42 %, především SOŠ). Školy mají zájem o přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (48 %). Více než třetina škol by ocenila zlepšení ICT a stáže lektorů a pracovníků školy ve firmách. SOU by nejvíce ocenila zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik.³⁹

³⁷ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji*, 2021, str. 55–59.

³⁸ Dtto

³⁹ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji*, 2021, str. 59–64.

KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

Ve školství se kariérové poradenství provádí formou individuálních nebo skupinových konzultací, testování, poskytování informačních materiálů, realizací workshopů, exkurzí nebo stáží. Jihočeský kraj je jedním z regionů v České republice, který podporuje kvalitu a dostupnost kariérového poradenství pro všechny úrovně vzdělání. Kraj spolupracuje s Jihočeskou hospodářskou komorou (JHK), která nabízí odborné školení, metodickou pomoc a zprostředkování kontaktů s potenciálními zaměstnavateli pro výchovné a kariérové poradce. Tímto způsobem se zvyšuje efektivita a relevance kariérového poradenství pro potřeby současného i budoucího trhu práce.

Dominantní v rámci podpory sledovaných oblastí je personální podpora, v níž se školy zaměřují na vytvoření týmu, který by spolupracoval na rozvoji kariérového poradenství (44 %) a dále na zajištění kariérového poradce (21 %) a výchovného poradce (16 %). Dále školy často preferují rozvoj kariérového poradenství nad rámec výuky a spolupráci pedagogických pracovníků. Aktivitou s největším zastoupením (32 %), která souvisí s rozvojem kariérového poradenství nad rámec výuky, je práce s žáky oborů s vysokým podílem předčasných odchodů ze vzdělávání (konzultace, doučování, zlepšování dovedností, spolupráce s rodinou). Školy relativně často rozvíjejí individuální poradenství (diagnostika, informace, kariérová orientace, sebereflexe, plánování a rozhodování, 23 %). Nejdůležitější mezi aktivitami souvisejícími s podporou spolupráce pedagogických pracovníků a rozvíjením kariérového poradenství je kariérová orientace žáků (21 %) a prevence předčasných odchodů a monitoring a identifikace žáků (17 %). V JČK jsou v rámci aktivit souvisejících s rozvojem kariérového poradenství ve výuce nejvíce žádané exkurze na technická pracoviště v ČR i zahraničí (školy, zaměstnavatelé, výzkumná centra aj.).⁴⁰

Z dat Analýzy potřeb na školách v Jihočeském kraji dále vyplývá, že v aktivitách souvisejících s rozvojem a školením pedagogických pracovníků se školy v JČK dále významně zabývají vzděláváním pedagogických pracovníků v kariérovém poradenství (35 %). Školy se potýkají s malým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (52 %), s nízkými časovými dotacemi poradců pro poskytování služeb kariérového poradenství (41 %), nezájmem zaměstnavatelů (33 %) a nedostatkem finančních prostředků pro zajištění kariérového poradenství (31 %).⁴¹

V porovnání s ostatními kraji zaznamenal JČK jeden z nejvyšších podílů škol (88 %) u opatření pro spolupráci se zaměstnavateli, personalisty a odborníky. Naopak nejméně škol akcentovalo potřebu vzdělávání v kariérovém poradenství (44 %)⁴², což zřejmě také souvisí s nabídkou kurzů v rámci realizovaných projektů IKAP a možností využití šablon: šablonu Kariérový poradce si v Jihočeském kraji zvolilo 24 základních a 42 středních škol.

V projektu Implementace krajského akčního plánu I vzniklo Asistenční centrum Impuls pro kariéru a praxi, které ve své činnosti pokračuje i po ukončení navazujícího projektu IKAP III. Díky těmto projektům a nabídce šablon se zvýšil podíl škol, které průběžně vzdělávají pedagogy v oblasti kariérového poradenství, poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky. Podporu kariérového poradenství identifikoval Jihočeský kraj v rámci projektu KAP jako jednu z priorit, v navazujícím implementačním projektu IKAP III byly realizovány aktivity, jejichž cílem bylo zajištění funkčního systému kariérového poradenství na školách, který obsáhne jak informační a vzdělávací, tak poradenskou oblast kariérového poradenství včetně poskytnutí aplikace pro zájmové testování žáků a mentoring pro kariérové poradce. V letech 2021 až 2023 se tak uskutečnilo 528 workshopů pro žáky základních a středních škol, 5 setkání odborné platformy a rovněž individuální poradenství kariérovým a výchovným poradcům přímo na ZŠ formou osobních konzultací nad rámec běžné výuky.

V následujících grafech jsou uvedeny průměrné podíly žáků, kteří v období 2019/20–2022/23 nedokončili základní vzdělání, resp. podíl žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku dříve než v 9. ročníku ze všech žáků, kteří v daném roce ukončili povinnou školní docházku. Data jsou uváděna za Jihočeský kraj celkově a podle jednotlivých ORP. Z grafů vyplývá, že Jihočeský kraj je jako celek o 0,8 p. b. nad průměrem ČR, což je 14 ze 17 ORP.

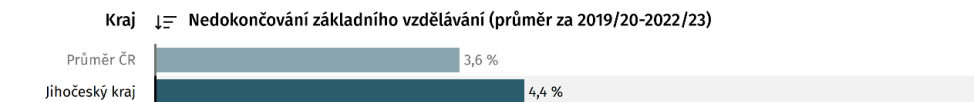
⁴⁰ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji*, 2021, str. 14–18.

⁴¹ Dtto

⁴² NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Analýza potřeb na školách III. vlna – mezikrajová komparační studie*, 2021, str. 28.

Graf 7 Podíl žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku dříve než v 9. ročníku ze všech žáků, kteří v daném roce ukončili povinnou školní docházku

Nedokončování základního vzdělávání (průměr za 2019/20-2022/23) po krajích, pouze Jihočeský kraj

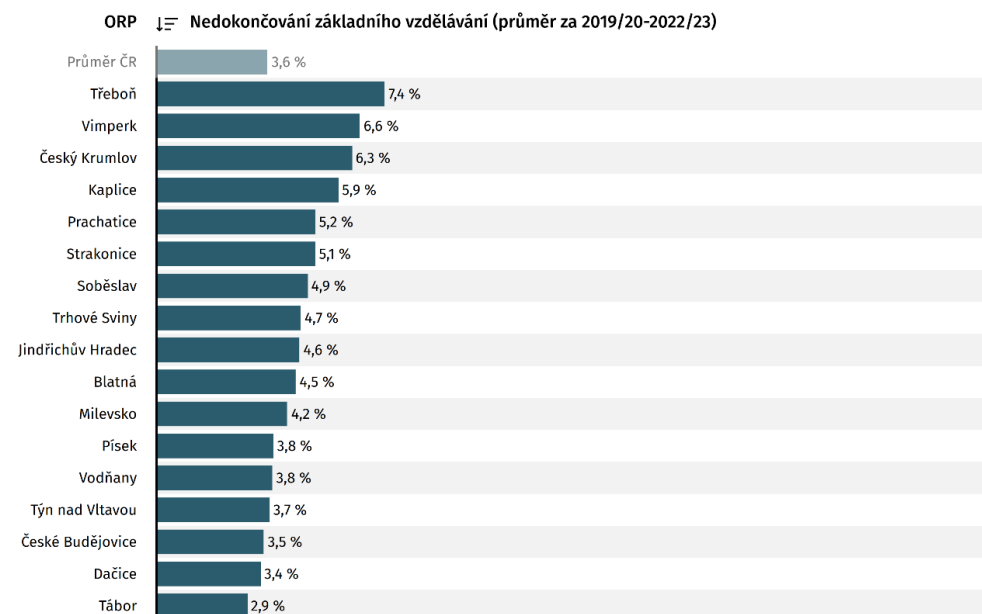

Zdroj dat: MŠMT

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Graf 8 Podíl žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku dříve než v 9. ročníku ze všech žáků, kteří v daném roce ukončili povinnou školní docházku, jednotlivá ORP

Nedokončování základního vzdělávání (průměr za 2019/20-2022/23) po ORP, pouze Jihočeský kraj

Zdroj dat: MŠMT

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

DIGITÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Vzhledem k postupující digitalizaci a robotizaci odvětví urychlené pandemií covid-19 se jedním ze zásadních celosvětových trendů stala digitalizace vzdělávání a rozličné formy on-line vzdělávání a zvýšená potřeba přístupu k digitálním zařízením, internetu i potřeba osvojit si dovednosti spojené s používáním digitálních zařízení. Tento trend bude i nadále pokračovat. Zároveň je však třeba se vyrovnávat s problémem s tím spojeným, tzv. digitální propastí – tedy znevýhodněním pro ty, kteří nemají k digitálním technologiím přístup nebo nemají kompetence k jejich využívání. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) zdůrazňuje v nadcházejícím období nutnost investovat do účinných politik v oblasti vzdělávání a dovedností se zvláště zaměřením na zvyšování kvalifikace, na rekvalifikaci a také na prohlubování digitálních dovedností. Zároveň je nutné adekvátně reagovat na priority a cíle na evropské úrovni v kontextu jejich naplňování členskými státy (viz Akční plán digitálního vzdělávání 2021–2027, Evropská digitální dekáda), a to i ve vazbě na usnesení Evropského parlamentu o utváření politiky digitálního vzdělávání. Nutnou podmínkou je zajištění univerzálního přístupu k digitálním technologiím, celoživotní vzdělávání v této oblasti a řešení digitálních nerovností.

S nárůstem využívání digitálních nástrojů souvisí i zvýšený zájem o oblast umělé inteligence a strojového učení a rozvoj algoritmů schopných vyznat se v narůstajícím množství dat (tzv. big data). Jejich využití ve vzdělávání bychom mohli vidět jako jeden z možných dalších trendů. Umělá inteligence už nyní ovlivňuje celou řadu oblastí a automatizuje procesy. V blízké budoucnosti je možné očekávat další nárůst schopností umělé inteligence a její rostoucí vliv na celou řadu odvětví. To ovlivní především potřebné dovednosti a kompetence nutné k uplatnění se na pracovním trhu. Umělá inteligence bude též vstupovat do oblasti vzdělávání, kde má potenciál pomáhat pedagogům s individualizací výuky, přípravou materiálů, vyhodnocováním testů a celou řadou dalších úkolů. Zásadní bude rozvoj umělé inteligence důsledně sledovat a aplikovat její prakticky ve vzdělávání tam, kde může sloužit jako podpora pro pedagogy i žáky.⁴³ Stejně jako v jiných odvětvích je třeba přistupovat k umělé inteligenci obezřetně a důsledně vyhodnocovat její dopady na společnost a případný vznik nových nerovností. Stejně jako u digitálních technologií je třeba dbát na to, aby umělá inteligence nerovnosti ve společnosti dále neprohlubovala a aby k ní měli přístup všichni občané. Zároveň bude třeba dbát na etický rozměr umělé inteligence obecně. V oblasti výzkumu a vývoje je třeba tuto technologii akcentovat, především pro její potenciál zcela transformovat ekonomiku, ale i další oblasti života.

K tomu, abychom dokázali plně využít pomoci digitálních technologií, potřebujeme dostatečnou úroveň digitálních kompetencí. Digitální kompetence patří mezi klíčové kompetence a jsou dnes nutnou podmínkou poznávání vůbec. Jejich rozvoj a využívání by tedy mělo být běžnou součástí výuky. Informace k úrovni některých digitálních kompetencí žáků a studentů jsou uvedeny v tiskové zprávě České společnosti pro kybernetiku a informatiku.⁴⁴

- 60 % absolventů českých středních škol neumí efektivně pracovat s textovými dokumenty,
- 45 % netuší, jak pracovat s daty v jednoduchých databázích a jak z nich dostat potřebné informace,
- 42 % mladých lidí nemá ponětí, k čemu by se mohla hodit technologie hromadné korespondence,
- 39 % neumí nastavit požadovanou oblast tisku při tisku tabulek,
- 37 % v podstatě nedokáže smysluplně používat tabulkové procesory (což je aktuálně jedna z nejžádanějších digitálních kompetencí na světě),
- 31 % nedokáže nastavit nebo bezpečně používat webový prohlížeč,
- 28 % mladých lidí neví, jak správně naložit s nakaženými nebo podezřelými soubory,
- 25 % absolventů škol podceňuje bezpečnostní pravidla pro připojování do počítačových sítí,
- 21 % neumí produktivně pracovat s elektronickou poštou, zejména v prostředí plnohodnotných poštovních klientů,
- 16 % mladých uživatelů digitálních technologií buď špatně, nebo vůbec nezalohuje své dokumenty a svá data,
- 7 % nedodrжуje elementární bezpečnostní pravidla pro tvorbu a používání hesel.

Oblast digitálních kompetencí je široká – zahrnuje informační a datovou gramotnost, komunikaci a spolupráci, mediální gramotnost, tvorbu digitálního obsahu (včetně programování), bezpečnost (včetně schopnosti snadno se pohybovat v digitálním prostředí a kompetencí souvisejících s kybernetickou bezpečností), otázky související s duševním vlastnictvím, řešení problémů a kritické myšlení.⁴⁵ V České republice došlo během distanční výuky (2020–2022) k výraznému zlepšení digitálních kompetencí pedagogických pracovníků, stejně tak i dětí a žáků. Proběhla revize kurikula v oblasti informatiky a digitálních kompetencí doprovázená výraznou metodickou podporou. MŠMT poskytlo školám finanční prostředky z Národního plánu obnovy na digitalizaci. Školám byly poskytnuty prostředky na podporu digitálních kompetencí a digitálního vzdělávání dětí, žáků a pedagogů také prostřednictvím projektů Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV), podpora dále pokračuje i prostřednictvím OP JAK.⁴⁶

Podporu rozvoje digitálních kompetencí identifikoval Jihočeský kraj v rámci projektu KAP jako jednu z priorit, v navazujícím implementačním projektu IKAP II bylo v letech 2021 až 2023 Jihočeskou hospodářskou komorou realizováno 256 workshopů, při nichž bylo podpořeno 3 162 osob, 5 setkání odborné platformy a soutěž digitalizace. JHK rovněž realizovala další aktivity jako např. projekt ITEX – IT experti pro budoucnost, DIGI den, Kyberkomiks, Kyberpohádky a další, v roce 2024 se stala partnerem pro národní finále Soutěže v kybernetické bezpečnosti.

Školy se nejvíce věnují využití ICT i v jiných předmětech než informatických (89 %), motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (87 %, u gymnázií 100 %), podporují pedagogy v sebevzdělávání v ICT (83 %) a pedagogové sdílejí znalosti a zkušenosti (80 %). Rovněž se zvýšil zájem škol o podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe on-line u digitálních kompetencí a ICT asistenta učitele do výuky.⁴⁷

⁴³ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 30.

⁴⁴ CHÁBERA, *Co absolventi českých škol umí a co se ve škole nenaučili?*, 2023.

⁴⁵ EVROPSKÁ KOMISE, *Doporučení Rady EU o klíčových kompetencích pro celoživotní učení*, 2018.

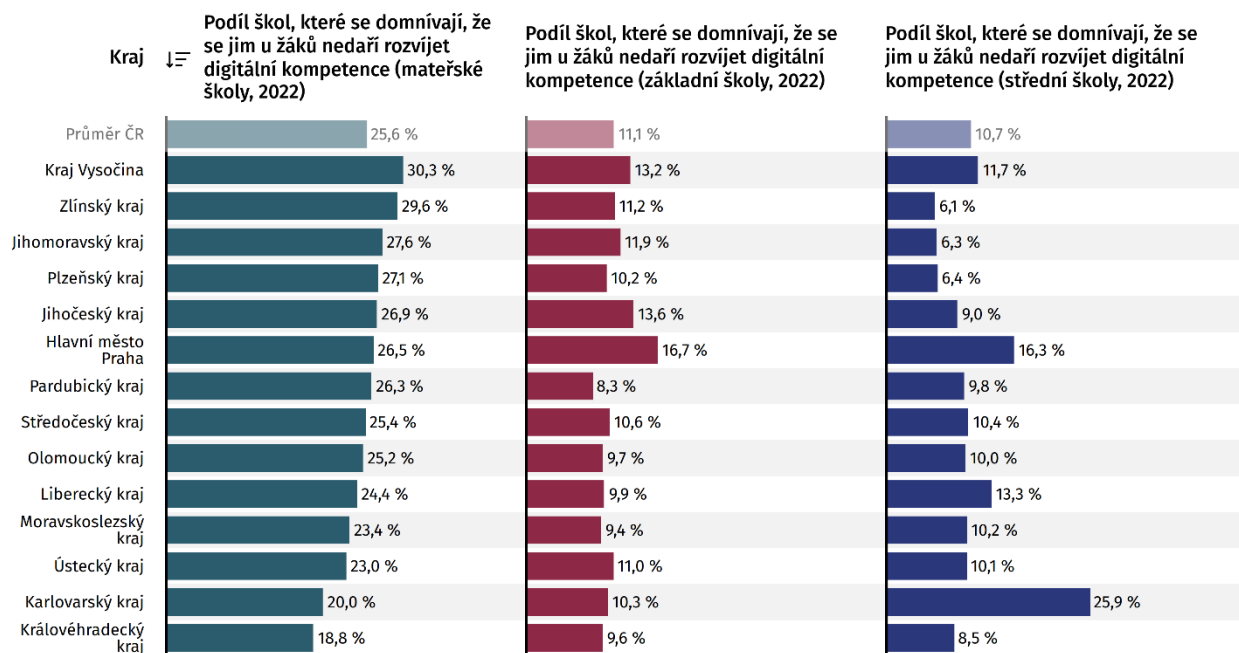
⁴⁶ MAREŠ et al., *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027*, MŠMT, 2023, str. 31.

⁴⁷ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji*, 2021, str. 112–116.

V následující tabulce je vidět podíl škol, které se v roce 2022 domnívaly, že se jim nedaří rozvíjet digitální kompetence, v porovnání v jednotlivých krajích. V Jihočeském kraji to bylo téměř 27 % MŠ, 13,6 % ZŠ a 9 % SŠ.

Podíl škol, které se domnívají, že se jim u žáků nedaří rozvíjet digitální kompetence (mateřské školy, 2022), Podíl škol, které se domnívají, že se jim u žáků nedaří rozvíjet digitální kompetence (základní školy, 2022) a Podíl škol, které se domnívají, že se jim u žáků nedaří rozvíjet digitální kompetence (střední školy, 2022) po krajích

Data ukazatelů „Podíl škol, které se domnívají, že se jim u žáků nedaří rozvíjet digitální kompetence (mateřské školy, 2022)“, „Podíl škol, které se domnívají, že se jim u žáků nedaří rozvíjet digitální kompetence (základní školy, 2022)“, „Podíl škol, které se domnívají, že se jim u žáků nedaří rozvíjet digitální kompetence (střední školy, 2022)“ pochází z projektu TIRDMSMT015 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“ zadaného MŠMT. Projekt je financován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu BETA2. Šetření realizovaly organizace PAQ Research a STEM.

Vytvořeno v DataPAQ od PAQ Research, licence CC BY-NC 4.0

Jihočeský kraj

Příloha č. 3 DZ JčK

Vzdělávání ve školách a školských zařízeních, které zřizuje Jihočeský kraj

2024

Úvod	3
A. Předškolní vzdělávání	4
B. Základní vzdělávání	5
C. Střední a vyšší odborné vzdělávání	6
Střední vzdělávání.....	6
Vyšší odborné vzdělávání.....	8
D. Podpora profesního rozvoje pedagogických a nepedagogických pracovníků	9
E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu	10
F. Prevence a náhradní výchovná péče	11
G. Inovace ve vzdělávání, systémová podpora a řízení škol	12
H. Vzdělávání v celoživotní perspektivě	13
Základní umělecké školy	13
Zájmové vzdělávání.....	13
Další vzdělávání.....	14

ÚVOD

Příloha č. 3 Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihočeského kraje (dále jen DZ JČK) je zpracována jako analýza vzdělávání ve školách a školských zařízeních, které zřizuje kraj. Příloha tak naplňuje § 2a, odst. 1, bod c) novelizované vyhlášky č. 15/2022 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv. Při zpracování analýzy byly jako zásadní zdroj využity agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol (dle vyhlášky č. 364/2005 Sb.).

Jihočeský kraj zřizuje k 1. 1. 2024 125 právnických osob (příspěvkových organizací) vykonávajících činnost škol a školských zařízení: 8 mateřských škol, 20 základních škol, 72 středních škol, 11 vyšších odborných škol, 22 základních uměleckých škol, 5 jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky (vždy při SŠ), 7 dětských domovů, 8 středisek volného času, 4 speciálně pedagogická centra, 1 pedagogicko-psychologickou poradnu, 16 školních družin a 4 školní kluby, 73 zařízení školního stravování, 1 internát, 40 domovů mládeže, 1 zařízení pro další vzdělávání pedagogů a středisko služeb školám.

A. PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Krajské mateřské školy

K 1. 9. 2023 bylo v Jihočeském kraji v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno 338 mateřských škol. Největší počet – 302 mateřských škol je zřizováno obcemi (90 %), soukromé osoby zřizují 23 mateřských škol (6,8 %), 4 mateřské školy jsou zřízeny církví (1,2 %), 8 mateřských škol zřizuje kraj (2,4 %) a 1 mateřská škola je zřízena MŠMT (0,3 %). Z celkového počtu je 11 mateřských škol speciálních, v rámci běžných mateřských škol všech zřizovatelů je zřízeno 8 speciálních tříd.

V krajských mateřských školách se ve školním roce 2023/2024 vzdělává celkem 232 dětí. Od roku 2019 počet dětí každoročně narůstá. V rejstříku škol a školských zařízení je uvedeno 8 MŠ, přičemž Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Jindřichův Hradec, Jarošovská 1125/II, má MŠ pouze při zdravotnickém zařízení.

Tabulka 1 Mateřské školy zřizované Jihočeským krajem

Mateřské školy	Počet zařízení 2023/2024	Počet dětí			
		2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Běžné	1	90	94	96	114
Speciální	6	117	118	129	118
Celkem	7	207	212	225	232

Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

Běžná mateřská škola je Mateřská škola, České Budějovice, Preslova 592/2, jedná se o firemní MŠ pro děti zaměstnanců Nemocnice České Budějovice a Krajského úřadu Jihočeského kraje. Byla založena k 1. 10. 2014. V době svého vzniku měla tři třídy, v současné době má v provozu 4 třídy a celková kapacita je 131 dětí.

Ostatní mateřské školy jsou speciální:

- Dětský domov, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Písek, Šobrova 111 (mateřská škola v zařízení byla prozatím uzavřena pro malý počet přihlašovaných dětí).
- Mateřská škola a Základní škola, Tábor, třída Čs. armády 925 – poskytuje předškolní vzdělávání dětem s mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a autismem.
- Mateřská škola pro zrakově postižené, České Budějovice, Zachariášova 5 – poskytuje předškolní vzdělávání dětem se zrakovým postižením a souběžným postižením více vadami.
- Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, České Budějovice, Štítného 3 – poskytuje předškolní vzdělávání dětem s mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami, autismem a závažnými vadami řeči.
- Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Strakonice, Plánkova 430 – poskytuje předškolní vzdělávání dětem s mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami a autismem.
- Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Trhové Sviny, Nové Město 228 – poskytuje předškolní vzdělávání dětem s mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami, autismem a závažnými vývojovými poruchami chování.

B. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Základní vzdělávání probíhá ve 224 základních školách zřizovaných obcemi, 20 ZŠ zřizovaných krajem, 2 ZŠ zřizovaných MŠMT, dále ve 4 církevních ZŠ a 23 ZŠ soukromých zřizovatelů. Z celkového počtu 273 ZŠ je jich pouze 26 samostatně zřízených pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, protože v současné době je upřednostňováno společné vzdělávání ve školách běžného vzdělávacího proudu. V 20 základních školách zřizovaných Jihočeským krajem plní ve školním roce 2023/2024 povinnou školní docházku 1 050 žáků.

Základní škola při Dětské psychiatrické nemocnici, Opařany 160, vykazuje nárůst kmenových žáků v běžné třídě (speciální školy nemohou mít běžné třídy, z pohledu školského zákona jde o běžnou školu, která smí mít a také má speciální třídy; má tedy kmenové žáky v běžné i ve speciální třídě).

Některé základní školy mají více pracovišť: např. Mateřská škola a Základní škola, Tábor, třída Čs. armády 925, v Mladé Vožici, Základní škola, Dačice, Neulingerova 108, ve Slavonicích, Základní škola praktická, Třeboň, Jiráskova 3, v Rapšachu, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Trhové Sviny, Nové Město 228, v Českých Budějovicích, Dětský domov, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Písek, Šobrova 111, v Milevsku, Střední škola řemeslná a Základní škola, Soběslav, Wilsonova 405, ve Veselí nad Lužnicí.

Tabulka 2 Základní školy zřizované Jihočeským krajem

Základní školy	Počet zařízení 2023/24 (IČO)	Vývoj počtu žáků			
		2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Běžné třídy	1	6	10	18	22
Speciální třídy	20	931	967	1 033	1 028
Celkem	20	937	977	1 051	1 050

Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

C. STŘEDNÍ A VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Od roku 2007 docházelo k postupnému snižování žáků vstupujících do středních škol (SŠ). Tento trend se zastavil a počínaje rokem 2018 se počty žáků začaly postupně zvyšovat. Z údajů o mladších věkových skupinách je zřejmé, že během následujících tří let bude celkový počet žáků středních škol přibývat, ale v dalších letech dojde opět k přechodnému mírnému poklesu.

V oblasti středoškolského vzdělávání zřizoval JČK k 1. 9. 2023 72 středních škol, což činí 79 %. V JČK zajišťovalo střední vzdělávání v regionálním školství ještě dalších 19 subjektů jiných zřizovatelů. Ve školním roce 2023/2024 navštěvovalo střední školy všech zřizovatelů v JČK celkem 29 983 žáků, krajské střední školy v JČK celkem 26 693 žáků, což je 89 %. Počet žáků v krajských školách v posledních čtyřech školních rocích postupně stoupal. Počty žáků oborů s maturitou trojnásobně převažují nad počty žáků oborů bez maturity.

Tabulka 3 Vývoj počtu žáků v SŠ zřizovaných Jihočeským krajem (v jednotlivých typech škol)

Jednotlivé typy škol	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
SŠ – SOŠ, SOU (včetně nástaveb)	17 547	18 329	19 320	20 155
SŠ – gymnázia (včetně víceletých)	6 113	6 163	6 257	6 329
SŠ – konzervatoř	155	164	153	155
SŠ – praktické školy	38	42	44	54
Celkem	23 853	24 698	25 774	26 693

Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

Tabulka 4 Vývoj počtu žáků v SŠ zřizovaných Jihočeským krajem (dle oborové struktury)

Oborová struktura	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
S maturitou (bez nástaveb)	17 385	18 026	18 629	19 300
S maturitou nástavby	689	823	828	846
S maturitou celkem	18 074	18 849	19 457	20 146
Učební obory	5 741	5 807	6 273	6 493
Žáci PrŠ a obory J	38	42	44	54
Bez maturity celkem	5 779	5 849	6 317	6 547
Celkem	23 853	24 698	25 774	26 693

Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

V následující tabulce

Tabulka 5 Počty žáků středních škol a konzervatoře v denní formě vzdělávání dle oborové struktury – školní rok 2023/2024

Skupina oborů	Zřizovatel kraj				Celkem za všechny zřizovatele	
	Obory			Celkem		
	Maturitní zkouška		Výuční list/bez výuč. listu			
	M, L (K)	L – nást.	H, E/C			
16	Ekologie a ochrana životního prostředí	258			258	258
18	Informatické obory	818			818	907
23	Strojírenství a strojírenská výroba	1 171	18	1 233	2 422	2 470

Skupina oborů		Zřizovatel kraj				Celkem za všechny zřizovatele
		Obory				
		Maturitní zkouška		Výuční list/bez výuč. listu	Celkem	
		M, L (K)	L – nást.	H, E/C		
26	Elektrotechnika, telekomunik. a výp. technika	1 175	46	779	2 000	2 000
28	Technická chemie a chemie silikátů	106		5	111	111
29	Potravinářství a potravinářská chemie	93		433	526	594
31	Textilní výroba a oděvnictví			12	12	12
33	Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	92	32	369	493	493
34	Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie	176			176	176
36	Stavebnictví, geodézie a kartografie	809	20	616	1 445	1 445
37	Doprava a spoje	256		26	282	322
39	Speciální a interdisciplinární obory	329	30	43	402	402
41	Zemědělství a lesnictví	1 103	46	969	1 118	2 157
43	Veterinářství a veterinární prevence	260			260	260
53	Zdravotnictví	1 257		193	1 450	1 450
63	Ekonomika a administrativa	1 515			1 515	1 816
64	Podnikání v oborech, odvětví		559		559	559
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus	636	51	807	1 494	1 673
66	Obchod	150		387	537	537
68	Právo, právní a veřejnosprávní činnost	209	44		253	590
69	Osobní a provozní služby	162		532	694	824
72	Publicistika, knihovnictví a informatika	86			86	86
75	Pedagogika, učitelství a sociální péče	387		61	448	448
78	Obecně odborná příprava	1 083			1 083	1 293
79	Obecná příprava (K – gymnázia)	6 329			6 329	8 141
82	Umění a užité umění	685		28	713	718
Celkem		20 957	846	6 493	28 296	29 742
Z toho „technické“ skupiny oborů		4 427	116	3 028	7 571	7 748

Zdroj: MŠMT, odbor statistiky

Vysvětlivky:

tzv. „technické“ skupiny oborů – 18, 23, 26, 28, 33, 36, 37

K – gymnázium

M, L – střední vzdělání s maturitní zkouškou

H, E – střední vzdělání s výučním listem

L – nást. – nástavbové studium ukončené maturitní zkouškou

C – střední vzdělání (praktická škola)

VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

V oblasti vyššího odborného vzdělávání působilo v Jihočeském kraji k 1. 9. 2023 celkem 15 vyšších odborných škol, z toho 11 zřizovaných krajem a 4 soukromými subjekty. Ve školním roce 2023/2024 studovalo na krajských VOŠ v JČK v denní i jiné (dálkové, kombinované) formě studia 400 studentů, což je 50 %. JČK zřizuje 11 VOŠ, všechny jsou při střední škole, ale pouze 7 z nich má studenty denního studia, 3 mají studenty pouze ve dálkovém či kombinovaném studiu (Vyšší odborná škola lesnická a Střední lesnická škola Bedřicha Schwarzenberga, Písek, Lesnická 55, Střední rybářská škola a Vyšší odborná škola vodního hospodářství a ekologie, Vodňany, Zátíší 480, Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Střední odborná škola řemesel a služeb, Strakonice, Zvolenská 934), 1 VOŠ nemá studenty žádné (Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola, Písek, Karla Čapka 402).

Tabulka 6 Vývoj počtu studentů ve vyšších odborných školách zřizovaných Jihočeským krajem (pouze denní forma vzdělávání)

VOŠ	Počet zařízení 2023/2024 (IČO)	Vývoj počtu studentů			
		2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
	11	452	445	363	400

Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

Tabulka 7 Počty studentů vyšších odborných škol v Jihočeském kraji ve školním roce 2023/2024

Název školy	Obory VOŠ	Počty studentů	
		Denní forma	Jiná forma*
SŠ a VOŠ cestov. ruchu, České Budějovice	Cestovní ruch	53	11
VOŠ, SPŠ automobilní a technická, České Budějovice	Stroj. vyr. – počítačová podpora konstruování a programování NC strojů Dignostika a servis sil. vozidel Elektrotechnika – elektromech. systémy Provoz a ekonomika dopravy	145	
SŠ zdravotnická a VOŠ zdravotnická, České Budějovice	Diplomovaná všeobecná sestra Diplomovaná dentální hygienistka Diplomovaný zubní technik	99	62
VOŠ sociální a SPgŠ, Prachatice	Sociální práce	4	18
VOŠ a SPŠ, Volyně	Tvorba nábytku a dřevěné konstrukce	65	4
VOŠ, SŠ, COP, Sezimovo Ústí	Elektrotechnika – mechatron. systémy	30	
VOŠ a střední zemědělská škola, Tábor	Péče o krajinu	4	22
VOŠ les. a Stř. lesnická šk. B. Schwarzenberga, Písek	Lesnictví		67
VOŠ, SPŠ a SOŠ řemesel a služeb, Strakonice	Řízení kvality ve stroj. výrobě a službách		39
Stř. rybářská šk. a VOŠ vodního hosp. a ekol., Vodňany	Vodní hospodářství a ekologie		15
SPŠ a VOŠ, Písek	Informační technologie		
Celkem		400	238

Zdroj: Agregované údaje ze školních matrik a dokumentace škol

* Jiná forma = dálkové vzdělávání, kombinované vzdělávání

D. PODPORA PROFESNÍHO ROZVOJE PEDAGOGICKÝCH A NEPEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

V Jihočeských školách pracuje ve školním roce 2023/2024 celkem 10 903 učitelů, ve školách zřizovaných krajem (MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ) je to celkem 3 584 učitelů a 250 ostatních pedagogů, tj. asistentů pedagoga v MŠ, ZŠ a SŠ, psychologů, trenérů a speciálních pedagogů. Jak vyplývá ze dvou následujících tabulek, postupně se zvyšoval počet pedagogů středních škol, což souvisí s nárůstem celkového počtu žáků.

Tabulka 8 Vývoj počtu učitelů v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ zřizovaných Jihočeským krajem ve školních rocích 2020/2021–2023/2024

Učitelé	Fyzické osoby				Přepočtení na plně zaměstnané			
	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Mateřská škola	34	35	35	38	32,8	33,3	33,3	35,9
Základní škola	216	258	264	255	181,4	188,1	197	203,5
SŠ a konzervatoř	2 776	2 860	2 897	3 109	2 382,1	2 466,7	2 510,8	2 613,3
VOŠ	163	195	187	182	40,8	45,1	44,7	42,6
Celkem	3 189	3 348	3 383	3 584	2 637,1	2 733,2	2 785,8	2 895,3

Tabulka 9 Vývoj počtu ostatních pedagogů ve školách zřizovaných Jihočeským krajem ve školních rocích 2020/2021–2023/2024

Ostatní pedagogové	Fyzické osoby				Přepočtení na plně zaměstnané			
	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Asist. pedagog. v MŠ	9	10	11	10	8,4	9,6	10,1	9,7
Asist. pedagog. v ZŠ	101	113	121	131	69,2	75,8	80,6	85,9
Asist. pedagog. v SŠ	61	61	73	70	48,9	48,8	62	59,2
Psychologové	10	10	12	14	5	4,8	6,8	7,5
Trenéři	25	25	23	24	13,4	15,4	14,5	15,9
Spec. pedagogové*	3	2	1	1	1,3	1,2	0,2	0,2
Celkem	209	221	241	250	146,2	155,6	174,2	178,4

Zdroj dat: výkaz o ředitelství R 13-01

*Jako speciální pedagog je v tabulce uveden pracovník, který zabezpečuje dětem, žákům či studentům se speciálními vzdělávacími potřebami speciálně pedagogickou péči, nejde o učitele, který má speciálně pedagogickou kvalifikaci a vykonává přímou vyučovací činnost.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků zajišťuje Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a Středisko služeb školám, České Budějovice, Nemanická 7 (ZVaS). Vykonává svou činnost na pracovištích v Českých Budějovicích, Jindřichově Hradci, Strakonících a Táboře a školicím a rekreačním středisku Blatnice u Mladé Vožice. Ředitelství sídlí na pracovišti v Táboře. ZVaS se skládá ze dvou zařízení – Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a Středisko služeb školám. Kromě zajištění dalšího vzdělávání poskytuje zařízení školám a školským zařízením poradenství v otázkách metodiky a řízení škol a školských zařízení a dále zprostředkovává informace o nových směrech a postupech ve vzdělávání a zajišťuje koordinaci podpůrných činností pro školy a školská zařízení. Středisko služeb školám je účelové školské zařízení, které pomáhá školám a školským zařízením při jejich činnosti, poskytuje školám a školským zařízením distribuční a metodickou pomoc včetně technické, materiálové a zprostředkovatelské.

E. ROVNÝ PŘÍSTUP A EFEKTIVNÍ PODPORA PRO VŠECHNY ŽÁKY BEZ ROZDÍLU

Jihočeský kraj zřizuje 1 pedagogicko-psychologickou poradnu se sedmi pracovišti v každém okresním městě a 4 speciálně pedagogická centra určená pro péči o děti, žáky a studenty se znevýhodněním: SPC pro vady řeči při ZŠ logopedické, Týn n. Vltavou, SPC pro mentálně postižené, souběžné postižení více vadami a autismus při MŠ, ZŠ a PrŠ, Č. Budějovice, SPC pro mentálně postižené při ZŠ a MŠ, Strakonice, SPC pro zrakově postižené při MŠ pro zrakově postižené, Č. Budějovice.

V tabulce je uveden vývoj počtu klientů v pedagogicko-psychologické poradně a v krajských speciálně pedagogických centrech ve 4 školních rocích.

Tabulka 10 Vývoj počtu klientů v ŠPZ 2019/2020–2022/2023

Školská poradenská zařízení	Vývoj počtu klientů			
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
<i>Pedagogicko-psychologická poradna</i>				
Počty klientů MŠ	1 948	2 226	3 034	3 622
Počty klientů ZŠ	4 421	6 841	9 573	9 293
Počty klientů SŠ	597	848	1 626	2 514
Počty klientů VOŠ	3	7	7	6
Ostatní (školsky nezařazení)	57	269	2	2
Celkem	7 026	10 191	14 242	15 437
<i>Speciálně pedagogické centrum</i>				
Počty klientů MŠ	877	1 311	1 265	1 293
Počty klientů ZŠ	1 816	2 115	2 275	1 975
Počty klientů SŠ	338	310	362	360
Počty klientů VOŠ	1	0	0	0
Celkem	3 032	3 736	3 902	3 628

F. PREVENCE A NÁHRADNÍ VÝCHOVNÁ PÉČE

Ústavní a ochrannou výchovu v JČK zajišťuje kromě soustavy devíti dětských domovů (z toho je 7 zřizovaných krajem, 1 zřizovaný MŠMT a 1 zařízení je soukromé) i Diagnostický ústav, dětský domov se školou, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna Homole a Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna Jindřichův Hradec (oba zřizované MŠMT).

Všechny **dětské domovy** zřizované krajem jsou v současné době plné (celková kapacita 274 dětí v 34 rodinných skupinách), přičemž každodenní poptávka po volných kapacitách ze strany OSPOD z celé České republiky je velmi vysoká, což vytváří tlak na všechny účastníky systému. Všechny dětské domovy zřizované Jihočeským krajem jsou technicky dobře zajištěné a prošly přestavbou z internátního typu na více či méně samostatné rodinné skupiny. Přes veškerou snahu vedení i zaměstnanců se ve stávajících budovách nedaří zajistit dostatečně individuální péči všem dětem dle jejich potřeb. Proto dalším krokem, který povede ke zkvalitnění péče o děti v dětských domovech, bude postupná a transformace části dětských domovů zřizovaných Jihočeským krajem. V současné době máme 274 dětí ve 34 rodinných skupinách.

Tabulka 11 Počty dětí, pracovníků a kapacity DD k 31. 1. 2023

Dětské domovy v Jihočeském kraji	Kapacita lůžek	Počet dětí	Z toho dětí s vých. pr. a záv. psychiat. diag.	Počet RS	Počet pedagog. pracovníků	Počet nepedagog. pracovníků	Sociální/zdravotní pracovník	Škola
Boršov nad Vltavou	32	32	5	4	14	7,00	1/0	ne
Zvíkovské Podhradí	24	21	1	3	14	4,40	1/0	ne
Horní Planá	56	50	9	7	25	12,80	1/1	ano
Písek	40	37	3	5	18	15,90	1/0	ano
Žichovec	32	32	2	4	14	8,40	1/0	ne
Volyně	40	40	4	5	23	9,40	1/0	ano
Radenín	50	47	9	6	27	9,40	1/1	ano
Celkem	274	259	33	34	135	67,30	7/2	4

Tabulka 12 Vývoj počtu dětí v dětských domovech zřizovaných Jihočeským krajem

Dětské domovy	Kapacita lůžek	2020/2021		2021/2022		2022/2023		2023/2024	
		Dětí	Rod. sk.	Dětí	Rod. sk.	Dětí	Rod. sk.	Dětí	Rod. sk.
Boršov nad Vltavou	32	29	4	27	4	27	4	30	4
Zvíkovské Podhradí	24	22	3	21	3	22	3	22	3
Horní Planá	56	51	7	51	7	50	7	50	7
Písek	40	38	5	37	5	38	5	39	5
Žichovec	32	32	4	30	4	30	4	31	4
Volyně	40	36	5	40	5	35	5	37	5
Radenín	50	51	6	49	6	50	6	47	6
Celkem	274	259	34	255	34	252	34	256	34

G. INOVACE VE VZDĚLÁVÁNÍ, SYSTÉMOVÁ PODPORA A ŘÍZENÍ ŠKOL

Při systémové podpoře škol je velmi důležitá metodická podpora ředitelům i dalším členům vedení škol včetně komunikace a spolupráce. V předcházejících letech se v této oblasti osvědčila setkávání nejrůznějších platforem sloužících k síťování škol, školských zařízení a dalších aktérů ve vzdělávání a také jako možnost výměny zkušeností, která je pro rozvoj inovací ve vzdělávání nezbytná. Platformy se setkávaly v rámci projektů KAP, jednalo se o pracovní týmy s různým tematickým zaměřením, dále Pracovní skupina Vzdělávání (PSV), tematická setkávání pro pedagogy. V platformách/pracovních týmech (PT) v projektu KAP, které byly vytvořeny PSV. Pracovní týmy se v projektu KAP sešly 7×, častěji se scházeli PT Inkluze; pracovalo v nich 69 osob ze 44 institucí. Pracovní skupina Vzdělávání jednala 6×. V projektu KAP III se pracovní týmy sešly 8×, častěji se scházeli tým Podpora pracovníků ve vzdělávání, resp. podtým Spolupráce s VŠ; pracovalo v nich 44 osob z 35 institucí. Pracovní skupina Vzdělávání jednala 5×.

V letech 2021, 2022 a 2023 se uskutečnily konference Kompas vzdělávání pro 21. století, kdy bylo umožněno, aby se setkali vedoucí pracovníci mateřských, základních i středních škol a školských zařízení a mohli diskutovat o aktuálních tématech ve školství. Vždy se účastnilo přes 100 zástupců škol a školských zařízení. Konferencí se aktivně účastnili zástupci Jihočeské univerzity a MŠMT.

H. VDĚLÁVÁNÍ V CELOŽIVOTNÍ PERSPEKTIVĚ

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Základní umělecké vzdělávání je v JČK rovnoměrně rozmístěno, a tudíž je dobře dostupné většině žáků, kteří o něj mají zájem, nevyjímaje ani děti ze sociálně slabších rodin. V rejstříku škol a školských zařízení je v JČK zařazeno 41 ZUŠ, z toho je 22 škol zřizovaných krajem, 9 škol zřizovaných obcemi, 9 škol zřizovaných soukromými subjekty a 1 škola církevní. Počet krajských ZUŠ se v průběhu let nemění, jednotlivé ZUŠ mají různé počty poboček. Ve školním roce 2023/2024 navštěvuje ZUŠ celkem 14 965 žáků, v ZUŠ zřizovaných krajem to je 11 648 žáků. Ve školním roce 2023/2024 tvořila kapacita jihočeských ZUŠ celkem 17 % z populace ve věku 6–18 let. Celková kapacita základních uměleckých škol je 15 606 míst, je využita téměř na 96 %.

Tabulka 13 Vývoj počtu žáků a pedagogů na základních uměleckých školách zřizovaných Jihočeským krajem

ZUŠ	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Žáků celkem	11 261	11 096	11 443	11 648
Interní učitelé – fyzické osoby	580	601	608	628
Interní učitelé – přepočtení	408,1	407,4	409,5	417
Externí učitelé – fyzické osoby	55	47	53	59
Externí učitelé – přepočtení	20,4	11,5	12,8	12

ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Zájmové vzdělávání probíhá ve školských zařízeních – střediska volného času (domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností), školní kluby a školní družiny.

Domy dětí a mládeže

Ve školním roce 2023/2024 působí na území JČK 11 domů dětí a mládeže (DDM), z toho Jihočeský kraj zřizoval 8 DDM: České Budějovice, Český Krumlov (odloučené pracoviště Kaplice), Písek (odloučené pracoviště Milevsko), Strakonice (odloučené pracoviště Vodňany), Jindřichův Hradec (odloučená pracoviště Dačice a Třeboň), Prachatice (odloučená pracoviště Vimperk, Volary, Netolice a CEV Dřípatka), Tábor (odloučená pracoviště Veselí nad Lužnicí a Soběslav) a Blatná. Ve školním roce 2023/2024 se zapojilo do pravidelných činností krajských DDM 12 541 účastníků.

Tabulka 14 Vývoj počtu účastníků a pedagogů v domech dětí a mládeže zřizovaných Jihočeským krajem

DDM	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Počet zájmových útvarů	1 469	1 422	1 684	1 669
Počet účastníků (děti, žáci, studenti)	13 371	14 638	12 306	12 541
Pedagogičtí pracovníci interní – fyzické osoby	76	87	81	81
Pedagogičtí pracovníci interní – přepočtení	74,1	76,5	75,7	76,5
Pedagogičtí pracovníci externí – fyzické osoby	942	933	787	815
Pedagogičtí pracovníci externí – přepočtení	38,5	41,2	41,5	46,1

Školní družiny a školní kluby

Na území JČK je ve šk. roce 2023/2024 264 školních družin, do kterých dochází celkem 21 779 žáků, a 46 školních klubů, do kterých dochází celkem 1 452 žáků.. Převážná část školních družin a školních klubů je zřizována obcemi. Všechna krajská oddělení družin jsou při 16 speciálních školách, krajské školní kluby jsou celkem 4: 2× při speciální škole, 1× při zdravotnickém zařízení, 1 nemá žáky. Kraj zabezpečuje školská zařízení pro zájmové vzdělávání zřizované obcemi i ostatních zřizovatelů v oblasti přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu na platy zaměstnanců a s tím související výdaje.

Tabulka 15 Školní družiny a školní kluby zřizované Jihočeským krajem

Školní družiny a školní kluby	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Počet oddělení ve školní družině	43	43	45	46
Zapsaní účastníci ve školní družině	457	449	471	469
Zapsaní účastníci ve školním klubu	22	21	32	28
Vychovatelé – fyzické osoby	46	47	52	51
Vychovatelé – přepočtení	27,7	29,2	30,3	30,1
Asistenti pedagoga – fyzické osoby	35	36	46	49
Asistenti pedagoga – přepočtení	11,3	13,7	12,7	13,3

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Některé střední školy působí jako autorizované osoby pro ověřování profesních kvalifikací ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání). Celostátně platný registr profesních kvalifikací je na webu Národní soustavy kvalifikací (NSK). V Jihočeském kraji poskytuje v současnosti 17 škol profesní/úplnou profesní kvalifikaci, což je téměř čtvrtina z celkového počtu 66 autorizovaných osob, které nabízejí 137 profesních kvalifikací. V letech 2019 až 2023 probíhala v rámci programu UpSkillling tzv. optimalizace sítě autorizovaných osob, kdy bylo 9 středním školám zřizovaným Jihočeským krajem zástupci projektu navrženo 18 nových autorizací. Předcházela tomu analýza, která pro SŠ našla dobře fungující autorizace (odpovídající potřebám stanoveným na základě znalosti situace v kraji a ve vazbě na požadavky trhu práce a potenciál občanů), které chyběly v daném regionu. Z oslovených 9 škol zažádaly o autorizace 4, kterým bylo uděleno 6 autorizací. Tři z těchto škol si kromě navržených profesních kvalifikací vybraly i dalších 10 podle vlastního uvážení, např. doplnily navrženou profesní kvalifikaci dalšími do úplné profesní kvalifikace. Jedna ze škol vstoupila do procesu autorizace poprvé.¹

¹ NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY, *Zpráva o průběhu a výsledcích optimalizace sítě autorizovaných osob v Jihočeském kraji*, 2023, str. 4 a 12.

Příloha č. 4 DZ JčK

Souhrnný přehled opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje (2024–2028)

PŘEHLED VŠECH OPATŘENÍ A KLÍČOVÝCH AKTIVIT

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
A. PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ					
A.1 Zvyšování kvality předškolního vzdělávání a eliminace odkladů povinné školní docházky	A.1.1 Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v PV	Semináře a kurzy pro pedagogické pracovníky	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	Vzdělávací instituce – NPI ČR, ZVaS, ŠPZ, Jihočeská univerzita, JČK, MŠMT
	A.1.2 Podpora pedagogické diagnostiky v MŠ				
A.2 Rozvoj potenciálu všech dětí včetně rozvoje jejich tvořivosti	A.2.1 Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v PV	Semináře a kurzy pro pedagogické pracovníky	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	Vzdělávací instituce – NPI ČR, ZVaS, ŠPZ, Jihočeská univerzita, JČK, MŠMT
	A.2.2 Zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků v MŠ ke vzdělávání dětí z odlišného sociokulturního prostředí				
B. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ (opatření naplňující cíle v této kapitole jsou uvedena v jiných kapitolách)					
C. STŘEDNÍ A VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ					
Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
C.1 Opatření k eliminaci předčasných odchodů	C.1.1 Vytipování žáků, oslovení rodičů, setkání s rodiči	Počet setkání	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, PPP

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
	C.1.2 Semináře vedoucí k součinnosti PP s pracovníky ŠPP a všemi zainteresovanými subjekty včetně pomoci a metodického vedení	Počet seminářů			
D. PODPORA PROFESNÍHO ROZVOJE PEDAGOGICKÝCH A NEPEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ					
Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
D.1 Rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků SŠ	D.1.1 Workshopy pro PP SŠ a VOŠ se zaměřením na spolupráci, sdílení dobré praxe v oblasti metodických kompetencí, aplikace učební látky na konkrétní problémy, seznámení se s novými trendy ve vzdělávání, rozvoj komunikačních a osobnostních dovedností	Počet workshopů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, ZVaS
D.2 Rozvoj kompetencí učitelů odborných předmětů SŠ	D.2.1 Oborové workshopy pro učitele odborných předmětů	Počet workshopů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, JHK
D.3 Rozvoj kompetencí a gramotností	D.3.1 Kurzy Symetrická komunikace a Odpovědné učení (kooperativní učení s oporou formativního hodnocení + společné profesní učení a kolegiální spolupráce) pro pedagogy (PP) ZŠ, SŠ	Počet kurzů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, ZVaS
	D.3.2 Vzdělávací programy rozvíjející matematickou gramotnost pro PP ZŠ, SŠ	Počet programů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
	D.3.3 Vzdělávací programy rozvíjející čtenářskou gramotnost pro PP ZŠ, SŠ; čtenářské konzultace a otevřené hodiny čtenářství	Počet programů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	
D.4 Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání	D.4.1 Workshopy: oborová i nadoborová setkávání pro pedagogy ZŠ, SŠ i celé sborovny (nadoborová zaměřena na zvyšování dovedností v soft skills)	Počet workshopů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, ZVaS
	D.4.2 Půldenní, jednodenní a dvoudenní workshopy/metodická oborová i nadoborová setkávání pro pedagogické pracovníky ZŠ, SŠ – podpora profesního rozvoje, nové výukové trendy, sdílení zkušeností, podnícení inovativního myšlení; oborová setkání – moderní metody a formy vhodné pro jednotlivé obory, zaměřené na kompetenční model vzdělávání; práce s chybou ad.; nadoborová setkání sledují zejm. požadavky vzdělávací Strategie 2030+	Počet workshopů/metodických setkání, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	
	D.4.3 Vícedenní educamp pro pedagogické pracovníky ZŠ, SŠ zaměřený na nové znalosti, dovednosti, inspiraci pro jejich profesní růst a podporu vytváření komunity pedagogů	Počet educampů, počet účastníků	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	
	D.4.4 Cyklus workshopů pro asistenty pedagoga včetně facilitované kolegiální podpory zaměřené na soft skills a odborná témata speciální pedagogiky a psychologie (ZŠ, SŠ)	Počet workshopů	2024–2025		

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
	D.4.5 Vzdělávací semináře pro asistenty pedagoga (ZŠ, SŠ)	Počet seminářů	2024–2025		
D.5 Podpora hledání nástrojů a metod, které podporují zdravé školní prostředí	D.5.1 Workshopy pro pedagogické pracovníky ZŠ, SŠ v oblasti „zdravotní gramotnosti“ (zdravý pohyb ve výuce, duševní zdraví, well-being, zdravá strava dětí, metodika zdravotní tělesné výchovy, práce s agresivitou, podpora při sebepoškozujícím chování)	Počet workshopů	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, ZVaS
D.6 Projekt Prevence duševního zdraví dětí v Jihočeském kraji	D.6.1 Vznik a práce týmů pro duševní zdraví (včetně spolupráce s dětským psychiatrem, klinickým psychologem, psychoterapeutem, školami a poradenskými zařízeními)	Počet týmů	2024–2025	Fondy EU: OP Z+, JČK	JČK (OSOVS), sociální služby
	D.6.2 Web Duše v pohodě	Web projektu			
D.7 Odborná podpora pro vedení škol, včetně zaměření na mentorské dovednosti a strategické plánování	D.7.1 Vzdělávací aktivity pro vedení škol (případně pro vedoucí předmětových komisí)	Počet podpořených škol	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, ZVaS
D.8 Prevence rizikového chování	D.8.1 Diagnostika třídního kolektivu	Počet tříd	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, PPP
	D.8.2 Konzultační a metodická činnost pro pedagogy ZŠ a SŠ	Počet konzultací	2025–2028		

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
	D.8.3 Přímá intervenční činnost s třídními kolektivy	Počet podpořených tříd	2025–2028		
E. ROVNÝ PŘÍSTUP A EFEKTIVNÍ PODPORA PRO VŠECHNY ŽÁKY BEZ ROZDÍLU					
E.1 Zvýšení kvality poradenských služeb	E.1.1 Odborné semináře pro pracovníky ŠPZ (zvyšování odbornosti)	Počet seminářů	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, PPP
	E.1.2 Supervizní setkání pro pracovníky ŠPZ	Počet supervizí			
E.2 Rozvoj základních kompetencí v nematurit. oborech středního odbor. vzděl.	E.2.1 Workshopy funkční gramotnosti pro žáky nematuritních oborů SOV – žáci SŠ nematuritních oborů středního odborného vzdělávání	Počet workshopů	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, JHK
E.3 Rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí, podpora nadání	E.3.1 Setkávání rodičů nadaných žáků	Počet setkání	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, ZVaS
	E.3.2 Setkávání nadaných žáků ZŠ, SŠ se stejnými zájmy	Počet setkání	2024–2028		
	E.3.3 Workshopy pro pedagogické pracovníky s cílem prohloubení profesních dovedností v oblasti rovných příležitostí	Počet setkání	2024–2028		
	E.3.4 Setkávání pedagogických pracovníků nadaných žáků (ZŠ/SŠ) s cílem kolegiální podpory a sdílení příkladů dobré praxe	Počet setkání	2024		

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
E.4 Podpora dostupnosti mimoškolního vzdělávání	E.4.1 Dotační program JČK Pomáháme s kroužky pro jihočeské děti	Počet podpořených dětí a žáků	2024–2028 (dle podmínek ovlivňujících situaci potřebných rodin)	JČK	JČK, ÚP
E.5 Podpora dostupnosti školního stravování	E.5.1 Dotační program JČK Obědy pro jihočeské děti	Počet podpořených dětí, žáků a studentů	2024–2028 (dle podmínek ovlivňujících situaci potřebných rodin)	Fondy EU: OP Z+, SR, JČK	JČK, ÚP
E.6 Vytvoření materiálních a prostorových podmínek pro práci pracovníků poradenských pracovišť	E.6.1 Vybudování Centra prevence PPP	Centrum prevence	2024–2026	Fondy EU: IROP + SR, JČK	JČK, PPP
F. PREVENCE A NÁHRADNÍ VÝCHOVNÁ PÉČE					
F.1 Podpora aktivit zaměřených na třídní a školní klima	F.1.1 Diagnostika třídního kolektivu	Počet tříd	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, PPP
	F.1.2 Konzultační a metodická činnost pro pedagogy ZŠ a SŠ	Počet konzultací			

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
	F.1.3 Přímá intervenční činnost s třídními kolektivy vykazujícími formy rizikového chování či nevhodného třídního klimatu	Počet podpořených tříd			
F.2 Podpora zvýšení bezpečnosti ve školách a školských zařízeních	F.2.1 Preventivně vzdělávací akce zaměřené na postupy při mimořádných bezpečnostních událostech	Počet akcí	2024–2028	JČK, MV ČR	MV ČR, MŠMT
F.3 Transformace péče o ohrožené děti v dětských domovech	F.3.1 Nákup samostatných domů a bytů	Počet bytových jednotek	2024–2028	Fondy EU: NPO, OPZ+, SR, JČK	MŠMT, MPSV
	F.3.2 Vytvoření transformačního plánu pro dětské domovy na území JČK	Transformační plán	2025		
	F.3.3 Podpora procesu transformace (odborné konzultace, vzdělávání a vedení zapojených aktérů, předávání příkladů dobré praxe atd.)	Počet akcí	2024–2028		
G. INOVACE VE VZDĚLÁVÁNÍ, SYSTÉMOVÁ PODPORA A ŘÍZENÍ ŠKOL					
G.1 JIHOSKOP – Jihočeský školský portál	G.1.1 Zavedení a provoz Jihočeského školského portálu JIHOSKOP	Přímá návštěvnost, odkazující stránky, vyhledávače	2024–2028	JČK	JČK, ZVaS
G.2 Setkávání platform pro výměnu zkušeností	G.2.1 Platforma pro setkávání vedoucích pracovníků SŠ	Počet setkání	2025–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, zástupci MAP, zástupci Středního článku

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
	G.2.2 Platforma pro setkávání s realizátory projektů MAP	Počet setkání	2024–2028		podpory, zástupci škol, PPP
	G.2.3 Platforma pro setkávání vedoucích pracovníků ŠPZ	Počet setkání	2025–2028		
G.3 Spolupráce s IPs k systémové podpoře a řízení škol	Setkávání a výměna zkušeností se zástupci IPs Střední článek podpory, Podpora kurikulární práce škol, Datová politika	Počet setkání	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IPs, JČK	JČK, zástupci IPs, MŠMT, další aktéři ve vzdělávání
H. VZDĚLÁVÁNÍ V CELOŽIVOTNÍ PERSPEKTIVĚ					
H.1 Podpora jazykového vzdělávání žáků a učitelů ve středních školách	H.1.1 Zvýšená podpora výuky odborného cizího jazyka	Počet zapojených škol/žáků	2024–2028	OP JAK, SR, ERASMUS+, programy přeshraniční spolupráce	NPI, Dům zahraniční spolupráce, JČK
H.2 Vytváření podmínek pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti zájmového vzdělávání a práce s nadanými dětmi, žáky a studenty	H.2.1 Podpora ředitelů k vytváření podmínek pro další vzdělávání pedagogických pracovníků	Nové vzdělávací programy a metodiky, počet zapojených škol a školských zařízení do Krajské sítě podpory nadání	2024–2028	Fondy EU: OP JAK, JČK, MŠMT, NPI	MŠMT, NPI, JČK
H.3 Finanční podpora organizace soutěží v rámci JČK za účelem	H.3.1 Zabezpečení stabilního průběhu okresních i krajských kol postupových soutěží	Počet škol a školských zařízení	2024–2028	Fondy EU: OP JAK, JČK, MŠMT	MŠMT, JČK

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
podpory zájmového vzdělávání DDM, ŠD, ŠK		podpořených při organizaci soutěží			
H.4 Finanční podpora NNO a jiných organizací pracujících s dětmi a mládeží	H.4.1 Dotační program Jihočeského kraje Podpora práce s dětmi a mládeží	Počet projektů v rámci dotačního programu kraje	2024–2028	JČK	MŠMT, NPI, JČK
H.5 Podpora škol při zapojování do dobrovolnických programů	H.5.1 Podpora zapojení škol a propagace dobrovolnického programu v rámci Mezinárodní ceny vévody z Edinburghu (DofE)	Počet zapojených škol/žáků	2024–2028	JČK	JČK, SŠ, zástupci DofE
H.6 Podpora a motivace škol nabízejících další vzdělávání	H.6.1 Podpora středních škol v poskytování dalšího vzdělávání, tvorbě nových programů dalšího vzdělávání ve spolupráci se zaměstnavatelskou sférou	Počet nových autorizovaných osob z řad škol, počet nových a revidovaných profesních kvalifikací v rámci systému Národní soustavy kvalifikací	2024–2028	Fondy EU: OP JAK, OPZ+, JČK, SR	NPI, členové tripartity, zaměstnavatelé
H.7 Podpora mezinárodní spolupráce	H.7.1 Podpora projektů mezinárodní spolupráce, např. Erasmus+ a dalších	Počet podaných projektů	2024–2028	SR, ERASMUS+	Dům zahr. spolupráce, školy, NNO
H.8 Podpora dalšího vzdělávání (CŽU)	H.8.1 Podpora činnosti dalších vzdělavatelů ve vzdělávání dospělých formou projektů s dopadem na území JČK ((mimo jiné prostřednictvím paměťových institucí jako knihoven či muzeí, ale i vysokých škol	Počet podaných projektů	2024–2028	SR, Fondy EU, JČK	JHK, JSRLZ, JČK, paměťové instituce, VŠ, další kulturní a vědecké organizace atd.

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
	a dalších kulturních a vědeckých organizací atd.)				
	H.8.2 Zapojení organizací z oblasti kultury a vědy do systému ČŽU	Počet vzdělávacích aktivit pro veřejnost Počet vzdělávacích aktivit pro školy	2024–2028	SR, Fondy EU, JČK	JČK, paměťové instituce, VŠ, další kulturní a vědecké organizace atd.
H.9 Podpora koordinátorů EVVO a vzdělávání pedagogů v této oblasti	H.9.1 Podpora vzdělávání a sdílení lektorů, metodiků, školních koordinátorů EVVO a dalších učitelů zaměřeného na rozvoj dovedností pro vytváření, vedení a vyhodnocování programů EVVO	Počet vzdělávacích akcí, počet podpořených pedagogů	2024–2028	SR, JČK	Krajská síť EVVO, Klub ekologické výchovy, JČK – OZZL, poskytovatelé EVVO, SŠ, ZŠ
	H.9.2 Pořádání regionálních ekologických soutěží a akcí pro žáky ZŠ a SŠ (např. Zlatý list, Ekologická olympiáda, Škola udržitelného rozvoje Jihočeského kraje, Ekologické konference žáků ZŠ a SŠ)	Počet uskutečněných soutěží a dalších akcí			
I. VLASTNÍ TÉMATA KRAJE – KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ, DIGITÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ					
I.1 Podpora kariérového poradenství	I.1.1 Metodické workshopy Svět práce pro výchovné a kariérové poradce ZŠ a SŠ	Počet proškolených výchovných a kariérových poradců	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, JHK
	I.1.2 Krajská konference ke kariérovému poradenství	Počet účastníků konference			

Opatření	Aktivity	Kritéria	Termín	Zdroj financování	Spolugesce
	I.1.3 Kariérové workshopy Moje profese pro žáky ZŠ a SŠ ve firmách	Počet účastníků workshopů			
	I.1.4 Kariérové workshopy Moje střední na SŠ – pro žáky ZŠ se zapojením žáků SŠ	Počet účastníků workshopů			
	I.1.5 Burzy škol	Počet burz škol			
I.2 Rozvoj digitálních kompetencí na školách	I.2.1 Workshopy digitalizace pro pedagogy ZŠ, SŠ	Počet workshopů pro pedagogy ZŠ a SŠ	2024–2028	Fondy EU: OP JAK – IDZ, JČK	JČK, JHK
	I.2.2 Exkurze digitalizace pro pedagogy ZŠ, SŠ	Počet exkurzí pro pedagogy ZŠ a SŠ			
	I.2.3 Workshopy digitalizace pro žáky ZŠ, SŠ	Počet workshopů pro žáky ZŠ a SŠ			
	I.2.4 Soutěže digitalizace pro žáky ZŠ, SŠ	Počet soutěží			
I.3 Zvýšení povědomí o bezpečném pohybu v kyberprostoru	I.3.1 Zapojení do projektu Haxagon	Počet škol zapojených do projektu Haxagon	2024–2028	SR, Fondy EU: OP JAK, JČK	JČK
I.4 Zlepšení vybavenosti škol digitálními technologiemi	I.4.1 Využívání virtuální reality ve výuce	Počet škol využívajících virtuální realitu	2024–2028	SR + Fondy EU, JČK	JČK